

KOPIA TILL:

UITR MIN

"_

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

POL 5

ÅTGÄRD:

Moskva

Bjurner + Wöhler inf. 910502/GW
Vexp 910503 = 00.25 /GW

INKOM UD 1991-05-02

AMBASSADEN WASHINGTON 1991-05-02

UD STOCKHOLM

FOER VAKTHAVANDE.

O M E D E L B A R T

TACKSAM NEDANSTAAENDE OMEDELBART FRAMFOERS TILL
HALLQVIST, POL 1 ALTERNATIVT HAGARD POL 5.

RE WALLENBERG

(82)

1991-05-02
1991-05-02
P 2 E

sea
my

FORTIS

RE WALLENBERG

P R I M O PETERSSON BRIEFADE DEN 27 APRIL SIN VITA HUS-KONTAKT OM AMBASSADOER BERNERS DISKUSSION I MOSKVA ROERANDE WALLENBERG. IDAG (2 MAJ) MEDDELADES ATT MATLOCK, SOM DEN 4 MAJ TRAEFFAR GORBATJOVS RAADGIVARE CHERNAJEV I SYFTE ATT UNDERSTRYKA DEN VIKT ADMINISTRA-TIONEN FAESTER VID ATT EN NY EMIGRATIONSLAG ANTAS, OCKSAA INSTRUERAS FRAMHAALLA ATT WASHINGTON ANSER ATT DET NU AER HOEG TID ATT MOSKVA VIDTAR SAADANA AATGAERDER ATT WALLENBERGFILEN KAN LAEGGAS AAT SIDAN. SPECIELLIT KOMMER MATLOCK ATT TRYCKA PAA ATT WALLENBERGKOMMISSIONEN FAAR TILLGAANG TILL DOKUMENT OCH ARKIVARIER I KGB.

S E C U N D O INSTRUKTIONEN TILL MATLOCK GAAR IKVAELL. OM VI FRAAN SVENSK SIDA MOT FOERMODAN HAR INVAENDNINGAR BOER HALLQVIST RINGA PETERSSON ELLER CARLSSON PAA NUMMER (202) 944-5612 ALI' -5614.

THUNBORG

AMBASSADEN WASHINGTON

UTRIKESDEPARTEMENTEN
CBEI

KOPIA TILL:

UTR MIN

..

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

ÅTGÄRD:

INR. UTrikes DEP.		
D. No		
1991-05-83		
AVD	GR.	MF
P	2	E

u1

POL

INKOM UD

AMBASSADEN MOSKVA

1991-05-03

UD STOCKHOLM

FOER POL 1

RE WALLENBERG

FORTS

RE WALLENBERG

PRIMO

VI HAR SVAART ATT SE ATT ARBETSINSATERNAS FOER SVENSKT VIDKOMMANDE SKULLE BLI SAERSKILT OMFATTANDE. ALLT ARKIVARBETE FAAR JU GENOMFOERAS AV KGB, MVD OCH, OM MYNDIGHETERNA TILLAATER DETTA, AV DE SOVJETISKA MEDLEMMARNA AV WALLENBERGKOMMISSIONEN. HURSOMHELT BOER VI Vael FOERBEHAALLA OSS RAETTEN ATT BYTA UT DELAR AV ELLER FOERSTAERKA DEN SVENSKA DELEGATIONEN, T EX MED ANDRA TJANSTEMAEMN SOM SYSSLAT MED WALLENBERGAERENDET, OM SAA SKULLE ANSES PAAKALLAT. DOCK BOER DET VARA EN RYSKKUNNIG PERSON.

SECUNDO

VAD SOM NU KONKRET FOERSTAAR SYNES VARA FOELJANDE:

1) ATT I NOTE TILL MID ANGE VILKA SVENSKA REPRESENTANTER SOM SKALL INGAA I ARBETSGRUPPEN. DAER BOER OCKSAA ANGES ATT VI FOERBEHAALLER OSS RAETTEN UTSE YTTRELLIGARE REPRESENTANTER SAMT VID BEHOV TILLKALLA OBEROENDE EXPERTER (FRAAN WALLENBERGKOMMISSIONEN).

2) I ETT FOERSTA KONSTITTUERANDE MOETE MED ARBETSGRUPPEN DISKUTERA MODALITETERNA. ETT VIKTIGT KRAV BLIR ATT KGB AATMINSTONE STAELLER ARKIVMATERIAL TILL FOERFOGANDE FOER GRANSKNING, OM NU OBEROENDE EXPERTER INTE KAN FAA DIREKT TILLTRAEDE TILL ARKIVET. SOVJETISKA OENSKEMAAL ATT GRUPPENS ARBETE BOER LEDA TILL ATT MAN KAN SAEITTA PUNKT FOER RW-AERENDET MAASTE VI NATURLIGTIVIS OMGAERDA MED EN RESERVATION FOER DEN HAENDELSE NYA UPPGIFTER KOMMER FRAM.

3) UTARBETA LISTA MED FRAAGOR OCH OENSKEMAAL, UTOEVER DE SOM REDAN OEVERLAEMNATS. VI FOERUTSAETTER ATT NI FRAAN DEPARTEMENTETS SIDA TILLSTAELLER OSS DE FRAAGOR NI ANSER BOER TAS UPP. VI SAMRAADER HAER MED VON DARDEL OCH BIRSTEIN.

4) KOMMA OEVERENS OM TIDPUNKT FOER BESOEK AV SKL:S EXPERTER FOER AVSLUTANDE GRANSKNING AV SMOLTSOVRAPPORTEN.

BERNER

AMB MOSKVA

PORTS

UTRIKESDEPARTEMENTET
BF1

KOPIA TILL:

UTR MIN

-H-

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

ÅTGÄRD:

INK. UTRIKES DEP.		
D. N:o		
1991-05-83		
AVD P	GR. 2	MAL Eu

POL

INKOM UD

AMBASSADEN MOSKVA

1991-05-03

UD STOCKHOLM

FOER POL 1

RE WALLENBERG

aa
3

FORTS

RE WALLENBERG

JAG BRIEFDE AMERIKANSKE AMBASSADOEREN MATLOCK OM MOETET I
SAMBAAND MOTTAGNING 30/4.

BERNER

AMB MOSKVA [REDACTED]

POL

ARCHIVE COPY

MSG NO: 910503-615

DISTRIBUTION STATUS AT: 1991-05-06-08.42

TO:

STATUS:

TIME:

DIARY NO:

TEL AVIV

DISTRIBUTED

1991-05-06-08.41

0111

✓

FROM: UD/POL 1

POSTED TIME: 1991-05-03-15.37

MSG NO: 910503-615

=LIST

TEL AVIV

+

UD STOCKHOLM 1991.05.03

AMBASSADEN TEL AVIV

ERT 99. FRAAN POL 1 RE WALLENBERG.

WALLENBERG-FOERENINGEN I STOCKHOLM (SONJA SONNENFELD) BESVARAR
FRAAGORNA DIREKT TILL FOERENINGEN I BEERSHEBA.

CABINET

DS ANDERSSON/EL

- End of printout

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

UTRIKESDEPARTEMENTET
BF1

KOPIA TILL:

ÅTGÄRD:

UTR MIN

—

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

de
7

INK. UTRIKES DEP.		
D. N:o		
1991-05-76		
AVD	GR.	MAL
P	2	Eu

POL

INKOM UD

AMBASSADEN MOSKVA

1991-05-06

UD STOCKHOLM

FOER POL 1

RE WALLENBERG

FORTS

RE WALLENBERG

I ANSLUTNING TILL VAART [REDACTED] DEN 3/5 BOER KANSKE SAEGAS ATT
VI EJ BOER GLOEMMA UTNYTTJA SVENSKA FACKHISTORIKERS
KUNSKAPER NAER VI SAMMANSTAELLER EN FRAAGELISTA. JAG TAENKER
NAERMAST PAA OLLE HAEGER OCH HANS VILLIUS. MOEJLIGEN BOER
MAN OEVERVAEGA ATT I NAAGOT SKEDE KNYTA EN AV DESSA SOM
EXPERT TILL ARBETSGRUPPEN?

GUY VON DÄRDEL HAR OCKSAA UTTRYCKT INTRESSE FOER ATT PAA
MERA PERMANENT BASIS INGAA I GRUPPEN. DET KAN FINNAS
FOERDELAR HAERMED. DAERMED INTE SAGT ATT HAN MAASTE ELLER
VILL DELTA I ALLA MOETEN.

MAGNUSSON

AMB MOSKVA [REDACTED]

UT
TB

KOPIA TILL:

UITR MIN

W.

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

POL 5

ÅTGÄRD:

RECEIVED REP.		
D. No		
1991-05-07-6		
AVD	GR.	MER
P	2	Eu

POL

INKOM UD

AMBASSADEN WASHINGTON

1991-05-06

UD STOCKHOLM

FOER HALLQVIST, POL 1
OCH HAGARD, POL 5

RE WALLENBERG

red
proh

Pol 1/Hallqvist/ag
Moskva 91-05-08.

FORTS

RE WALLENBERG

PETERSSONS KONTAKT I VITA HUSET MEDDELADE MAANDAG MORGON (6 MAJ) ATT MATLOCK DEN 5 MAJ SAMMANTRAEFFAT MED BESSMERINYKH. DETTA MOETE AEGDE UPPENBARLIGEN RUM ISTAELLET FOER DET TIDIGARE ANNONSERADE MOETET MED CHERNAYEV. MATLOCK HADE FRAMFOERT TILL BESSMERINYKH ATT HAN AV SIN SVENSKE KOLLEGA BLIVIT INFORMERAD OM ATT SVENSKARNA VAR TILLFREDSTAELDA MED DET SAMARBETE SOM AEGDE RUM OM WALLENBERG, MEN ATT DE HADE PROBLEM NAER DET GAELDE TILLGAANGEN TILL KGB:S ARKIV. DETTA, HADE MATLOCK FORTSATT, AER MYCKET VIKTIGT AEVEN FOER OSS. "ONLY FULL DISCLOSURE WOULD REFLECT POSITIVELY ON THE USSR:S IMAGE IN THE US." MATLOCK UTTRYCKTE DAEREFTER FOERHOPPNINGEN ATT DE SOVJETISKA MYNDIGHETERNA SKULLE GE WALLENBERG-KOMMISSIONEN FULLT TILLTAEDE TILL ARKIVEN.

BESSMERINYKH TOG EMOT OVANSTAAENDE UTAN KOMMENTARER.

SOM TIDIGARE MEDDELATS HADE BESOEKET SITT URSPRUNG I DISKUSSION AV BILATERALA FRAAGOR.

FRAAN AMERIKANSK SIDA AVSAAG MAN, SAA LAENGE VI FRAAN SVENSK SIDA ANSAAG DET KONSTRUKTIVT, FORTSAETTA DRIVA WALLENBERG-AERENDET, SOM HITTILLS I NAERA KONSULTATIONER MED OSS.

THUNBORG

AMBASSADEN WASHINGTON

FÖRBUNDET SVENSKA FINLANDSVILLIGA

Anslutet till World Veterans Federation

Box 4043, 181 04 Lidingö Pg. 15 94 61-3

Hägerstigen 6, 181 40 Lidingö, 3 maj 1991

Kanslirådet Martin Hallqvist
Utrikesdepartementet
Box 16121
103 23 Stockholm

INK. UTRIKES DEP.		
D. N:o 123/629		
1991-05-31		
AVD	GR. 2	MAL

Ang. svenska krigsfångar i Sovjet

Med anledning av skrivelsen från Sveriges ambassad i Moskva den 20 mars 1991 - som vi är tacksamma att vi fått taga del av - ber vi att få meddela följande.

Under vinterkriget 1939-1940 tillfångatogs några svenska frivilliga. Dessa återvände emellertid efter freden 1940 till Sverige och berörs ju inte heller i det nu aktuella ärendet, som avser krigshandlingar efter den 22 juni 1941, d.v.s. vad gäller Finland fortsättningskriget.

Under fortsättningskriget inträffade att en svensk frivillig - Leo Holmström - lämnade sitt förband och gick över till de sovjetiska ställningarna. Han förmodas ha avlidit i fångsläget i Karaganda i Sovjetunionen. En redogörelse för vad som kan ha hänt Holmström i Sovjet har lämnats på sid. 398 i den av Förbundet Svenska Finlandsvilliga år 1989 utgivna boken "Svenska frivilliga i Finland 1939-1944". En fotokopia på denna sida bifogas. Givetvis vore det av stort värde om det vore möjligt få fram exakta uppgifter om vad som hänt Holmström under fångenskapen.

Ingen annan av de svenska frivilliga i Finland under fortsättningskriget hamnade i sovjetisk fångenskap.
Högaktningsfullt

Mascol Silfverstorp

Mascol Silfverstorp
Ordförande i Förbundet Svenska Finlandsvilliga

Pol 1, Hallqvist Boh 910529

Ex t Hagnasson, Moskva

Ansökan Helsingfors jämte int. ltr

Depr Wahlbom

- u -

21 Svensk journal 1942 i Finland 1939-1944 S. 398
En ovanlig händelse, vilken blev mycket diskuterad, inträffade den 1 maj (1943),

Översergeant Leo Holmström, 27-årig försäljare från Stockholm och vinterkrigsveteran, som hade tillhört kompaniet sedan juli 1942 gick över mot den ryska linjen och förblev försvunnen. Att han fanns på ryska sidan av Jandeba bekräftades av överlöpare därifrån några dagar senare. Holmström hade - inte anförtrott sig åt någon, därför kunde ingen med säkerhet veta varför han tog detta steg. Efter kriget kunde hans öde klarläggas och senare skrevs "det har varit möjligt för mig med tillhjälp av vissa uppgifter att rekonstruera den Holmströmska odysseen i Ryssland" (Torsten Renvall i *Med 2/1/IR 13 i fält*).

Holmström skickades från främsta linjen till ett uppsamlingsläger i Ojatti vid Murmanbanan, där han förhöordes om frontförhållandena. Därefter sändes han via ett genomgångsläger i Tjerepovjetj till fångläger i Karaganda i Kazakstan, dit han anlände vid midsommartid. Där tvingades krigsfångarna utföra hårt gruvarbete och deras dagliga matransoner stod i direkt proportion till vad de presterade av den föreskrivna arbetsnormen. I juni samma år tillfångatogs på Svirfronten en pansarvärnssoldat tillhörande IR 61. Denne anlände i mitten av juli till fånglägret i Karaganda, där han sammanträffade med Holmström, som då var i dålig kondition. Holmström lyckades nämligen inte uppfylla arbetsnormen, vilket medförde att han fick minskad matranson, så att hans dagliga tilldelning blev "förfärligt liten". Detta ledde till undernäring, vilken förvärrades efter hand som tiden gick. När pansarvärnssoldaten efter krigets slut - i slutet av februari 1945 - fick lämna lägret i Karaganda för att återvända till Finland var Holmström i så dåligt skick att han inte kunde stå upprätt utan hjälp. En månad senare återkom pansarvärnssoldaten till Finland. Han uppgav då som sin bestämda uppfattning att Holmström inte hade någon möjlighet att överleva. Holmström återkom inte efter krigsfångenskap och hans namn fanns inte i förteckningen över hemvändande krigsfångar. Med största sannolikhet avled han av undernäring i fånglägret i Karaganda.

Maj 1943 - maj 1944

Ryttmästare Möllerswärd som erhållit avsked för återinträde i svensk tjänst avreste mot Sverige den 5 maj. På vägen dit mottogs han av överbefälhavaren marskalk Mannerheim, som gav en halvtimmes audiens och därefter bjöd på middag. Ny kompanichef blev löjtnant Axel Hård af Segerstad, som tillhört frivilligkompaniet sedan januari 1942 och som varit tjänsteförrättande kompanichef både i november 1942 och i februari 1943. Han hade även varit kommenderad att tjänstgöra i 2. kompaniet under fem månader sommaren och hösten 1942. På det nya avsnittet övertog Avdelta kompaniet tre stödjepunkter benämnda Martin, Odin och Oxen. Den mittersta låg i en dunge med de främsta värnen längs med Jandeba, medan de två andra var

KOPIA TILL:

UTR MIN

—II—

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

ÅTGÄRD:

INK. UTRIKES DEP.		
D. N:o		
1991-05-13 7		
AVD	GR	MA
P	2	Eu

INKOM UD 1991-05-07

GENERALKONSULATET CHICAGO 1991-05-07

UD STOCKHOLM

FOER HALLQVIST, POL 1.

RE WALLENBERG

(POL)

for (ch)

Mura

12/6 en

4

FORTIS

RE WALLENBERG

MAKINEN UPGPER FOERSAENDELSEN BESTAAR 7 KOLLI. 2 TUNGA CA 35
KG OEV RIGA NAAGRA KG STYCK. INNEHAALLET SEDVANLIG
PC-UTRUSTNING INKL STEPDOWN TRANSFORMER OCH PRINTER. PAKETEN
RELATIVT SKRYMMANDE 3 ST AER CA 24, 36, 36 TUM OEV RIGA 18,
24, 24. ENLIGT UPPGIFT INGA PROBLEM EXPORTERA TILL USSR.
HAN RINGER DIG.

JOHNSSON

GENERALKONSULATET CHICAGO

Ärende

Wallenberg

Datum

1991-05-07

Dnr

Avd

P

Grupp

2

Mål

Eu

Adress

Ambassaden
MOSKVA

B R A D S K A N D E

Text

Dnr.....Re Raoul Wallenberg.

Vi föreslår följande sammansättning av den svenska delen av kommissionen, nämligen Magnusson (ordf), Hallqvist och von Dardel. Vi bör förbehålla oss rätten att byta ut delar av eller förstärka den svenska delegationen, om så skulle anses påkallat (bl a Lyrvall).

Sovjetiska sidans önskemål om att gruppens arbete bör leda till att man kan sätta punkt för ärendet menar vi dock att man bör förbigå utan ställningstagande. Målet är ju inte att till varje pris sätta punkt, utan att få fram sanningen. Vi återkommer beträffande Secundo 3) snarast (lista med frågor och önskemål). De svenska kriminalteknikerna slutligen, önskar komma vecka 21 eller 22.

Cabinet

Ex t Kabinettssekr
Polchef
Chef Pol 1
Wöhler
Hallqvist

Ifylles av telegramexpeditören

Avsändt den

Klockan

Sign

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Första enheten (Pol 1)
Kr Martin Hallqvist/ag

128/016
PROMEMORIA

1991-05-08

P 2 Eu

(Pol)

Ex till:

Tejler, pol 1

EXP 910513 W

Inför statsbesök i Ungern

Raoul Wallenberg och Ungern

Raoul Wallenberg kom till Ungern den 9 juli 1944. Hans uppdrag från svenska UD var att bistå judarna undan nazisternas förföljelser. Dittills hade de neutrala ländernas beskickningar bedrivit en viss verksamhet - denna kom nu att utökas väsentligt. Wallenberg förestod en särskilt inrättad C-avdelning vid svenska beskickningen. Delvis finansierades verksamheten med amerikanska medel.

Verksamheten gick främst ut på att utfärda s k skyddspass åt judar. Passen gav garanti att innehavarna inte skulle deporteras. De fick bo i s k svenskhus i Budapest. Vid årsskiftet 1944-45 uppges ca 20 000 personer ha bott där. Betydande insatser för judarna gjordes även av Röda Korset. Chef var svensken Valdemar Langlet. Julafton 1944 inleddes den sovjetiska storoffensiven mot Budapest. Pest-sidan intogs den 15 januari 1945. Den 17 bortfördes Raoul Wallenberg och hans ungerske chaufför Wilmos Langfelder av sovjetisk militär.

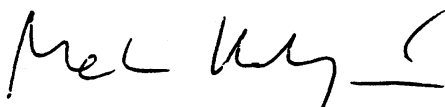
Under den kommunistiska regimen i Ungern har inget efterforskningsarbete kunnat bedrivas. Visserligen är det belagt att Wallenberg och Langfelder fördes till Moskva, men det finns vissa uppgifter från ungerska källor om Raoul Wallenberg som ambassaden i Budapest nu kontrollerar. Bl a är det fråga om uppgifter om att

man hade för avsikt att låta Wallenberg figurera som vittne i planerade skådeprocesser i Ungern; processer som emellertid inställdes efter Stalins död.

Vi är också intresserade att veta vad ungerska myndigheter erfarit från sovjetisk sida om Langfelders öde.

Det finns även ungrare som uppger sig ha stött på eller hört talas om Wallenberg då de själva vistats som krigsfångar i Sovjetunionen. De flesta av dessa människor har vi nu möjlighet att nå tack vare uppgifter från det s k Wallenberg-projektet, som är knutet till Uppsala universitet, och som gör en omfattande kartläggning av Raoul Wallenbergs gärning genom bandade intervjuer, bl a i Ungern.

Raoul Wallenbergs gärning har på olika sätt uppmärksamats av ungrarna under senare år. 1987 restes en staty i Budapest till hans minne, 1988 publicerades i Ungern Levai Jenos bok om Wallenberg, och 1989 bildades en särskild Wallenberg-förening i Ungern. Hösten 1990 visades Kjell Gredes film "God afton, herr Wallenberg" i Budapest.

Martin Hallqvist

Avsändningsort

Pol 1/Hallovist/ag

Ärende

Wallenberg.

Datum

1991-05-08

Dnr

829

✓

Avd

P

Grupp

2

Mär

Ell'

Adress

Amb MOSKVA

POL

Text

Från pol 1 re Wallenberg.

Följande har 1991-05-06 inrapporterats av ambassaden Washington.

Cit

Peterssons kontakt i Vita Huset meddelade måndag morgon.....

.....(se bif [redacted] från Washington).....

....., fortsätta driva Wallenbergärendet, som hit-
tills i nära konsultationer med oss.

Thunborg

Slutcit

Cabinet+

Ifylles av telegramexpeditören

Axtestiden

Klockan

Sign

UTRIKES
VW1

KOPIA TILL:
KABS
POLCH
POL 1

ÅTGÄRD:

INKOM UD

AMBASSADEN NEW DELHI

1991-05-09

UD STOCKHOLM

T J A E N S T E FOER POL 1 FRAAN JULIN

RE RAOUL WALLENBERG

*inbli delges
23/5 aa
7*

FORTS

RE RAOUL WALLENBERG

SOM F D WALLENBERGHANDLÆGGARE SKULLE JAG SÆTTA VÆRDE PÅ
DELGIVNING AV REFERATET FRAAN MØTET I MOSKVA 24/4.

KETTIS

AMBASSADEN NEW DELHI [REDACTED]

UTRIKESDEPARTEMENTET
EJ1

KOPIA TILL:

UTR MIN

—

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

ÅTGÄRD:

970517
Ex t Rolf Thzsell,
SKL, Linköping,
m anh trav v 20

UTRIKES DEP.		
D. No		
1991-05-13/10		
AVD	GR.	MSI
P	2	Eu

Pol 1, Anderson Pol

POL

INKOM UD

AMBASSADEN MOSKVA

1991-05-10

UD STOCKHOLM

FOER POL 1

RE SKL-EXPERTER TILL MOSKVA

FORTS

RE SKL-EXPERTER TILL MOSKVA

MID HAR BEKRAEFTAT ATT RAETTSTEKNISKA INSTITUTET AER BERETT
MOTTA DE SVENSKA EXPERTERNA FOER FORTSATT ARBETE MED
SMOLITSOVDOKUMENTET V 21 (MAANDAG 20 MAJ). VI UTGAAR FRAAN
ATT DE I [REDACTED] (901005) PRECISERADE ARBETSUPPGIFTERNA
ALLTJAEMT AER AKTUELLA.

TACKSAM BESKED NAMN TILLRESANDE SKL-EXPERTER SAMT
ANKOMSTID. HOTELLBOKNING GOERS FOERSLAGSVIS I STOCKHOLM VIA
UD:S RESEBYRAA (FOERSVARSMINISTERIETS HOTELL FEM MINUTERS
GAANGVAEG FRAAN AMBASSADEN).

BERNER

AMB MOSKVA [REDACTED]

KOPIA TITEL:

UTR MIN

-II-

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

Moskva

91"05 17

Pol 1, Hallquist/pol

SEN. UTAKES DEP.		
D. 13:0		
1991-05-13/10		
AVD	GR	M&I
<i>P</i>	<i>2</i>	<i>Ecu</i>

INKOM UD 1991-05-10

AMBASSADEN MOSKVA

1991-05-10

UD STOCKHOLM

/

FOER POL 1.

RE RAOUL WALLENBERG

POL

FORTS

SM

RE RAOUL WALLENBERG

PRIMO

NAER DET GAELLER SAMMANSÄTTNINGEN AV DEN SVENSKA DELEN AV ARBETS-
GRUPPEN FOERESLAAR VI ATT LYRVALL OCKSAA INGAAR FRAAN BOERJAN,
FOERSLAGSVIS SOM SEKRETERARE.

SECUNDO

TACKSAM ERA SYNPUNKTER PAA FOELJANDE UTKAST TILL NOTE ATT OEVER-
SAENDAS TILL MID.

UTKAST

RAOUL WALLENBERG

MED HAENVISNING MOETET I KGB DEN ... APRIL MEDDELAS ATT SVERIGE
ACCEPTERAR DET SOVJETISKA FOERSLAGET ATT UPPRAETTA EN GEMENSAM
ARBETSGRUPP I SYFTE ATT FOERSOEKA FAA FRAM ALL INFORMATION ROERANDE
RAOUL WALLENBERGS OEDE FRAAN DET ATT HAN DEN 17 JANUARI 1945
BORTFOERDES FRAAN BUDAPEST TILL SOVJETUNIONEN. SVERIGE KOMMER ATT I
EN SAADAN GRUPP LAATA SIG REPRESENTERAS AV MINISTER HANS MAGNUSSON,
AMBASSADEN MOSKVA, KANSLIRAADET MARTIN HALLQVIST, UD, PROFESSOR GUY
VON DARDEL SAMT, SOM SEKRETERARE, ANDRE AMBASSADSEKRETERARE BJOERN
LYRVALL, AMBASSADEN MOSKVA. OM SAA ERFORDRAS KAN YTTERLIGARE PERSONER
KOMMA ATT UTSES. DEN SVENSKA SIDAN FOERBEHAALLER SIG VIDARE RAETTEN
ATT, SAASOM OEVERENSKOMS UNDER MOETET DEN ... APRIL, NAER HELST DEN
SAA FINNER PAAKALLAT TILLKALLA (OBEROENDE) EXPERTER, FRAMFOERALLIT
SAADANA SOM DELTAGIT I PROFESSOR VON DARDELS INTERNATIONELLA
KOMMISSION, FOER ATT DELTA T EX I UTFRAAGNINGEN AV VIITINEN ELLER
ANALYS AV ARKIVMATERIAL SOM KAN KOMMA ATT GOERAS TILLGAENGLIGT FOER
GRUPPEN.

DE SVENSKA REPRESENTANTERNA AER BEREDDA ATT SNARAST TRAEFFA DEN
SOVJETISKA SIDANS REPRESENTANTER FOER ATT DISKUTERA DE NAERMARE
MODALITETERNA FOER ARBETET.

ARTIGHETSFRAS.

BERNER

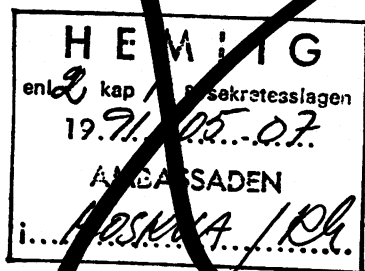
AMB MOSKVA

SVERIGES AMBASSAD

MOSKVA

1991-05-07

Kanslirådet Martin Hallqvist

Utrikesdepartementet

HEMLIGT

127/003

INKOM UD		
1991-05-13		
AVD	GR.	MÅL
P	2	en I

✓ Vittnesmål rörande Raoul Wallenberg
(2 bil.)

Broder,

./.

Författaren till bifogade brev säger sig på 60-talet ha sett en minnessten över Raoul Wallenberg på en kyrkogård i Moskva. Eftersom stenen, om den nu någonsin funnits, försvunnit, synes det nu vara svårt att verifiera uppgiften. Dessutom förefaller det minst sagt osannolikt att de som skulle ha rest stenen (repressionsoffer) vid det här laget inte hört av sig till ambassaden. Brevet lämnas alltså, sauf avis contraire, utan åtgärd.

Hans Magnusson

Fr. (молит.)

№1. ~~Населенный пункт~~ до 1991 г. 16/242
до 1991 г. 91.05.06

Re: Wallenberg, Швеция в СССР.

R 118 51/

Соборная вам, что памятник Раулю Валленбергу
я можно видеть во второй половине 60-х годов на
Воскресенской кладбище в Москве.
На памятнике были надписи:

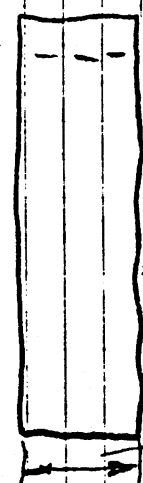
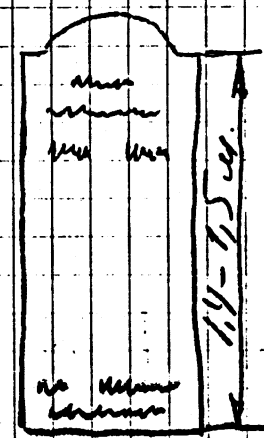
Вверху „ Раулю
Валленбергу

у устья реки жителю Швеции

Внизу от репрессированных друзей „

Памятник был: свежий-тщательный, розово-серый
цельный в белую, гранитный, обделанный, высота
приблизительно 1,4-1,5 метра, толщиной от 20-30 см.
Какой вроде было. Сидел памятник на коротком
могильном холме, высота холма не более 20 см.
Сидел памятник по тем временам-приблизи-
тельно 20 тысяч рублей.

Геометрическое описание памятника.

Мне запомнилась этой новыи памейтник средн
ейтарик, запомнилась и кадриши на памейтнике
„жители Швейции“ и „ой репрессированныи друзей“
А несколько раз навецаал маму, по маму-то горе
семьи Валленбергов и горе нашей семьи
похоже.

Вскоре прошол разговор, что на кладбище был погрой,
памейтники исчезаюи и переделываюи, был найден
на какой-то маме трудн работен штайного или
наейного Зиновкина Виксая умершего ой алкоголем
или ойравленного.

Не помню дайт, мамейн кладбище я не увидел
памейтника и подумал, что прах и памейтник
перевезли родные в Швейцию, но это, как видно не так.
Уважаемый господин Тосол я не могу сообщить место
где стоял памейтник из-за разлнх противозаконных
груп, да ойтрашно ходить на кладбище, но сообщено,
что памейтник стоял недалеко ой кладбищенской
ограды со ойтороны Боровского шоссе, где ГАИ, за-
стисками торцуюших цветаш. Я не Криминалист,
но думаю, что памейтник может быть перевезен
и переделан, законан в Москве и может быть
находится в границах майсерекот Воейраховского
кладбища.

Извините что так написал

С уважением пенсийкер С.

Москва, апрель, 1991г

Ärade Sveriges ambassadör i Sovjetunionen.

Jag får meddela er att jag personligen under andra halvan av 60-talet sett en minnessten över Raoul Wallenberg på Vostriakovkyrkogården i Moskva.

På minnesstenen stod följande skrivet:

Överst "Till Raoul Wallenberg

Något lägre bosatt i Sverige

Nederst Från vänner som är repressionsoffer"

Minnesstenen var: i gott skick, ren, grårosa i rätt ljus nyans, i granit, stor, c:a 1,4-1,5 m hög, 20-30 cm tjock. Jag tror det fanns ett foto. Stenen stod på en låg gravkulle, som inte var mer än 20 cm hög. Kostnaden för en sådan sten var på den tiden c:a 20.000 rubel.

Geometrisk skiss av stenen:

(Skiss)

Jag lade märke till denna nya sten bland de gamla, och lade också märke till texten "bosatt i Sverige" och "från vänner som är repressionsoffer". Jag besökte graven flera gånger, eftersom familjen Wallenbergs sorg liknade vår familjs sorg.

Snart började det ryktas att det varit en pogrom på kyrkogården, att gravstenar försvunnit eller flyttats, och på en av gravarna hittades liket av den anställde eller tillfälligt inhyrde arbetaren Aleksej Zinovkin, som avlidit av alkohol eller förgiftats.

Jag minns inte vilket datum det var när jag besökte kyrkogården utan att finna minnesstenen. Jag trodde, att släktingarna fört stoftet och stenen till Sverige, men så var det uppenbarligen inte. Ärade herr ambassadör, jag kan inte meddela stället, där stenen stod, på grund av olika illegala grupper, men jag kan säga, att stenen stod i närheten av kyrkogårdens inhägnad mot Borovskoje sjosse, vid GAI, bakom blomsterförsäljarna. Jag är inte kriminalspecialist, men jag tror att stenen kan ha blivit flyttad och omgjord, nedgrävd i graven eller, vilket är mindre troligt, befinner sig i Vostrjakovkyrkogårdens granitverkstad.

Ursäkta att jag skrivit på detta sätt.

Högaktningsfullt, pensionären S.

Moskva, april 1991

SVERIGES AMBASSAD

T E L E F A X

Nr 22 1 (2)

TEL AVIV

1991-05-13

INK. UTRIKES DEP.		
D. No		
1991-05-14		
AVD	GR.	MA
P	2	Ken

Raoul Wallenberg

+ Tel Aviv/522

Tel i sänd order 910607 ✓

Pol 1, Hallgröst/Koh

UTRIKESDEPARTEMENTET

/

Dnr 22. För Pol 1/Hallgröst. Re Raoul Wallenberg

P R I M O. Under S E C U N D O återgivna artikel om Raoul Wallenberg publicerades i Jerusalem Post fredagen den 10 maj 1991. Som synes innehåller artikeln bl a uppgifter om att Sovjetunionen 1968 skulle ha föreslagit svenska regeringen att Wallenberg utväxlades mot en sovjetisk snion. samt annan att man från svensk sida efter begäran från en sovjetisk Wallenbergförening vägrat att närmare kommentera dessa påståenden. Tacksam era eventuella kommentarer till artikeln samt en bedömning huruvida något tillrättaläggande kan vara påkallat.

S E C U N D O (se sid 2)

AMBASSADEN TEL AVIV KL 13.00/CJ

2 (K)

Former intelligence chief confirms.

Sweden refused to trade Soviet spy for Wallenberg

MIL I. HUTMAN
Jerusalem Post Reporter

A former head of Swedish intelligence has confirmed that in 1968 the USSR offered to swap Sweden Raoul Wallenberg for a Soviet spy it held, the international committee investigating Wallenberg's fate announced yesterday.

Irwin Cotler, a leading human rights activist and committee member, said the testimony of Karl Persson, who headed the intelligence service in the late 1960s, backed up an earlier report received by the committee about the proposed deal from a prominent Swedish lawyer.

Cotler told a Jerusalem press conference that this testimony and other evidence uncovered by the committee in the Soviet Union totally discounts the Soviet claim that Wal-

lenberg died of a heart attack in a Soviet prison in 1947.

The Swedish government has been approached by the committee, the Soviet-International Joint Commission on the Fate and Whereabouts of Raoul Wallenberg, for information on the alleged spy deal, but refused to comment, Cotler said.

Wallenberg was born in Sweden in 1912, and helped rescue Hungarian Jews from the Nazis during World War II. He disappeared after being arrested by Soviet soldiers advancing through Hungary.

Senior Israeli officials have assured Cotler that the Wallenberg case would be part of future talks with the USSR, but added that there would be no time to raise the subject with visiting Soviet Foreign Minister Alexander Gromyko today.

Excerpts of the Stockholm Revealed

the
ion
70
ries
As-

KOPIA TILL:

UTR MIN

—II—

KABS

POLCH

BITRPOLCH

POL 1

ÅTGÄRD:

FIN. UTRIKES DEP.		
D. N:o		
1991-05-15-14		
AVD	GR	MA
P	2	E 1

POL

INKOM UD 1991-05-14

AMBASSADEN MOSKVA

1991-05-14

UD STOCKHOLM

FOER POL 1.

RE RAOUL WALLENBERG

aa
m

FORTIS

RE RAOUL WALLENBERG

PRIMO

VID SAMTAL MAGNUSSON HADE IGAAR MED ZJURAVLJOV I SAMBAND MED MIN LUNCH FOER MID:S ANDRA EUROPEISKA AVDELNING FRAMHOELL DENNE ATT MAN FRAAN SOVJETISK SIDA GAERNA SAAG ATT DET I ARBETSGRUPPEN AEVEN INGICK EN REPRESENTANT FOER SVENSKA SAEPO (SIC) ELLER DEN ORGANISATION SOM NAERMAST UTGOER MOTSVARIGHET TILL KGB. KGB SKULLE NAEMLIGEN KAENNA SIG BAETTRE TILL MODS OM DET FANNS EN SAADAN MOTPART.

MAGNUSSON SVARADE ATT HAN SVAARLIGEN KUNDE SE HUR EN REPRESENTANT FOER SAEPO KUNDE FYLLA NAAGON FUNKTION I DETTA SAMMANHANG. KGB HADE JU DESSUTOM BETYDLIGT MER OMFATTANDE UPPGIFTER OCH BEFOGENHETER. VAD MAN MOEJLIGEN KAN VARA UTE EFTER FRAAN KGB:S SIDA AER ATT MED HAENVISNING TILL SAEPO:S RUTINER OCH ARKIVORDNING VINNA FOERSTAAELSE FOER RESTRIKTIVITET VAD GAELLER TILLGAANG TILL DE EGNA ARKIVEN.

VI KAN SAALEDES, UTGAAR VI IFRAAN, INTE VILLFARA DENNA UNDERHANDSBEGAERAN.

BERNER

AMB MOSKVA

Ärende	Wallenberg	Datum 1991-05-14		
		Avd P	Grupp 2	mat ell

Adress
Ambassaden
MOSKVA

POL

Text
Dnr..... Re Raoul Wallenberg.

Ingen erinran Lyrvall anmäls som sekreterare, ej heller mot
utkastet note till MID.

Dock vill vi föreslå att man utelämnar hänvisningen till
mötet på KGB.

Cabinet

Ex t Kabinettsskr
Polchef
Wöhler
Hallqvist

KOPIA TILL:

UTR MIN

"_

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

POL 4

ÅTGÄRD:

Pol 1 Hallgrist Bh

91 05 27

St t amb Moshera

prof im Dandel, Guin

INK. UTRIKES DEP.		
D. N:o		
1991-05-16 15		
AVD	GR.	MÅL
P	2	Eel

POL

INKOM UD 1991-05-15

AMBASSADEN NEW DELHI

1991-05-15

UD STOCKHOLM

FOER POL 1 FRAAN JULIN

RE RAOUL WALLENBERG

FORTS

RE RAOUL WALLENBERG

PRIMO

JAG VAR HAEROMKVAELLEN INBJUDEN TILL MIN SOVJETISKE SAGESMANS PRIVATBOSTAD TILLSAMMANS MED DE AMERIKANSKA OCH BRITTISKA RAADEN. VID MIDDAGSBORDET FOERDE VAERDEN RW-MOETET I MOSKVA DEN 24/4 PAA TAL MED AATFOELJANDE KOMMENTARER AV SEDVANLIGT SLAG. JAG VILL LIKVAEL RELATERA VAD VAERDEN PAA TU MAN HAND SADE OEVER KAFFET BETRAEFFANDE ANLEDNINGEN TILL SVAARIGHETERNA ATT FINNA (DE NUMERA FOERMODLIGEN FAATALIGA KGB-TJAENSTEMAEN SOM HAFT MED RW ATT GOERA.

SECUNDO

ENBART RISKEN ATT PAA ETT MINDRE SMICKRANDE SAETT FAA SKYLTA (ELLER T O M S C H A V O T T E R A) I RW-SAMMANHANG SKULLE DE KANSKE KUNNA FOERMAAS ATT LEVA MED. DET STOERSTA HINDRET ATT FAA DEM ATT TRAEDA FRAM VAR TROLIGTIVIS ATT DE SKULLE HA VARIT INBLANDADE I SAA MAANGA ANDRA OSMAKLIGA KGB-FALL ATT RISKEN FOER OBEHAGLIGHETER ELLER T O M REPRESSALIER, INTE MINST FRAAN DE SOVJETISKA OFFRENS ANHOERIGA, FOERMAADDE DEM ATT HAALLA SIG UN DAN.

TERTIO

OVANSTAAENDE HAR JAG JU VIDAREBEFORDRAT FOERUT, MEN VILLE LIKVAEL INTE UNDERLAATA ATT VIDAREBEFORDRA DET.

KETTIS

AMBASSADEN NEW DELHI

P 2 EU'

KOPIA TILL:

UIR MIN

-II-

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

POL 3

POL 3

ÅTGÄRD:

UD, Pol 3, DS stattenwssn/af

1991-05-15

: Budapest

Ex tu: Stattenwssn/Pol 3

AND

HPA

EF

1

EF

HPA

P

2

EU

1

INKOM UD 1991-05-15

AMBASSADEN TEL AVIV

1991-05-15

UD STOCKHOLM

FOER POL 1 OCH POL 3

RE ISRAELISKT STATSBESEOK I UNGERN

FORTIS

RE ISRAELISKT STATSBESEK I UNGERN

PRESIDENT HERZOG AVLAEGGER TYDLIGEN OM EN MAANAD STATSBESEK I UNGERN (OCH MOEJLIGEN BULGARIEN). DET KAN FOER OSS OCH STROEMHOLM I BUDAPEST VARA AV INTRESSER NOTERA ATT MAN FRAAN ISRAELISKT HAALL FOERESLAGIT ATT HERZOG DAA SKALL BESEKA WALLENBERG-MONUMENTET. HUR UNGRARNA REAGERAT HAERPAA FOERTAELJER INTE HISTORIEN, MEN DET FINNS Vael INGA SKAEL ATT ANTA ATT DE SKULLE MOTSAETTA SIG DENNA PROPAA.

BERGQUIST

AMBASSADEN TEL AVIV

12

Avsändningsort

Pol 1/Andersson/aq

Ärende

SKL-experten.

Datum

1991-05-15

Dnr

Avd

P

Grupp

2

Mål

E u'

Andersson vidit. (POL)

Adress

Amb MOSKVA

Text

från pol 1 re SKL-experten.

Rolf Berzell och Nils Ångström anländer Moskva måndag 20 maj kl 16.35 med SK 730. Återresan är bokad till fredag 24 maj kl 17.35. UDs resebyrå beställer hotellrum på försvarsministeriets hotell.

Cabinet+

Ifylles av telegramexpeditören

Avsändt den

Klockan

Sign

SVERIGES GENERALKONSULAT

1991-05-13

Nr 135 ✓

NEW YORK

Handl: B G Sporrong

Pol 1, Hallquist Koh

91 05 27

Utrikesdepartementet

A+b f kdm t
Raoul Wallenberg - Föres
Post om Dandel, Genève
Ande Buhagst

(BNE)

INR UTRIKESDEPT
1991-05-13

P 2 En I
(JN 13 N)

Park i New York uppkallad efter Raoul Wallenberg
(2 bil.)

Vid en cermoni i stadsdelen The Bronx den 10 maj 1991 uppkallades en nyanlagd park utmed Hudsonfloden efter Raoul Wallenberg.

Cermonin som ägde rum invid parken inleddes av Parks Commissioner Ryan samtidigt som elever från en närliggande skola bildade en fanborg. Därefter talade Sporrong, Ungerns FN-ambassadör Erdös, Borough President Ferrer och ett flertal andra dignitärer, däribland kongressledamoten Weiss (som är av ungersk härkomst och vars familj räddades av Wallenberg). Samtliga talare erinrade om Wallenbergs stora insatser.

Cermonin avslutades genom avtäckning av en av de namnskyltar som kommer att uppsättas vid skilda ingångar till parken.

./1-2

Program för cermonin och texten till Sporrongs anförande bifogas.

Arne Thorén

Adress:

One Dag Hammarskjöld Plaza
885 Second Avenue, 45th floor
New York, NY 10017-2203

Telefon:

(212) 751-5900

Fax:

(212) 755-2732

Telegram:

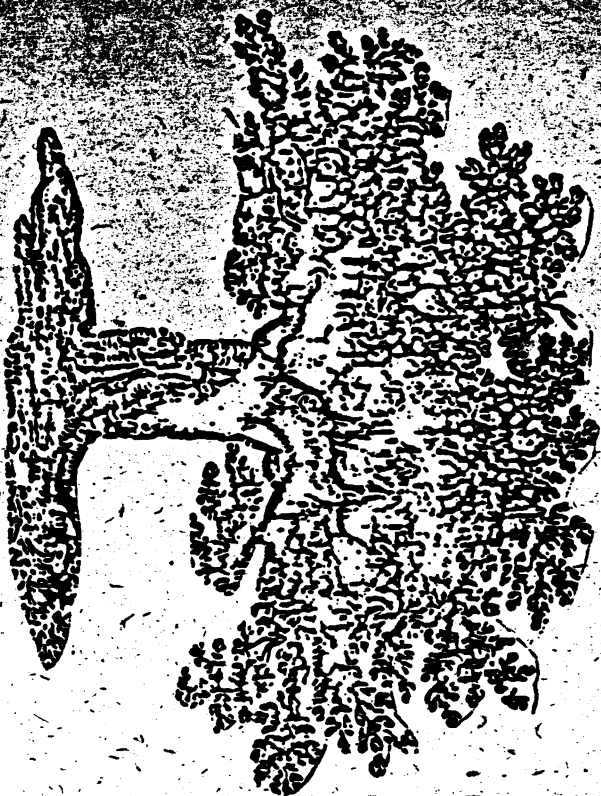
SVENSK New York

Telex:

23 66 64

PLEDGE OF ALLEGIANCE

I PLEDGE ALLEGIANCE TO THE FLAG OF THE UNITED STATES OF AMERICA AND TO THE REPUBLIC FOR WHICH IT STANDS, ONE NATION UNDER GOD, INDIVISIBLE, WITH LIBERTY AND JUSTICE FOR ALL.

CITY OF NEW YORK
PARKS & RECREATION

RAOUL WALLENBERG PARK
DEDICATION

THE BRONX

Friday, May 10, 1991

David N. Dinkins, Mayor
Betsy Gotbaum, Commissioner

WELCOME

James R. Ryan
Bronx Parks Commissioner

PLEDGE OF ALLEGIANCE

Public School 24
Color Guard

REMARKS

Bjorn Sporrang
Deputy Consul General to Sweden

Andre Erdos
Ambassador of Hungary to the UN

Fernando Ferrer
Bronx Borough President

June M. Eisland
Councilwoman

G. Oliver Koppell
Assemblyman

Theodore S. Weiss
Congressman

Elliot Engel
Congressman

Jeffrey Korman
State Senator

Orin Lehman
Commissioner, State Council
of Parks, Recreation & Historic
Preservation

Agnes Adachi
Chairperson, Greater NY Wallenberg
Committee, Inc.

Rabbi S. Balter
Conservative Synagogue of Riverdale

Martin Wolpoff
Chairman, Community Board 8

Raoul Wallenberg Park

Dedication

Spytten Dugyll Playground
West 236th Street & Douglas Avenue

Bronx

Friday, May 10, 1991

2:00 P.M.

New York City Parks and Recreation proudly opens this park in honor of Raoul Wallenberg, a heroic Swedish diplomat who helped thousands of Hungarian Jews escape from the Nazis during World War II. In 1981 he was named our third honorary American citizen by President Reagan and Congress.

The City of New York purchased the former Douglas-Uthant estate on August 14, 1990 for \$4.85 million. Borough President Ferrer contributed \$3.125 million of his discretionary funds and Assemblyman Koppell helped persuade the state to contribute \$1.4 million in Environmental Quality Bond Act funding. On November 28, 1990, Mayor Dinkins formally signed the bill sponsored by Councilmember June Eisland naming the parkland for Raoul Wallenberg.

The community-based effort begun ten years ago to preserve the site as open space culminates in this celebration. Parks will preserve this greenspace in its natural state, to be enjoyed for passive recreation and the study of the park's natural history.

Tal vid invigningen av Raoul Wallenberg Park.

Mr. Borough President, Mr. Ambassador, Hon. Dignitaries,
Ladies and Gentlemen:

I am deeply honored to be here today, as a representative of Sweden, to assist in inaugurating this Raoul Wallenberg Park.

We are proud of Raoul Wallenberg. He is one of our century's outstanding heroes.

Working as a diplomat in the Swedish Embassy in Budapest, Hungary, during the chaotic and dark final stage of the Second World War he managed to save almost 100.000 innocent persons - jews - from death at the hand of the Nazis.

The world now knows the achievement of Raoul Wallenberg. However, we do not know his fate. When Budapest was liberated in 1945 by the Russian Red Army, Wallenberg was arrested by the Soviet authorities. Since his imprisonment in 1945 nothing has been heard from him.

I trust that the creation of this Raoul Wallenberg Park in New York City will aid to make known particularly among the young people of this city, Wallenberg's heroic efforts to save lives.

What could be better for students than to discover Raoul Wallenberg and make him a role model in their lives. His courage, his selfsacrifice, his dedication and his zeal will always be a source of hope and belief in human dignity and human values.

Thank you.

UTRIKESDEPARTEMENTET
ROJAL

KOPIA TILL:
UIR MIN
-"-
KABS
POLCH
BITR POLCH
POL 1

ÅTGÄRD:

INRIKESDEP.		
D. N:o		
1991-05-21 A		
AVD P	GR 2	KAL Eli

POL

INKOM UD

AMBASSADEN MOSKVA

1991-05-17

UD STOCKHOLM

FOER POL 1

MYCKET BRAADSKANDE

RE RAOUL WALLENBERG - BESOEK AV SKL-EXPERTER

Bergell LS Söder
direkt av H. Magnusson,
proble

One
3

FORTS

RE RAOUL WALLENBERG - BESOEK AV SKI-EXPERTER

MVD MEDDELADE NYSS ATT SKI-EXPERTERNAS BESOEK TYVAERR INTE KAN BLI AV SOM PLANERAT, UPPENBARLIGEN PGA NAAGOT INTERNT MISSFOERSTAAND MELLAN SOVJETISKA MYNDIGHETER. YTTERLIGARE KLARLAGGANDEN ROERANDE PROCEDUR TYCKS OCKSAA KRAEVAS. RESAN FAAR DAERFOER UPPSKJUTAS OCH VI AATERKOMMER SAA SNART VI KAN MED YTTERLIGARE INFORMATION.

BERNER

AMB MOSKVA [REDACTED]

KOPIA TILL:

UTR MIN

—"

ÅTGÄRD:

Moskva

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

91'85 25

Pol 1, Hallgrist Hb

UTRIKESDEP.		
D. 11:15		
1991-05-21-17		
AVD <i>A</i>	GR. <i>2</i>	MAL <i>EU</i>

(POL)

AMBASSADEN MOSKVA

1991-05-17

UD STOCKHOLM

FOER POL 1

RE RAOUL WALLENBERG

RE RAOUL WALLENBERG

FRAAN AMBASSADENS SIDA OEVERLAEMNADES IDAG TILL ZJURAVLJOV PAA MID:S
ANDRA EUROPELSKA AVDELNING NOTEN OM RW-ARBETSGRUPPEN. FRAAN SOVJETISK
SIDA GJORDES INGA OMEDELBARA KOMMENTARER. VI KONSTATERADE DOCK ATT
ETT KONSTITTUEERANDE MOETE MED GRUPPEN KNAPPAST KAN AEGA RUM FOERRAEN
GORBATJOVS OCH UTRIKESMINISTERNES BESOEK AER AVKLARADE, DVS EFTER DEN
11 JUNI. KAN NI MEDDELA VON DARDEL DETTA?

BERNER

SVERIGES AMBASSAD

MOSKVA

Handl: Björn Lyrvall

1991-05-16 Nr 84 ✓

Utrikesdepartementet

Betr. Ölgård se bif.
delgivningslista

Överlämnas för kännedom av
UTRIKESDEPARTEMENTET
Pol. I

24 MAJ 1991
K. Hallgrén

Pae

1991-05-17

P

2

Lu I

fw
Samtal i Raoul Wallenbergärendet 910424

(1 bil)

Härmed översändes detaljerad uppteckning från mitt samtal
i Wallenbergärendet den 24 april 1991 med ledande företrädare
för MID, MVD och KGB.

Ö. Berner
Örjan Berner

as

☐ FAX ☒ RAPPORT ☐ HANDBREV ☐ TELEGRAM ☐ PM ☐ OVR

Politiska avdelningen
Enhet D

Enhet

Datum

Handläggare

Godkännes

5 RAPPORT

☐ HANDBREV

☐ TELEGRAM

☐ PM☐ OVR

Godkännes

Ort/Datum/Nr eller navn

Moskva 16/5 91

Mr Sy

Angående

Angående
SANTAL 1 WALLENGRÄNDET

☐ HEMLIGSTÄMPLAS

De/ges för kännedom

☐ uta

jämte
samtl. bil

jämte
bil nr

järnte bil
där så angivits

☐ bil kan lånas
på UD tel:

Bil	Bil	Bil	Bil
☐ Konungen 21 ex	☐ Riksdagsledamot	☐ FOA 2 ex	☐ Utrikespol Institutet
☐ Drottningen	☐ Statssekr Fö	☐ SIPRI	☐ Svenska FN-förbundet
☐ Regeringen	☐ Statssekr	☐ EKN	☐ Östekonomiska byrån
☐ Statsministern	☐ U-enh A	☐ KK 5 ex	☐ Bankföreningen
☐ Statsrådsberedningen	☐ IP-enh A	☐ Riksbanken	☐ Exportr
☐ Chef Fö	☐ PB-I, A	☐ RPS	☐ Industriförb
☐ Chef I	☐ I-enh FI	☐ RPS/säk avd	☐ Röda Korset
☐ Statsrådet	☐ I-enh Fö	☐ SIDA	☐ Rädda Barnen
☐ Statsrådet	☐ I-sekr I	☐ BITS	☒ <i>K. Wahlberg SB</i>
☐ Riksdagens talman	☐ IAEA-del I	☐ SAREC	☒ <i>Ramell Wallberg -</i>
☐ Utrnämnd/Utrutsk/Europa- rådsdel 59 ex	☐ SSLP, Fö	☐ IMPOD	☐ <i>Toung</i>
☐ Utrikesnämnden 19 ex	☐ ÖB	☐ IVA	☒ <i>Guy in Skaril</i>
☐ Utrikesutsk 41 ex	☐ ÖB/USK	☐ STU	☒ <i>Rolf Björnerstrik</i>
☐ Europarådsdel 12 ex	☐ Ch Fst/USL	☐ Invandrarverket	☐
☐ Utrikesutsk kanslich	☐ Arméstaben FN-ävd	☐ I-sekr Naturvårdsverk	☐
☐ Försvarsutsk kanslichef	☐ Ch MHS	☐ Svenska institutet	☐
☐ Riksdagsledamot	☐ Ch FHS	☐ Nordiska Afrikainst	☐
	☐ FRA	☐ Latinamerikainst	☐

☐ Norden	4 ex	☐ Helsingfors	Bil	☐ Köpenhamn	Bil	☐ Oslo	Bil	☐ Reykjavik	Bil		Bil		Bil		Bil
☐ Större beskickningar FN-representationen	9 ex	☒ Bonn ☒ London		☐ Moskva ☐ Paris		☐ Peking ☐ Tokyo		☒ Washington 2 ex ☐ FN-repr							
		☐ Ankara ☐ Athen ☒ Berlin Gk		☒ Bryssel ☐ Dublin ☐ Haag		☐ Lissabon ☐ Madrid ☒ Ottawa		☒ Wien ☐ Bryssel-del ☐ Genève-del		☐ OECD-del ☐ UNESCO-del ☒ Strasbourg- del					
☐ Övriga Västeuropa och Canada	20 ex	☐ Bern		☒ Heliga Stolen		☐ Rom		☐ Nedr-del Genève		☐ ESK-del Wien					
☐ Övriga Öst- och Central-Europa	9 ex	☐ Belgrad ☒ Budapest		☐ Bukarest ☒ Leningrad Gk		☒ Prag ☒ Riga Ak		☐ Sofia ☒ Tallinn Ak		☒ Warszawa					
☐ Nordafrika	5 ex	☐ Alger		☐ Kairo		☐ Rabat		☐ Tripoli		☐ Tunis					
		☐ Abu Dhabi		☐ Bagdad		☐ Damaskus		☐ Muscat		☒ Tel Aviv					
☐ Mellanöstern	9 ex	☐ Amman		☐ Beirut		☐ Kuwait		☐ Riyadh							
		☐ Bangkok ☐ Canberra		☐ Dhaka ☐ Hanoi		☐ Islamabad ☐ Jakarta		☐ Manila ☒ New Delhi		☐ Pyongyang ☐ Seoul		☐ Teheran		☐ Vientiane	
☐ Övriga Asien, Australien och Nya Zeeland	18 ex	☐ Colombo		☐ Hongkong Gk		☐ Kuala Lumpur		☐ Panmunjom		☐ Singapore		☐ Wellington			
		☐ Abidjan ☐ Addis Abeba		☐ Gaborone ☐ Harare		☐ Lagos ☐ Luanda		☐ Maputo ☐ Maseru		☐ Kapstaden ☐ Pretoria					
☐ Övriga Afrika	15 ex	☐ Dar-es-Salaam		☐ Kinshasa		☐ Lusaka		☐ Nairobi		☐ Windhoek					
		☐ Bogotá		☐ Buenos Aires		☐ Guatemala		☐ Lima		☐ Mexico		☐ Quito		☐ Santiago	
☐ Latinamerika	12 ex	☐ Brasília		☐ Caracas		☐ Havanna		☐ Managua		☐ Montevideo		☐ Toronto		☐ Vancouver	
		☐ Barcelona ☐ Chicago		☐ Hamburg ☐ Istanbul		☐ Los Angeles ☐ Mariehamn		☐ Montreal ☐ München		☐ Rio de Janeiro ☐ Sydney		☐ Szczecin			
☐ Vissa lönade konsulat	17 ex	☐ Frankfurt		☐ Jeddah		☐ Milano		☒ New York Gk							

☐ Utrikesministrern	Bil	☐ KSA	Bil	☐ Rapportsekretariatet	Bil	☐ Statssekr int U-samarb	Bil	☐	Bil
☒ Kabinettssekr		☐ Inspektören		☐ Chef Protokollet		☐ Deps bist min kansli		☐	
☐ Kansliråd UM:kansli Eriksson Fogh		☐ Chef B-avd		☒ Chef Rättsavd		☐ Chef U		☐	
☐ Deps UM:kansli Söder		☐ Amb nedrustning		☐ Folkkrätsrådgivaren		☐ Expeditiönschefen		☐	
☒ Deps UM:kansli Sjöberg		☒ Amb MR		☐ Chef R		☐ Chef A:		☐	
☐ Inf sekr UM:kansli		☐ Amb NGO		☐ Utrikeshandelsministern		☒ Chef Press o Inf.enh		☐	
☐ Sakk UM:kansli Stenarv		☒ Amb ESK/Pol 6 Norberg		☒ Statssekr UDH		☐ Chef Pressbyrån		☐	
☒ Chef Pol avd		☐ Amb terrorism/narkotika		☐ Chefsförhandlare UDH Dinkelspiel		☐ Chef Inf.byran		☐	
☒ Bitr Chef Pol avd		☐ Dep råd säkpol		☐ Chef UDH		☒ W. J. J.		☐	
☐ Chef Pol 1-7		☒ Minister Pol 1 Wahlbäck		☐ Chef ISEK		☒ H. J. J.		☐	
☒ Chef Pol 1		☒ Kansliråd Pol 1 Starråker		☐ Chef ÖSEK		☐		☐	
☐ KMI		☐ Deps Pol/adm GAT		☐ Biståndsministern		☐		☐	
								☐ Åter enh	☐ ex
Antal ex.skr sidor		Antal Ex.bil sidor		Kopierad den sign	Distribuerad den sign	Avg postexp		datum	sign
37 1		37 12		9/10 527 MD	27/5 9/88	☐ kurir ☐ luft-post			

1991-05-15

Samtal i Raoul Wallenberg-ärendet 910424
(1 bil)

Onsdagen den 24 april sammanträffade ambassadör Berner med vice utrikesministern Nikiforov, vice inrikesministern Sizov samt viceordföranden i KGB Lebedev för ett halvannan timme långt samtal i Raoul Wallenbergärendet. Mötet som tillkommit på svenskt initiativ hölls i utrikesministeriets gästvilla och tolkades ryska/svenska. Fullständig deltagarlista i bilaga.

Nikiforov hälsade välkommen och sade att mötet borde ha kommit till stånd tidigare. Dock hade svårigheten att samla alla inblandade samtidigt utgjort ett hinder härför. Den sovjetiska sidan var nu beredd att svara på de svenska frågorna, men ville inledningsvis upprepa den bestämda sovjetiska positionen att Raoul Wallenberg dog 1947. Detta var ett oomtvistligt faktum och ytterligare utredningar hade förblivit resultatlösa.

Också i Sovjetunionen uppmärksammades Raoul Wallenbergs heroiska gärning och på sovjetisk sida hade allt gjorts - i glasnosts anda - för att klargöra hans öde. Allt material som återfunnits hade överlämnats till RW:s familj och något mer fanns faktiskt inte.

Vad beträffar utredningen av RW:s öde kunde konstateras att samtidigt som man på sovjetisk sida insåg den internationella kommissionens humanitära uppgift, ställde man sig ibland frågande till kommissionens ovilja att acceptera fakta som visar att RW var död. Kunde det vara så att medlemmar i den internationella kommissionen egentligen inte var intresserade av RW:s öde utan bedrev ett politiskt spel runt denna fråga? Hur skulle man på sovjetisk sida göra för att bli trodd?

De tvivel som alltjämt fanns på svensk sida ville man hjälpa till att avlägsna, även om den sovjetiska uppfattningen stod fast. Det innebar att frågorna i ambassadens note av den 17 april också skulle besvaras.

Lebedev fick därefter ordet av vice utrikesministern och vidarebefordrade inledningsvis en hälsning från KGB-ordföranden Krjutjkov som ambassadören träffat i detta ärende för ett år sedan. Detta år hade inte varit bortslösat. KGB hade sökt efter fakta som kunde kasta ytterligare ljus på den svenske diplomatens öde. Frågor hade under hand ställts till gamla medarbetare, men några nya element hade inte framkommit. Vad beträffar ärendets läge idag kunde man bara instämma i vad vice utrikesminister Nikiforov sagt.

Mera konkret hade KGB-ordföranden uppdragit åt de medarbetare som sysslar med rehabilitering av offren för olaglig repression att i arkivarbetet vara uppmärksamma på uppgifter med anknytning till Wallenberg. Några tiotusentals ärenden har gåtts igenom dock utan attnågot nytt framkommit om RW.

Lebedev tackade också för frågelistan som kommittén erhållit via MID och noterade att frågeställningarna

var professionellt utformade och att de som utarbetat listan resonerade som man gjorde inom KGB vid arkivforskning. Emellertid var arkiven från kriget och även därefter inte i idealisk ordning. Sedan dess hade omorganisationer och gallringar gjorts. När nya ordföranden tillträtt hade dessa beslutat om förändringar av arkivpolitiken, avgjort vad som skulle bevaras och förstöras. Detta skapade problem vid efterforskningarna av tiotusentals människoöden och att nu återfinna de dokument som redovisade vad som hände ambassadör Wallenberg (sic) var närmast omöjligt.

Lebedev tillade därefter att han var ganska ny i dessa sammanhang och kunde betrakta efterforskningarna, också de som gjordes av internationella kommissionen från sidan. Frågorna som kommit KGB tillhanda föreföll delvis vara upprepningar av sådana som tidigare besvarats och eftersom inga nya dokument återfunnits skulle svaren denna gång nödvändigtvis bli desamma. Här fanns ett moraliskt problem - RW var en framstående humanist och över hans minne kunde en skugga falla om samma fråga upprepades gång efter gång. Det kunde uppstå osäkerhet på båda sidorna.

Situationen var en annan i landet nu och det fanns skäl att tro att alla som haft något att berätta om RW nu kunnat gjort det. En del lögnaktiga vittnesmål från personer som ville synas i pressen hade dykt upp och KGB var berett att kontrollera alla versioner.

Sizov framförde en hälsning från inrikesminister Pugo och refererade till att goda förbindelser upprättats i RW-ärendet samt att inrikesministeriet försökt ge maximal hjälp. Det var hans förhoppning att ingen tveksamhet rådde på svensk sida om att MVD:s medarbetare hyste en uppriktig vilja att hjälpa till.

Sizov exemplifierade med resan till Vladimir, de många frågorna till chefen för fängelsechefen Guljajev och generalen Kremenetskiy och tillade att MVD också framgent inom ramen för sin förmåga var berett att hjälpa till, dock inte i evighet utan inom ramen för konkreta frågor.

Nikiforov återtog och sammanfattade att den sovjetiska sidan försöker vara uppriktig. För sovjetiskt vidkommande var frågan klar, men på grundval av, vad han kallade professionellt förtroende var man beredd bringa klarhet i för svensk del utestående frågor.

Härför föreslogs att en minimal åtgärdslista sammanställdes för att avsluta frågan. Däri kunde ingå en del av frågorna i ambassadnoten av den 17 april. (De nya frågorna, insköt Lebedev.) Dessutom kunde listan fyllas på med ytterligare frågor. Den sovjetiska sidan var t ex intresserad av källorna till en del vittnesmål för att kontrollera utsagorna.

Frågorna i denna lista skulle därefter avverkas i en gemensam arbetsgrupp, vari ingick svenska och sovjetiska experter. På sovjetiska sidan hade redan utsetts Vinogradov, Zjuravljev och Guljajev (se deltagarförteckning) samt möjligen någon till.

Arbetet skulle syfta till att sätta pricken över i på RW-ärendet.

Därtill, fortsatte Nikiforov, föreslogs ett fortsatt studium av Smoltsovrappporten, även om inte heller här fanns någon som helst tveksamhet på sovjetisk sida.

Avslutningsvis uttrycktes förhoppningen att förslagen, som Nikiforov gått igenom i detalj med

utrikesminister Bessmertnych, skulle bemötas positivt av den svenska sidan.

Berner tackade för att detta möte kunnat sammankallas och underströk att RW-ärendet varit en huvudfråga i svensk-sovjetiska förbindelserna och även internationellt i fyrtio år. Naturligtvis var det för Sverige, för den internationella kommissionen och inte minst för familjen nödvändigt att nå hundra procentig klarhet i frågan, vilket måste sägas i anslutning till viceministerns kommentar att frågan behandlats så länge.

Vid mötet med Krjutjkov i mars 1990 hade ambassadören tagit upp fem frågor, nämligen

- alla uppslag för fortsatt arkivforskning måste fullföljas;
- att instruktion gavs till gamla NKVD-KGB-medarbetare att ge all information om RW;
- att göra en gemensam undersökning av Smoltsovrapporten;
- att ge all möjlig hjälp till vad som skulle bli den internationella kommissionen;
- att erhålla en kontaktperson på KGB.

Krjutjkov hade i ambassadörens tycke reagerat positivt på alla frågorna och mycket hade därefter också uppfyllts, även om en del återstod att göra. Ett mycket viktigt arbete hade uträttats av den internationella kommissionen som i detalj gått igenom fängelsearkivet i Vladimir, centrala statliga arkivet samt MVD:s huvudinformationscentrum. Härvid hade bl a återfunnits ett intressant dokument som visade hur RW och medfången Roedel flyttats till Lefortovo.

Dessa MVD-arkiv var nu förmodligen uttömda, men annat av intresse kunde finnas i KGB:s arkiv, varför frågan ställdes om delar av dessa arkiv kunde göras

tillgängliga för den internationella kommissionens experter, samt att möjlighet gavs till samtal med gamla arkivmedarbetare i KGB. Därtill fanns frågan om samtal med förhørsledare med anknytning till RW, ffa två personer: Boris Aleksejevitj Solovov samt Grisjajev som troligen var i livet eftersom de framträtt offentligt i andra sammanhang.

Också andra detaljerade frågor hade överlämnats, men dessa var för experter och det var förmodligen inte ändamålsenligt att gå igenom dem här. Naturligtvis önskade dock den svenska sidan erhålla svar på dessa senare.

Berner påpekade därefter att han med intresse tagit del av viceministerns förslag om vad som nu bör göras och att dessa någorlunda väl sammanföll med den svenska synen, särskilt vad gällde idén om en arbetsgrupp. Också på svensk sida hade man haft för avsikt att föreslå en sådan arbetsgrupp, med medlemmar ur den internationella kommissionen, som bestod av verkliga experter i ämnet.

Nikiforov frågade om den svenska sidan nu kunde nämna namn och utgick från att det gällde officiella representanter från motsvarigheterna till MID, KGB osv.

Berner förklarade att det självfallet på den svenska sidan inte fanns några riktiga experter vad gällde sovjetiska arkivfrågor. Denna kunskap fanns i den internationella kommissionen som professor von Dardel leder. Tanken var att de sovjetiska experterna skulle arbeta med kommissionen, vilket givetvis inte hindrade att också en speciell person från svenska UD utsågs att delta i detta.

Nikiforov sammanfattade att den svenska sidan avsåg utse officiella representanter och sedan också använda andra experter.

von Dardel kommenterade att samarbetet med MVD varit mycket effektivt och givit mycket kunskap. Detta arbete kunde vara modellen för samarbetet med KGB - kommissionens ryska medlemmar hade nödvändiga språkkunskaper, samt större möjlighet än utlänningar att få tillträde till arkiv.

Under arbetet i de centrala arkiven hade kommissionsmedlemmarna för övrigt märkt att mycket av det viktigaste materialet överförts till KGB.

Nikiforov inflikade att det var vad kommissionen trodde sig veta varvid von Dardel refererade till direkta besked härom från centralarkivets medarbetare och tillade att materialet dock inte erhållits från KGB trots herr Vinogradovs ansträngningar.

von Dardel tillfogade också den allmänna kommentaren att han ibland hörde anklagelsen att mörka motiv dölde sig bakom ansträngningarna att klargöra RW:s öde och att han i detta sammanhang kunde försäkra att alla de han kände som deltog i detta arbete saknade sådana dolda motiv.

Det vore snarare en orättvisa mot RW efter dennes insatser under kriget att inte ta till alla åtgärder för att klargöra hans öde. Det var t ex svårt att förstå att detta Smoltsovdokument utan dödsbevis eller belagda vittnesmål kunde tjäna som hundra procentigt bevis för hans död.

Berner sade att det förmodligen skulle gå att komma överens om arbetsgruppen. Den svenska sidan kunde inkalla experter från internationella kommissionen,

eller rent av inkludera denna på vår sida av arbetsgruppen. Det vore en ovanlig procedur men så var också frågan ovanlig. Detta förutsatte givetvis att de sovjetiska experterna i kommissionen också kunde delta i alla möten i arbetsgruppen (Lebedev vände sig här till Nikiforov och sade nej till denna idé). Berner framhöll att ett första möte kunde ägnas åt att precisera den minimilista som viceministern förespråkade.

Vad gällde Smoltsovrappporten utlovades besked om tillresande svenska experter.

Nikiforov önskade precisera ett par frågor, det kunde kallas ett kompromissförslag: Arbetsgruppen på officiell nivå skulle inkludera representanter för MID och specialtjänsterna och uppdras att utarbeta frågorna på minimilistan, sedan kunde arbetsgruppen inkalla de experter man behövde för att utvärdera svaren till frågorna.

Lebedev bröt in och ville klargöra frågan om arkiven. Det fanns en beredvillighet att hjälpa till, den hade uttryckts vid dagens möte. På konkreta frågor skulle ges konkreta svar. Tillträde till arkiven reglerades dock av statliga bestämmelser och det var inte möjligt att bjuda in experter i arkivet och visa hyllorna.

Också i Sverige fanns ju en specialtjänst - där liksom i Sovjetunionen var den inte öppen för offentligheten. En bred krets kunde inte släppas fram till hemligstämpelat material.

Nikiforov inflikade att i princip gällde ju samma på MID - där fanns en RW-dossier, som innehöll hemliga uppgifter och därför inte kunde läggas fram på

bordet. Dock fanns där inget konkret om RW som inte tidigare redovisats.

Lebedev underströk att kontakterna i detta ärende fortgått i många år och de måste bygga på ömsesidigt förtroende. Samtidigt var det tveksamt om vi kunde uppnå totalt förtroende. Önskade den svenska sidan fortsätta efterforskningarna måste dock ett förtroende finnas - annars vore ett fortsatt samarbete omöjligt.

Om den svenska sidan inte uppfattar oss som uppriktiga i detta ärende - varför skulle vi då ha överlämnat sådant material som vi visste skulle ge upphov till nya frågor, undrade Lebedev.

Nikiforov pekade på att två namn nämnts. Dessa krävde ytterligare efterforskningar, varvid Lebedev frågade om de haft kontakt med RW-ärendet. Alla gamla undersökningsledare kunde ju inte höras. Alltjämt var många i livet.

Berner riktade sig till Lebedev och sade att denne framhållit att internationella kommissionens experter ställt professionella frågor och gått logiskt tillväga i arkivarbetet. Det förtroende som fanns hade byggts upp bl a under kommissionens arbete och det var viktigt att detta förtroende nu förstärktes. Att arbeta i arkiv genom att ställa konkreta frågor är i praktiken ganska svårt eftersom man oftast inte vet i förväg vad man skall få fram under arbetet. Däremot kan samtal experter emellan vara givande.

Beträffande formeln för arbetsgruppen ansåg Berner att en första mötesomgång behövdes för att precisera frågelistan och att detta arbete mycket väl kunde göras i den officiella svensk-sovjetiska arbetsgruppen. Sedan under det fortsatta arbetet

skulle det bli nödvändigt att inkludera de sovjetiska experterna från kommissionen.

Lebedev sade att han uppfattade detta som att konsulter skulle anlitas.

Nikiforov framhöll att det var viktigt att upprätthålla det officiella samarbetet så att inte förbindelserna mellan våra länder påverkades negativt.

Lebedev tillade att varje officiell medlem i arbetsgruppen är ansvarskännande medan representanter för samhälleliga organisationer inte alltid har så starkt ansvar, varvid Nikiforov hänvisade till hur uppgifter från utredningen i Vladimir spridits i pressen. Detta dock sagt utan att ifrågasätta uppriktigheten hos kommissionsmedlemmarna.

Berner sade att det i periferin kunde finnas oseriösa personer. Däremot var den internationella kommissionen en mycket seriöst arbetande grupp, vilket Nikiforov instämde i.

Berner återtog för att inga oklarheter skulle finnas att internationella kommissionens experter skulle tillåtas delta i allt som arbetsgruppen gör, vilket Nikiforov sade vore möjligt när det behövdes.

ben avgr?

von Dardel kommenterade att det stod klart att en del material var känsligt men dock över fyrtio år gammalt. Givetvis försökte man hålla uppgifterna inom sin krets, men ibland var det nödvändigt att diskutera med andra. Kanske var det nödvändigt att klara ut frågan om konfidentialiteten tydligare i denna nya arbetsgrupp?

Denna fråga hade inte diskuterats alls inför besöket i Vladimir.

Nikiforov föreslog att denna fråga delegerades till arbetsgruppen.

Berner sade att den svenska sidan inom kort kanske redan inom en vecka skulle återkomma med sina representanter till första mötesrundan.

Lebedev sade att det inte borde vara fler än tre, varvid Berner påpekade att det i den första omgången inte behövdes så många, däremot kunde det påföljande konkreta arbetet involvera flera. Berner påpekade därefter att han vid ett möte med journalister på eftermiddagen avsåg tillkännage vad som överenskommits. Också Nikiforov sade att ett uttalande skulle publiceras.

Zjuravljoy kommenterade därefter att den viktigaste förutsättningen för fortsatt arbete nu skulle finnas - en officiell arbetsgrupp som kom överens om en minimilista.

Berner sade att han knappast behövde gå igenom alla nyanser igen. Dessa hade klargjorts under samtalet.

Nikiforov förklarade sig nöjd med mötet och tackade. Berner gjorde detsamma.

Björn Lyrvall

Deltagarförteckning

Örjan Berner, ambassadör

Guy von Dardel, halvbror RW , ordf internationella
RW-kommissionen

Björn Lyrvall, andre ambassadsekreterare

Magnus Dahnberg, tolk

Sovjetiska deltagare

Nikiforev, Valentin, vice utrikesminister

Sizov, vice inrikesminister

Lebedev, vice ordf KGB

Vinogradov, Vladimir, bitr arkivchef KGB

Guljajev, chef fängelsestyrelsen MVD

Zjuravljov, avdelningschef MID

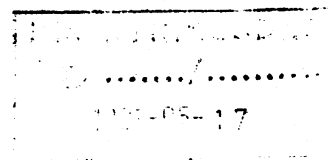
Babekov, Vladimir, vice avdelningschef MID

Kugojenko, Pjotr, enhetschef MID

Kosatjev, Konstantin, referent MID

Se f kdm t
Fam Wallenberg-För
Amb Moskva
Pbl 1, Hallgrist Pbl
91 0527

UTRIKESDEPARTEMENTET

P 2 En⁵

KW

"Wallenberg-fall" i Sibirien

I slutet av april 1991 kontaktades AK Tallinn av fru Virve Virkus, medborgare i USSR/Estland, som per telefon meddelade att hon önskade träffa någon utsänd från Sverige för att berätta om en händelse från ett fångläger i Sibirien.

Fredagen den 26 april mottog konsul Håkan Damm och undertecknad fru Virkus på avdelningskontoret och hon berättade då följande;

År 1941 deporterades fru Virkus till Sibirien varifrån hon återvände till Estland 1958. I arbetslägret hade hon arbetat bl a som scenograf. Väl åter i Estland fick hon, i egenskap av folkfiende, inget riktigt arbete varför hon på vårvintern 1964 accepterade ett erbjudande att för en kortare tid återvända till Sibirien och i ett fångläger utanför staden Tomsk hjälpa till med scenografin inför en teaterföreställning.

Den plats i arbetslägret där föreställningen skulle äga rum var belägen i den "tredje zonen" i lägret dvs den innersta zonen och vägen dit gick genom mycket väl bevakade områden.

Under en av de sista arbetsdagarna i lägret befann sig fru Virkus i lägrets bibliotek. Där mötte hon en man som hade baltiskt utseende. Eftersom fru Virkus visste att flera ester alltjämt befann sig i Sibirien och eftersom de var ensamma frågade hon mannen på estniska, om han var estländare. Mannen svarade inte, men visade med ett tecken att han inte förstod vad hon sade. Då frågade hon samma fråga på ryska varvid mannen klart och tydligt

visade att han förstått frågan men genom att skaka på huvudet förstod hon att han inte var estländare. Något mer vågade fru Virkus inte fråga och innan hon lämnade biblioteket glömde hon avsiktligt sin blyertspenna i hopp om att mannen skulle kunna få någon glädje av den.

Hon beskrev honom som 1,75-1,80 m lång. Han hade grått hår och grå-blå ögon. Hon hade vidare lagt märke till att han hade vackra smala händer och långa fingrar. Han såg ut att vara 50-60 år gammal, men fru Virkus tillade att hon kunde ha misstagit sig beträffande åldern. I övrigt verkade han mycket lugn och hade ett värdigt sätt.

När hon senare lämnade lägret frågade hon dels vem mannen var och dels vari hans brott bestod. Hon fick då veta att han hållits fängslad i närmare 20 år och att han ansågs vara alltför klok för att någonsin släppas ut.

Ovanstående är vad fru Virkus önskade berätta. Viställde en del frågor till henne och det samtal som följde hade i stort sett nedanstående innehåll.

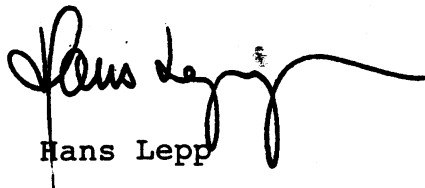
Fru Virkus hade alltsedan 1964 funderat om och hur hon någonsin skulle våga berätta för någon person vad hon såg i lägret i Tomsch. Vid ett tillfälle hade hon berättat hela "historien" för sin farbror, som nu är död. För något år sedan hade hon bestämt sig för att skriva till Andres Kung men hon hade inte den gången vågat skicka brevet.

Att hon nu sökte upp det svenska konsulatet hade flera skäl. Dels ansåg hon sig nu vara så pass gammal att hon måste berätta om händelsen för någon. Dels hade hon på radio hört om Wallenberg-kommissionens besök i Moskva i april -91, och påverkad av kommissionens arbete och syfte sade hon att det var hennes skyldighet att berätta om mannen i Tomsch-lägret. Hon trodde inte själv att mannen ifråga var Wallenberg men likväl en person vars öde alltjämt kunde vara okänt. Att hon vände sig till AK Tallinn berodde främst på att hon uppfattat mannen som härstammande från ett nordiskt land. Hon upprepade flera gånger att han inte var ryss, inte sydeuropé utan att han måste ha kommit från ett baltiskt eller nordiskt land.

Fru Virkus var under besöket på konsulatet mycket nervös och pratade mycket samt upprepade att

hon burit denna "hemlighet" inom sig i flera år. Vidare betonade hon flera gånger mannens nordiska drag, hans lugna och värdiga sätt, samt att han klart förstått hennes frågor på ryska språket trots att de aldrig talade med varandra.

Avdelningskontoret har fru Virkus adress och telefonnummer.

Hans Lepp

SVERIGES GENERALKONSULAT
CONSOLATO GENERALE DI SVEZIA

MILANO

1991-04-30 Nr 15 ✓

Utrikesdepartementet

✓
Hbr Hallgrist-Engdahl
91 06 10 / Jch

INK UTRIKESDEP		
Dnr...../.....		
1991-05-22		
P	2	En I

INKOM UD

1991-05-22

AVD	GR	MÅL
-----	----	-----

Fallet Raoul Wallenberg

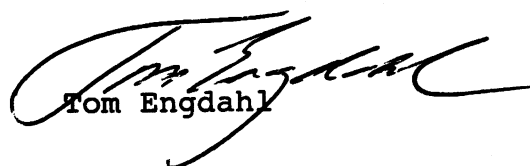
✓ (2 bil)

Från en Dott. Lino Pellegrini har generalkonsulatet mottagit bifogade skrivelse som härmed insänds jämte vår snabböversättning.

Som framgår av brevet bedriver vederbörande forskning om italienska fångars öde i Sovjetunionen. Hans ärende gäller främst att komma i kontakt med den ryske juden Efim Moshinsky, bosatt i Israel, och han önskar i detta syfte tillskriva "familjen Wallenberg".

Jag utgår ifrån att ifrågavarande person kan beläggas i departementets Wallenberg-arkiv. Möjligen kan vissa upplysningar hämtas därur för vidarebefordran till den italienske frågeställaren.

Jag får härmed hemställa om departementets benägna reaktion som underlag för besvarande av mottagen skrivelse.

Tom Engdahl

Bil.....4..... till Gk. i Milano
Skr.nr.....15..... 19.91.04.30

Herr generalkonsul,

Då jag ännu inte haft nöjet att göra Er personliga bekant-
skap börjar jag detta brev med en presentation av mig
själv. Undertecknad är journalist och författare och med-
verkar bl.a. i följande tidnings/tidskrifter: "Il Giornale"
(Milano), "Il Gazzettino" (Venedig), "Oggi" (Milano) etc...
Har till dags dato publicerat 15 böcker och är 75 år gammal.

Har nyligen utfört forskning rörande italienares angelägen-
heter i Ryssland. Exempelvis har jag i Castiglione delle
Stiviere (Mantova) uppsökt en f.d. officerare i "Alpini"-
Enzo Boletti, som på grund av politisk motiv blev inter-
nerad i det beryktade lägret Vorkuta (Sibirien) samt på ön
Novaja Zemlja. En annan av mina upptäckter gäller en grav-
plats i Kiev där jag funnit den enda gravplatsen för en
italiensk medborgare (Ernesto Bosari), avliden i Sovjet
under andra världskriget d.v.s. under tjänst.

För ca. två år sedan kom till min kännedom från en väl
underrättad källa att en sovjetisk forskare vid namn Va-
lentin Berezchkov, tidigare tolk hos Molotov, lär ha sagt
till en finsk rumskamrat på den arktiska ön Wrangel (i när-
heten av Berings sund!) att det fanns italienska fångar
där. Härav skrev jag (rek.brev på ryska) till Berezchkov, och
lät även ringa upp honom, alltid på ryska, till Moskva.
Han förnekade ett sådant uttalande och också att han mot-
tagit min skrivelse. Jag skrev ytterligare tre rek.brev,
alltid på ryska, till de tre kommunerna på ön Wrangel, utan
att erhålla något svar. Min forskning verkade således lön-
lös.

Så plötsligt råkade jag alltför sent läsa boken "Wallen-
berg" av F. Werbell och T. Clarke (utgiven av den ita-
lienske förläggaren "Sperling och Kupfer". Jag finner där
på sidan 278/279 att en rysk jude, fd medlem av KGB/NKVD,
deporterad utan att motivet anges, lärde känna några ita-
lienska medborgare på ön Wrangel. Då denne person Efim
Moshinsky, tjänat av sitt straff emigrerade han till Israel
och avslöjade namnen på fångarna. Enl. Moshinsky befann sig
bland dessa fångar även Raoul Wallenberg!.

I detta speciella fall gäller min forskning inte den heroiske Wallenberg utan de italienska fångarna. Jag ber därför Generalkonsuln om följande: Är det möjligt att låta vidarebefordra ett brev till Fam. Wallenberg i Sverige med en förfrågan om Efim Moshinskys uttalanden hålls för troliga och i så fall om familje Wallenberg äger kännedom om ev. italienska fångar på ön Wrangel?.

För att ytterligare precisera ovanstående, vill jag meddela att jag redan tillskrivit de båda författarna av boken om Wallenberg samt Israels Generalkonsul i Milano Dr. Daniel Gal. Min avsikt är att finna Efim Moshinskys vistelseort i Israel och lyckas detta kommer undertecknad med all sannolikhet att göra en resa till nämnda land.

Till sist (här kommer jag lite utanför temat, men saken kanske intresserar fam. Wallenberg) har jag nyligen lärt känna i Padova (Via Guglielmo Marconi 13, tfn 049/664407) Herr Giorgio Perlasca, som genom att låtsas vara en spansk diplomat hjälpte ungerska judar. För övrigt hävdar Herr Perlasca (utan ha bevis där för) att Raoul Wallenberg blev dödad av ryssarna när dessa tågade in i Ungern.

Jag nämner endast i förbigående att Curzio Malaparte i sin berömda "Kaputt" först attackerar mig för att sedan höja mig till skyarna som försvarare av judarna i Rumänien (1941).

Herr generalkonsul, jag ber om ursäkt för mitt långa brev men ansåg det passande för att ge Er en fullständig bild över min forskning. Jag ber Er ändå om ursäkt för besväret och framför redan nu mitt varma tack.

Högaktningsfullt

Namnteckning
Dr. Lino Pellegrini

Dott. Lino Pellegrini -

TE

INFO. OK MILANO		
D. N.º 16/75		
19. 91. 03. 19		
AVD.	GR ?	MAL

Milano, 18 marzo 1991

Signor Console Generale,

poiché non ho ancora il piacere di conoscerla personalmente, comincio col presentarmi. Sono giornalista e scrittore; col lavoro, fra l'altro, a "il Giornale" (MI), "Il Gazzettino" (VE), "Oggi" (MI), eccetera. Ho pubblicato sinora 15 libri. Ho 75 anni.

Di recente ho eseguito varie ricerche su vicende di italiani in Russia. Ad esempio, a Castiglione delle Stiviere (Mantova) ho rintracciato un ex ufficiale degli Alpini, Enzo Boletti, che per motivi politici venne internato nel famigerato campo di Vorkuta (Siberia) e addirittura nell'isola Nuova Semlia. Altra mia ricerca: in un cimitero di Kiev ho trovato l'unica tomba singola di un italiano (Ernesto Bosari) morto in URSS durante la II guerra mondiale. Ciò, sempre a titolo di presentazione.

Circa due anni fa, da fonte impeccabile vengo a sapere che un accademico sovietico delle Scienze, Valentin Berezchkov, già interprete di Molotof, ha detto a un cameraman finlandese che nell'isola artica di Wrangel (vicina allo stretto di Bering!) vi sono prigionieri italiani. Scrivo allora (lettera raccomandata, in russo) al Berezchkov, e gli faccio telefonare, in russo, a Mosca; lui, nega di aver detto alcunché e di aver ricevuto alcunché. Scrivo tre raccomandate, sempre in russo, ai tre comuni dell'isola di Wrangel; nessuna risposta. La mia ricerca sembrava quindi arenata.

Adesso, il colpo di scena. Leggo in ritardo il volume "Wallenberg", di F. Werbell e T. Clarke (editore italiano "Sperling & Kupfer"). Ebbene, a pagina 278/279 vi è detto che un ebreo russo, ex membro del KGB/NKVD, deportato (non è indicato il motivo) nell'isola di Wrangel, vi conobbe alcuni prigionieri italiani. Scontata la condanna ed emigrato in Israele, l'ebreo russo, Efim Moshinsky, rivelò i nomi dei prigionieri. Fra i detenuti a Wrangel si annoverava - secondo Moshinsky - anche Raoul Wallenberg!

Nel caso specifico, la mia ricerca riguarda non già l'eroico Wallenberg, ma i prigionieri italiani. Vorrei quindi pregarla, Signor Console Generale, di quanto segue. E' possibile far giungere alla famiglia Wallenberg, in Svezia, una lettera nella quale si chieda se le affermazioni di Efim Moshinsky vengono ritenute attendibili e se anche alla famiglia Wallenberg consti la presenza di prigionieri italiani a Wrangel?

./.

Via S. Antonio, 14 - 31017 Crespino del Grappa (Treviso) - Telef. (0423) 53.061

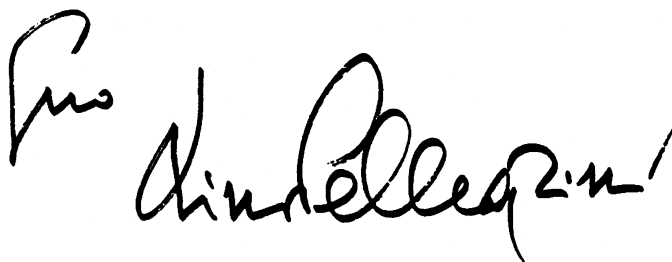
Per dettagli su quanto sopra ho già scritto ai due autori del volume "Wallenberg" . Col Sig. Console Generale di Israele a Milano, Dr. Daniel Gal, sono a contatto per vedere se è possibile rintracciare Efim Moshinsky in Israele ; nel caso positivo, farei quasi certamente un salto in quel Paese .

Infine (con ciò, esco di tema ; ma l'argomento interessa forse la famiglia Wallenberg), di recente ho conosciuto a Padova (Via Guglielmo Marconi 13, tel.049/664407) il Sig. Giorgio Perlasca, che a sua volta aiutò gli ebrei ungheresi fingendosi diplomatico spagnolo . Peraltro, il Sig. Perlasca ritiene (pur senza averne le prove) che Raoul Wallenberg sia stato ucciso dai sovietici al loro arrivo in Ungheria .

Sorvolo sul fatto che Curzio Malaparte, nel suo celebre "Kaputt", dopo avermi graffiato addirittura mi esalta quale difensore degli ebrei di Romania (1941) .

Ebbene, Signor Console Generale, mi scusi la lunga lettera ma ho ritenuto opportuno presentarle un quadro completo della mia ricerca . Le chiedo comunque venia della molestia e Le porgo sin d'ora un ringraziamento vivissimo .

Mi abbia, Signor Console Generale, col sentimento migliore,

Ch.mo Signore
Dr. TOM ENGDAHL
Console Generale di Svezia
Via M. Gonzaga 7
20123 Milano

TE

Milano, 19 marzo 1991

Signor Console Generale,

mi riferisco alla mia di ieri (volume "Wallenberg" ed affermata presenza sia di Raoul Wallenberg sia di prigionieri italiani nell'isola artica di Wrangel) .

Tengo a segnalare che in proposito ho scritto anche all'"Unione Nazionale Reduci Russia", al Ministero della Difesa-Esercito (Ufficio Storico), nonché al Presidente della Repubblica on. Cossiga .

Le porgo, Signor Console Generale, l'espressione del mio sentimento migliore e rinnovate grazie per il Suo gentile interessamento .

Lino Pellegrini

Ch.mo Signore
Dr. TOM ENGDAHL
Console Generale di Svezia
Via M. Gonzaga 7
20123 Milano

INK. GK MILANO		
D. N:o 16/81		
19. 41. 03. 20		
AVD.	GR ?	MAL

Avsändningsort Pol 1, kr Hallqvist/EL

Ärende	Wallenberg		Datum	1991-05-23	Dnr	[REDACTED] V
			Avd	P	Grupp	B
			Mål		Ett!	

Adress
Ambassaden
MOSKVA

Text
Dnr..... [REDACTED] ✓. Re Raoul Wallenberg. Från Hallqvist.

POL

Hallqvist rikt

Primo: von Dardel har meddelats.

Secundo: Själv är jag beredd uppskjuta min semester en vecka,
d v s till 14 juni. Är sedan åter i tjänst 15 juli.

Cabinet

Ifylles av telegramexpeditören

Avsändt den	Klockan	Sig
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]

Ärende

Wallenberg

Datum

1991-05-23

Dnr

Avd

P

Grupp

2

Mål

Eu 1

POL

Hallqvist visat

Adress

Ambassaden
BUDAPEST

Text

Dnr..... re Wallenberg.

Från Hallqvist, Pol 1.

Beträffande punkt 1 föreslår jag ni tar upp frågan på nytt med Simonyis efterträdare.

Cabinet

Ex avg + ink t Wöhler

Ifylles av telegramexpeditören

Avstämning

Klockan

Stäm

SVERIGES AMBASSAD
MOSKVA

1991-05-22

Pol 1, Hallqvist/EL 91-06-07

Ex f kdm t Raoul Wallenberg-Fören

Prof von Dardel

Kabinettssekr

Polchef

Bitr polchef

Wöhler

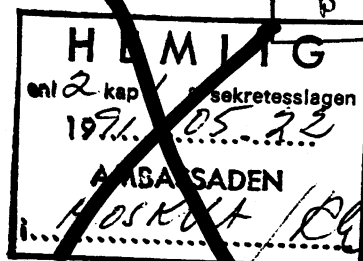
Hallqvist

Kanslirådet Martin Hallqvist

Utrikesdepartementet

142/001

INKOM UD		
1991-05-24		
AVD P	GR. 2	MÅL Enl

HEMLIGT

Raoul Wallenberg

✓ (2 bil.)

Broder,

./.

Jag får härmed, i kopia och översättning, insända den note rörande gemensam svensk-sovjetisk arbetsgrupp i Raoul Wallenbergärendet, som överlämnades till det sovjetiska utrikesministeriet den 17 maj. Som framgår av den bifogade texten gjordes vissa smärre förändringar jämfört med det utkast som tillställdes er. Vi fann det t ex mindre lämpligt för stringensens skull att i själva noten nämna experterna i Wallenbergkommissionen, utan detta gjordes muntligen vid överlämnandet.

Hans Magnusson

Р 2 Ен 1
Нота № 257/91

Посольство Швеции в СССР свидетельствует свое уважение Министерству Иностранных Дел Союза Советских Социалистических республик и имеет честь сообщить, что шведская сторона принимает предложение о создании совместной рабочей группы с целью продолжения усилий по поиску всех данных, которые могут осветить судьбу шведского дипломата Рауля Валленберга с того момента, как он исчез в Будапеште 17 января 1945 г. и потом был переправлен в СССР.

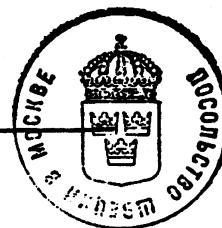
Швецию в такой группе будут представлять Полномочный Министр Ханс Магнуссон, Посольство Швеции в Москве, Советник Мартин Халльквист, Министерство иностранных Дел в Стокгольме, профессор Ги фон Дардель, Женева, и второй секретарь Бьёрн Люрвалль, Посольство Швеции в Москве (в качестве секретаря). Если сочтется необходимым, могут быть назначены еще другие лица. Далее, шведская сторона оставляет за собой право пригласить (независимых) экспертов, например, для участия в оценке архивного материала, который может сделаться доступным для рабочей группы, или в опросе свидетелей.

Шведские представители готовы в самое ближайшее время встретиться с представителями советской стороны для более подробного обсуждения проведения работы.

Посольство Швеции пользуется случаем возобновить Министерству Иностранных Дел СССР уверения в своем глубоком уважении.

Москва, 16 мая 1991 года.

МИНИСТЕРСТВО ИНОСТРАННЫХ ДЕЛ СССР
г. М о с к в а.

Sveriges ambassad betygar de Socialistiska Rådsrepublikernas Unions utrikesministerium om sin högaktning och ber att få meddela att svenska sidan godtar det sovjetiska förslaget att upprätta en gemensam arbetsgrupp i syfte att fortsätta ansträngningarna få fram alla uppgifter som kan kasta ljus över den svenske diplomaten Raoul Wallenbergs öde från det ögonblick han försvann i Budapest den 17 januari 1945 och sedan fördes till Sovjetunionen. Sverige kommer i en sådan grupp att låta sig representeras av minister Hans Magnusson, Sveriges ambassad i Moskva, kanslirådet Martin Hallqvist, utrikesdepartementet i Stockholm, professor Guy von Dardel, Genève, samt andre ambassadsekreterare Björn Lyrvarll, Sveriges ambassad i Moskva (som sekreterare). Om så bedöms erforderligt kan ytterligare personer komma att utses. Den svenska sidan förbehåller sig vidare rätten att tillkalla (oberoende) experter för att exempelvis delta i värderingen av arkivmaterial som kan komma att göras tillgängligt för arbetsgruppen eller i utfrågningen av vittnen.

De svenska representanterna är beredda att snarast träffa den sovjetiska sidans representanter för att diskutera de närmare modaliteterna för arbetet.

Sveriges ambassad begagnar detta tillfälle att försäkra de Socialistiska Rådsrepublikernas Unions utrikesministerium om sin utmärkta högaktning.

De Socialistiska Rådsrepublikernas Unions
utrikesministerium

MOSKVA

UTRIKESDEPARTEMENTET

EJ3

KOPIA TILL:

UTR MIN

-"-

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

CH POL 3

POL 3

ÅTGÄRD:

UD, Pol 3, ds Staffansson

91-07-20

Besvarat med

UTRIKES DEP.

D No

1991-05-28 28

AVD

GR

INSTR

1

2

Eu

POL

INKOM UD

AMBASSADEN TEL AVIV

1991-05-28

UD STOCKHOLM

B R A A D S K A N D E

FOER POL 1 OCH POL 3

RE WALLENBERGFUNKTION I OESTRA JERUSALEM.

FORTS

RE WALLENBERGFUNKTION I OESTRA JERUSALEM.

JAG HAR I DAGARNA INBJUDITS TILL EN MIDDAG SOM UNIVERSITETET I JERUSALEM ORDENAR DEN 5 JUNI FOER UTDELANDET AV WALLENBERG-STIPENDIER. AUDITORIET KOMMER ATT FAA HOERA TAL AV IRWIN COTTLER, SOM JU AER MEDLEM AV DEN INTERNATIONELLA KOMMISSIONEN. VI BOER, LIKSOM VAR FALLET DAA JAG DELTOG I TEL AVIV-UNIVERSITETETS AARLIGA WALLENBERGFOERELAESNING HAEROMDAGEN, RIMLIGEN VARA REPRESENTERADE. MEN FRAAGA UPPSTAAR I ALLA FALL OM VAAR NAERVARO, EFTERSOM HOTELLET IFRAAGA LIGGER I OMSTRITT OMRAADE. AMERIKANERNA AVSER INTE LAATA SIG REPRESENTERAS GENOM GK I JERUSALEM (MOEJLIGEN GENOM LAEGRE TJAEENSTEMAN FRAAN AMBASSADEN) OCH COTTLERS LANDSMAN, MIN KANADENSISKE KOLLEGA HAER, HAR EFTER INSTRUKTION AVSLAGIT INBJUDAN. DE SAKNAR KONSULAER REPRESENTATION I STADEN. JAG FOERESLAAR ATT NORDLANDER FAAR REPRESENTERA OSS.

BERGQUIST

AMBASSADEN TEL AVIV [REDACTED]

Avsändningsort

Ud Pol 3, Ds Staffansson/su

Ärende

Datum

1991-05-28

Dnr

Avd

P

Grupp

2

Må

E41

Amb. Tel Aviv dnr

Adress

Text

... Från Pol 3. Re Wallenbergfunktion i Östra Jerusalem.

Vi delar din bedömning. Du bör inte närvara men det vore utmärkt om Jan Nordlander hade möjlighet att göra det.

Cabinet

Ex till

Mossberg, Pol 3

Hallqvist, Pol 1

Staffansson, Pol 3

/ERP 910528 Su

Illes av telegramexpeditören

Sänt den

Klock

S

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Första enheten
Kr Hallqvist/EL

149/014
PROMEMORIA
1991-05-29

P 2 Eu⁵

(Pol)

Ex t Hans Olsson f v åtgärd

Inför Gorbatjovs besök

Exp 910529
1

Raoul Wallenberg

1. Wallenberg-ärendet togs upp av statsministern personligen med Ryzjkov under dennes besök i Sverige i januari 1988.

2. I oktober 1989 besökte Raoul Wallenbergs halv-syskon Nina Lagergren och Guy von Dardel samt Raoul Wallenberg-Föreningens ordförande Per Anger och dess sekreterare Sonja Sonnenfeld Moskva. De träffade bl a företrädare för MID och KGB, och presenterades med ett dokument som visade att RW arresterats 19 januari 1945 och kommit som krigsfånge till Lubjanka-fängelset 6 februari 1945. Man överlämnade också föremål som återfunnits vid genomgång av "osorterat material" på KGB så sent som den 22 september 1989: diplomatpasset, anteckningsböcker m m. Slutligen företeddes det s k Smoltsov-dokumentet i original. Det är daterat 17 juli 1947 och uppger att RW skulle ha avlidit föregående natt i myokardinfarkt.

Man besökte även Vladimir-fängelset.

Från sovjetisk sida hävdade man att RW verkligen dog i juli 1947, men man var beredd att arbeta

vidare om nya uppgifter skulle komma fram. Från svensk sida var man nöjd med att besöket kommit till stånd, och att en dialog hade öppnats mellan föreningen och sovjetiska vederbörande. Man glädde sig också över att saken fått omfattande publicitet även i Sovjetunionen.

von Dardel föreslog den 25 oktober vid besök på MID att en internationell arbetsgrupp bildas. Från sovjetisk sida lovade man återkomma.

3. Utrikesministern tog upp ärendet RW vid sitt besök i Moskva 10 - 11 november 1989 med dåvarande utrikesminister Sjevardnadze.

Sjevardnadze underströk att man "uppriktigt sörjer vad som hänt. Det hade inträffat under ett tragiskt skede i vår historia. RW:s öde var inte unikt. Vi har nu gjort det möjligt för Wallenberg-Föreningen att besöka Sovjet, liksom att gå igenom dokument. Vi är beredda att gå vidare med detta, även om det kanske inte kommer fram så mycket nytt. Men vi är intresserade av att sanningen kommer fram."

(Till Canadas utrikesminister uttryckte sig Sjevardnadze mera direkt en vecka senare:

"Unfortunately there is no doubt that Wallenberg is not alive..." "However, the Soviet are ready to consider 'any traces'", skrev Canadas ambassadör till statsministern.)

4. Statsministern sade i ett tal den 2 december 1989 att det naturligtvis var "Gorbatjovs förtjänst att man nu vågat ta fram Raoul Wallenbergs pass och annat material om den försvunne svenske diplomaten och att man på ett helt annat sätt än tidigare tycks vilja hjälpa till i sökandet efter Wallenbergs öde".

(Vid samma tidpunkt sade en medarbetare till den i ärendet engagerade Helmuth Kohl att om RW vore i livet "borde rimligen Gorbatjov personligen ha sett till att han frisläppts. En starkare signal till västvärlden om att uppgörelsen med Sovjetunionens stalinistiska förflutna var total kunde knappast ges och Gorbatjov skulle ha utnyttjat möjligheten att ge en sådan signal om den funnits.")

5. Den 3 januari gav ryssarna klartecken till att en arbetsgrupp bildades, men den skulle vara svensk-rysk, inte internationell.

6. I mars 1990 besökte ambassadör Berner KGB-chefen Krutjkov i RW-ärendet. Han tog därvid upp följande fem önskemål:

- alla uppslag för fortsatt arkivforskning måste fullföljas
- instruktion ges till gamla NKVD-KGB-medarbetare att ge all information om RW
- att göra en gemensam undersökning av Smoltsov-rapporten
- att ge all möjlig hjälp till vad som skulle bli den internationella kommissionen
- att erhålla en kontaktperson på KGB

Krutjkov sade bl a att "sökande efter ytterligare arkivmaterial skulle fortsätta...", "alla som hade något att göra med arkiven hade i uppdrag att rapportera nya fynd". Det var, fortsatte K, fritt fram för publicitet i ärendet. En undersökning av Smoltsov-rapporten var fullt möjlig att göra. Man hade inget emot att företrädare för RW-Föreningen återkom till Sovjetunionen för att träffa "vem de ville och även ta kontakt med olika vittnen". KGB var med på att ställa en kontaktman till förfogande.

"Det motsvarade ej verkligheten att RW setts i livet efter 1947", sade K och tillade att ytterligare samtal krävdes, även med Wallenberg-Föreningen.

7. Vid ESK-mötet i Köpenhamn i juni 1990 om den mänskliga dimensionen sade utrikesministern i sitt tal att också det förflutna har sin mänskliga dimension och att "det återstår en del frågor som måste besvaras innan man kan fortsätta arbetet i en anda av fullt förtroende här i Köpenhamn, och i framtida möten, i Moskva och på andra håll". Utrikesministern syftade här främst på Raoul Wallenberg.

Den nybildade internationella Wallenberg-kommissionen var aktiv vid Köpenhamnsmötet.

Wallenberg-Föreningen förbereder nu sitt agerande inför Moskva-mötet i september.

8. 14 juni 1990 besökte ambassadör Berner dåvarande inrikesminister Bakatin och bad om hans bistånd få klarhet i RW-ärendet. Denne utlovade på stående fot "full samverkan".

9. 18 juni gav Moskva klartecken till att en internationell arbetsgrupp - eller kommission - bildades.

10. Den 11 juli sammanträffade minister Magnusson med chefen för inrikesministeriets fängelseadministration Guljajev, som utlovade "hundra procentigt samarbete".

11. 21 - 26 augusti 1990 undersöktes Smoltsovs dokument första gången av svenska experter.

12. I månadsskiftet augusti-september besökte den internationella Wallenberg-kommissionen Moskva och Vladimir. Fullt stöd gavs av inrikesministeriet. Det skulle dock visa sig att det mesta materialet av intresse flyttats från Vladimir till Moskva (KGB). Ett stort antal registerkort filmades i fängelset. De har senare bearbetats i Sverige.

Kommissionens ryska medarbetare fortsatte forskningsarbetet under hösten och gjorde en del intressanta fynd, bl a i form av ett dokument som sade att Wallenberg och medfången Roedel flyttats från Lefortovo till Lubjanka i februari 1947. (I maj hade kontaktmannen från KGB, Vinogradov och Uspenskij, då vid MID, uppgivit för Magnusson och von Dardel att inga dokument förelåg som visade att RW någonsin suttit i Lefortovo!)

Den 16 november meddelade ambassaden i Moskva att KGB tills vidare satt stopp för ytterligare efterforskningar i inrikesministeriets och regeringens arkiv, d v s där kommissionens ryska medlemmar arbetat. De hade av misstag fått ta del av ytterst hemligt material, dock ej om RW. Denna nya negativa inställning har senare bekräftats. I februari begärde ambassaden att de ryska forskarna på nytt skulle få tillgång till arkiven. Det har de dock inte fått. (Ett skäl till detta är möjligen att prejudikat kan bildas för dem som forskar i vad som hänt Stalin-tidens offer.)

I september bad Berner att på nytt få träffa Krutjkov. Detta möte kom aldrig till stånd. I stället blev det ett större möte med två viceministrar, från MID och inrikesministeriet, samt vice ordföranden i KGB Lebedev m fl samt ambassadör Berner och Guy von Dardel den 24 april. Från sovjetisk

sida upprepades den bestämda positionen att RW dog 1947. "Detta var oomtvistligt och ytterligare utredningar hade förblivit resultatlösa." Man beslöt emellertid bilda en svensk-sovjetisk arbetsgrupp för det vidare arbetet, i första hand med uppgift att göra en "minimal åtgärdslista", möjlighet skulle ges att knyta experter, t ex de ryska medlemmarna av den internationella kommissionen, till gruppen. Denna arbetsgrupp har ännu inte sammanträtt.

De svenska kriminalteknikerna skall göra en andra resa till Moskva för kompletterande undersökning av Smoltsov-dokumentet.

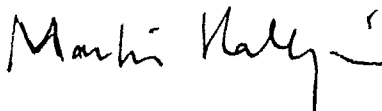
13. Internationellt stöd har givits från bl a amerikanskt, tyskt, kanadensiskt och belgiskt håll. Framför allt förbundskansler Kohl har engagerat sig och tagit upp frågan i samtal med Gorbatsjov. President Bush skickade lyckönskningstelegram inför Wallenberg-Föreningens besök i Moskva 1989. Europarådets parlamentarikerförsamling har tagit en resolution i ärendet RW, som nu ser ut att komma upp också i ett Europaråds-möte i Helsingfors i juni om den mänskliga dimensionen. I början av januari tog amerikanske ambassadören i Moskva upp ärendet med KGB-chefen Krutjkov, som sade att "man från sovjetisk sida ville samarbeta för att kunna avsluta ärendet". Denna avsikt förefaller gå igen i motiveringen från sovjetisk sida till den nybildade arbetsgruppen. Från svensk sida vill vi framför allt få fram sanningen om Raoul Wallenbergs öde. Därför är det från svensk synpunkt en förutsättning för att arrangemanget skall fungera att i första hand KGB ställer allt relevant arkivmaterial till förfogande, och att nyckelvittnen, bland annat f d förhørsledare, görs tillgängliga för utfrågning.

KGB-chefen sade ju till ambassadören att Wallenberg-Föreningens företrädare var välkomna till Sovjet att träffa vem de ville och även ta kontakt med olika vittnen (se punkt 6 ovan).

Men det hastar. De vittnen som är kvar är gamla. Tyvärr tycks KGB inte hålla något högre tempo, vilket torde framgå av det ovanstående. Ambassaden i Moskva klagar i ett telegram över "den tröghet, för att inte säga lättja" med vilken KGB:s arbete med detta ärendet bedrivs.

Men det är nog riktigt som inrikesminister Bakatin sade till ambassadör Berner den 7 november 1990, på tröskeln till sin sorti från ämbetet, att KGB måste tas med lämpor.

För övrigt arbetar vi enligt hypotesen att så länge inte motsatsen har bevisats, RW fortfarande kan vara i livet.

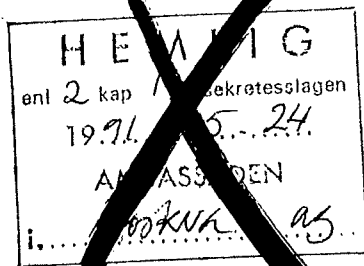

Martin Hallqvist

SVERIGES AMBASSAD

MOSKVA

1991-05-24

Kanslirådet Martin Hallqvist
Utrikesdepartementet

144/001

IN KOM UD		
1991-05-31		
AVD P	GR. 2	MÅL Eu I

Pal

H E M L I G T

Katynmassakern och Raoul Wallenbergärendet
(1 bil)

Broder,

Ett samtal med den polske generalkonsuln i Moskva om ansträngningarna att vinna fullständig klarhet kring Katynmassakern stämmer onekligen till eftertanke inför vårt fortsatta arbete med Raoul Wallenbergärendet (Björn Lyrvall redovisar i bif. PM samtalet). Det finns ju såväl paralleller som stora olikheter mellan de två ärendena. Av intresse är utan tvivel att det först var genom inledandet av en officiell förundersökning av det militära åklagarämbetet som utredningen av Katynmassakern tog fart. Då hade dock ett ordentligt förarbete utträttats av bl a polackerna själva och Memorial.

Underhand har vi här med sovjetiska kontakter, bl a Birstein och Roginskij, några gånger diskuterat möjligheten att just vända oss till statsåklagaren eller det militära åklagarämbetet (RW betecknades ju ursprungligen som krigsfånge) med begäran om en officiell undersökning. Vi lyckades dock inte
Pol 1, Hallqvist/EL 91-06-07

Ex f kdm t Kabinettssekr

Raoul Wallenberg-Fören

Polchef

Prof von Dardel

Bitr polchef

Wöhler

Hallqvist

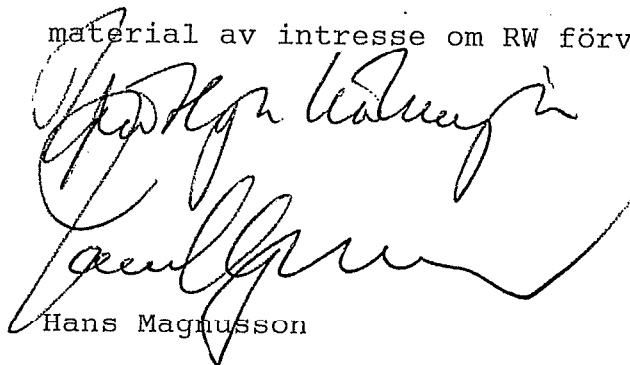
Amb Warszawa

Exp 910607

uppbåda något större intresse för detta förslag, vilket kan bero på att nyssnämnda personer då var mitt inne i sin egen arkivgenomgång och hoppades nå framgång den vägen, ev genom att följa upp den med att ta upp ärendet i RSFSR:s Högsta Sovjet. Det är dock möjligt att vi ånyo får dryfta detta alternativ som en utväg för den händelse arbetsgruppen skulle köra fast. T v måste vi dock satsa på den.

Wallenbergkommissionens insatser har onekligen berett marken väl.

Tveksamt är väl f ö om det militära åklagarämbetet skulle ha möjligheter att agera på samma sätt i RW-ärendet som i fråga om Katynmassakern. Nu är det väl nästan säkert att allt arkivmaterial av intresse om RW förvaras hos KGB.

Hans Magnusson

H E M L I G

Katyn: utredningen fortsätter

Mot bakgrund av våra vedermödor i RW-ärendet erbjuder naturligtvis de polska erfarenheterna av samarbetet med sovjetmyndigheterna i utredningen av Katyntragedin intressanta jämförelser.

Hans Magnusson och jag besökte härom dagen den polske generalkonsuln Zjuravski, som inte tycktes ägna ringa tid åt uppspårandet av försvunna polacker och klarläggande av omständigheterna kring tragedin 1939-1940. Av den rätt frispråkige generalkonsulns berättelse framgick att beröringspunkterna är flera. Fast polackerna förefaller ha kommit sanningen närmare.

Zjuravski avfärdade inledningsvis i svepande ordalag arbetet som utförts av den sovjetisk-polska historikergrupp som tillsattes för snart tre år sedan. Däri hade på båda sidor bara suttit kommunister. De hade intet uträttat.

Istället hade den polska sidan förlitat sig på samarbetet med Memorial och oberoende journalister. En grupp från radikala Moskovskie Novosti hade snabbt uträttat stordåd i Charkov och under en tredagars rundresa i området återfunnit en del begravningsplatser.

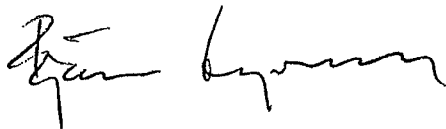
Parallellt uppvaktade Zjuravski "alla tänkbara sovjetmyndigheter", däribland huvudarkivchefen Vaganov ("som talade i en timme utan att säga något"), SUKP:s centralkommittéapparat, riksåklagare Trubin och militära chefsåklagaren, med vilken generalkonsuln fått bra kontakt. Efter en polsk ambassadnote med anhållan om klarläggande av hela sanningen hade det hela i september ifjol utmynnat i att militära chefsåklagaren öppnat officiell förundersökning av Katyntragedin. Detta var, menade Zjuravski, det verkliga genombrottet.

Att klartecken givits till förundersökningen från högsta ort torde stå klart. Några månader dessförinnan hade rent av de lokala civila åklagarmyndigheterna i Kalinin (Tver) och Charkov inlett egna förundersökningar. Sedan september ifjol hade också arbetet drivits på energiskt. Redan fanns över 100 volymer material och videoinspelningar av förhör med inblandade. Man hade rent av återfunnit operativt medverkande NKVD-officerare, som närmare nittio år gamla givit kusliga redogörelser för hur mordena på de polska officerarna utförts enligt löpande band-principen.

Militäråklagarämbetet hade under hand informerat den polska sidan om arbetet och i förtroende tillåtit kopiering av utredningsmaterialet. Också polske militäråklagaren deltog i samarbetet och inom kort skulle förmodligen några sovjetiska utredare resa till Krakow för genomgång av arkivmaterial som förts dit av nazisterna. Memorial som inledningsvis spelat stor roll kunde i detta skede icke tillföra mycket mer och fanns nu bara i bakgrunden.

Förhoppningen var att förundersökningen skulle vara klar vid årets slut, sedan återstod för polackerna att besluta om åtal. Verkligen skulle väckas mot de inblandade. Zjuravski ansåg för egen del att detta knappast var motiverat. Inte heller var det självklart att utredningsresultatet i detalj skulle publiceras. En del polska officerare hade tvingats till samarbete med NKVD innan de avrättades. Familjerna i Polen betraktade dem som stupade hjältar. Fanns det skäl att riva upp gamla sår?

Hur var det då med KGB:s bidrag till utredningen, undrade vi? Visst fanns de med, men inte ens militäråklagarämbetet hade lyckats få fram alla dokument. Det viktigaste behöll man för sig själv - varje fånges personliga dossier, liksom de personliga dossiererna för NKVD-personal. Zjuravski var övertygad om att de bevarats.

Björn Lyrvall

as

Telefon: 88 35 30 86 Fax: 88 36 01 83 Telex: (42) 890876 SVENSK F

Händl: Magnus Ekengren/lh		Datum 91-06-03		Dnr: 326 ✓	
Till: UD STOCKHOLM		Avd:	Grupp:	Mål:	
Ärende: Wallenberg-frågan i Europarådet.					
Totalt antal sidor: 10		Aveänt den:		Klockan:	Sign:

FAX 326 X
För Pol 2 (ER-sektionen)
Vårt fax 232

Pol 2/ks Wallgren
1991-06-04
Ex f kdm t:
Söder, UM:s kansli
Bitr polch
Ch pol 2
Hallqvist, pol 1
Leifland, pol 2
exp 910604/mw

INK UTRIKESLEP		
Dnr...../.....		
1991-06-03		
Avd P	Gr 2	Mål Ei 1

P r i m o

Under Quarto nodan insänds rapport om Wallenberg-frågan från utskottet för juridiska frågor och mänskliga rättigheter i Europarådets parlamentariska församling. Rapporten, som skall ligga till grund för församlingens fortsatta diskussioner i ärendet, är identisk med den preliminära version som insänts med vårt återopade fax.

S e c u n d o

I rapportens slutsater (s. 5) efterfrågas synpunkter i Wallenberg-frågan från den sovjetiska gästdelegationen i ER:s parlamentariker-församling.

Som svar på denna fråga mottog ovannämnda utskott 1991-05-24 ett brev från ordföranden i den sovjetiska gästdelegationen, Alexei Elisseev. Brevet bifogas under Quinto nedan.

I brevet hänvisas till de senaste svensk-sovjetiska kontakterna och överenskommelserna i frågan, vilka enligt den sovjetiska delegationen bör få till följd en förändring av den preliminära resolution som föreslås i rapporten (s. 2).

T e r t i o

Utskottet kommer att ta upp ärendet vid sitt möte den 26 juni 1991, d.v.s. under församlingens "mini-session" i Helsingfors (25-28 juni 1991). Enligt ER-sekretariatet (A. Plate) planeras det slutgiltiga ställningstagandet till rapporten tas vid mötet med församlingens permanenta utskott 1991-11-26.

Q u a r t o

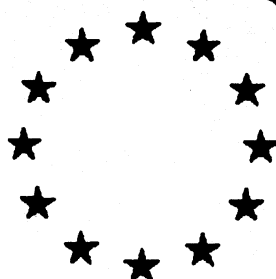
(Doc. 6444).

Q u i n t o

(Brev Elisseev-ordföranden i utskottet för juridiska frågor och mänskliga rättigheter 1991-05-23).

LARSSON

COUNCIL
OF EUROPE

CONSEIL
DE L'EUROPE

**Parliamentary Assembly
Assemblée parlementaire**

13 May 1991
ADOC6444.
1403-7/5/91-1-E

Doc. 6444

R E P O R T

on Mr Raoul Wallenberg and Mr Vilmos Langfelder

(Rapporteur: Mr PONTILLON, France, Socialist)

Question

The arbitrary arrest of Mr Raoul Wallenberg, a Swedish diplomat, in January 1945 after he had saved some 100 000 people at the time of the mass deportation of Hungarian Jews to their death, and of his driver Mr Vilmos Langfelder. The contradictory statements about their fate made by the Soviet authorities, despite numerous reports of their survival.

Recommended action

Invite the Soviet authorities to shed full light on this affair and relate their fate to that of citizens who today are still being detained arbitrarily in the USSR.

For 326s.3
For debate in the Standing Committee
Pour débat à la Commission Permanente
See Rule 47 (6) - Voir article 47 (6) du Règlement

Objections to the Standing Committee procedure must reach the Office of the Clerk a clear week before the meeting of the Standing Committee ; if 5 members object, the report will be submitted to the plenary Assembly.
Des objections à l'examen en Commission Permanente doivent parvenir au Greffe une semaine avant la réunion de celle-ci ; si 5 membres de l'Assemblée en présentent, le rapport sera soumis à l'Assemblée plénière.

I. DRAFT RESOLUTION

1. The Assembly refers to the Universal Declaration of Human Rights, the European Convention on Human Rights, the Helsinki Final Act, the United Nations International Covenant on civil and political rights and the resolution unanimously passed by the European Parliament on 17 May 1990.
2. Mr Raoul Wallenberg's humanitarian activities made it possible to save some 100 000 people at the time of the mass deportation of Hungarian Jews to their deaths.
3. He and his chauffeur completely disappeared in January 1945 after he had been summoned by the Soviet liberation troops stationed in Hungary.
4. The Soviet authorities' contradictory statements on Mr Wallenberg's fate, which until 1947 denied his presence on Soviet territory and then reported that he had died without being able to provide any irrefutable proof, all constitute evidence of his possible survival.
5. This view has been strengthened by the discovery of documents (the most recent dated November 1990) testifying to Mr Wallenberg's detention in the USSR since 1947 and by numerous reports by former prisoners of war and Soviet and foreign political prisoners of Mr Wallenberg's survival after 1947.
6. The maintenance of a relationship with the USSR based on confidence cannot be viewed with equanimity unless full light is shed on the past, and in particular on this case.
7. The Assembly welcomes the recent frank and understanding attitude of the Soviet authorities, as a result of which Mr Wallenberg's family have made an official visit to Moscow at the invitation of the Kremlin and a committee of experts has been given permission to examine the files of Vladimir prison.
8. In the light of the above, and bearing in mind the Conference on Human Rights to be held in Moscow from 10 September to 4 October 1991 and the new relations which have been established with the Soviet Union, the Assembly invites the Soviet authorities:
 - i. to reopen the file on Mr Raoul Wallenberg and his driver Mr Vilmos Langfelder and to state unambiguously what has become of them;
 - ii. to allow an international commission made up of historians and other experts access to all the relevant archives;
 - iii. to give them back their freedom if they are still alive.
9. Finally, it asks that the fate of other foreign nationals who are still arbitrarily detained in the Soviet Union and whose present circumstances are unknown be linked to that of Mr Raoul Wallenberg and Mr Vilmos Langfelder.

II. EXPLANATORY MEMORANDUM

by Mr Pontillon

A. INTRODUCTION

1. The draft resolution relating to Mr Raoul Wallenberg and Mr Vilmos Langfelder is one of a series of steps initiated by the Belgian Raoul Wallenberg Committee and the International Commission of Inquiry into the fate and whereabouts of Raoul Wallenberg, following the more open approach adopted by the USSR in 1989 and in the context of the Conference on Human Rights to be held in Moscow from 10 September to 4 October 1991.
2. These developments provide grounds for hope that full light will finally be shed on this case and even - if, as some people think, Mr Wallenberg is still alive - that he will gain his freedom. It is this conviction that has led to the launching of the following initiatives:
 - the petition of Belgian Nobel prize winners calling for his liberation (June 1989),
 - the appeal made by the Belgian committee to the heads of delegations of the CSCE member states to place this issue on the agenda of the Copenhagen meeting (June 1990),
 - the unanimous adoption by the European Parliament of a resolution calling on the USSR to reopen the file and to make all the archives available to an international commission of experts and historians (17 May 1990).
3. At its meeting on 19 March 1991, the Committee on Legal Affairs and Human Rights was addressed by Mr Lucki, a lawyer and Secretary General of the International Committee of Inquiry, who explained the facts of the case, which may be summarised as follows.

B. THE FACTS

4. Raoul Wallenberg was born in 1912 and belongs to one of the wealthiest and best-known families in Sweden. In 1939, he became the European representative of a major trading house, whose chairman was a Hungarian Jew. This association and numerous journeys through Europe made him fully aware of the fate which the nazis had reserved for the Jews and he decided to defend their cause.
5. At the request of Jewish organisations and of President Roosevelt, the founder of the War Refugee Board, the Swedish Ministry of Foreign Affairs sent the young Raoul Wallenberg, who was appointed attaché to the Swedish delegation in Budapest, on a rescue mission.

6. His first operation involved the granting of protection certificates ("Wallenberg passports") to Hungarian Jews who had family links - sometimes real but more often imaginary - with Sweden. He also placed 32 buildings, in which some 30 000 Jews were sheltering, under the protection of the Swedish Crown. In November 1944 as the first death marches got under way Raoul Wallenberg moved along the columns of prisoners in order to give them passports and save them from death. In January 1945, he just managed to prevent the implementation of Eichmann's plan to exterminate the last 70 000 survivors of the Budapest ghetto.

7. On 17 January 1945, following the entry of Soviet troops into Budapest, Raoul Wallenberg went to the Soviet army headquarters in Debrecen with his driver Vilmos Langfelder. They never returned.

C. EVIDENCE IN SUPPORT OF MR WALLENBERG'S SURVIVAL

1. The contradictory statements by the USSR on Mr Wallenberg's fate

8. It is thought that the Soviet authorities suspected Mr Wallenberg of spying because of the support he was receiving from the United States.

9. Since his disappearance, Sweden has made numerous requests for information about him. The Soviet Government initially stated that it had placed Mr Wallenberg under its protection, then claimed to have no knowledge of the case until 1957, when Andrei Gromyko stated that Mr Wallenberg had died of a heart attack in the Lubianka prison in 1947, but that his body had been cremated, the death certificate had been destroyed and all the medical personnel then in service were now dead. The Kremlin maintained this position until August 1989, when the Soviet Ambassador to Sweden, Mr Boris Pankin, announced that Mr Wallenberg had been assassinated by Soviet agents and that Moscow would do everything possible to recover his body.

2. The evidence of former prisoners of war and Soviet and foreign political prisoners

10. There are numerous testimonies, going back to the death of Stalin, the end of the 1970s and then January 1981 when a Wallenberg tribunal was set up. Several individuals have stated that they met Mr Wallenberg or heard reports of him on various occasions and in different locations within the Soviet Union. Among the recent accounts are those of Josip Terelja, who in 1987 stated that he had met a Ukrainian who had known Mr Wallenberg in 1953, and Elena Butova, a doctor at Vladimir prison, who examined him around 1980. According to the Swedish writer, K Fant, Mr Wallenberg was alleged to have been treated at the Blagovetchtchensk Clinic (Siberia) on 22 December 1986. Andrei Sakharov was also convinced that Mr Wallenberg had survived and right up to his death made attempts to trace him.

D. THE SOVIET UNION'S MORE OPEN POLICY

11. In October 1989, Mr Wallenberg's family was invited to Moscow, where the KGB passed them a series of objects belonging to him (a prison record drawn up when he was in the Lubianka, a diplomatic passport and foreign currency).
12. The Soviet weekly, Novoye Vremya (New Times), has devoted several articles to Mr Wallenberg and in October 1989 launched an appeal for information about him. Documentaries have been broadcast by Soviet radio and television.
13. The International Committee of Inquiry on Wallenberg's fate visited Vladimir prison in September 1990 with the full support of the Soviet Ministry of the Interior. It was given access to prison files going back to 1941. Its examination showed that the Soviet authorities had not undertaken any researches on Mr Wallenberg and that individuals were sometimes detained under a number and not according to their surname. Their examination also enabled them to check the evidence of former prisoners. The Commission concluded that the Wallenberg file, which according to the Soviet authorities had disappeared, was in the hands of the KGB.
14. At a press conference in Moscow in September 1990 it was reported that the KGB had agreed to open the Wallenberg file.
15. In November 1990, a letter dated February 1947 which was listed in the archives of the Soviet Council of Ministers and referred to Mr Wallenberg's presence in the Lefortov prison was discovered by chance.
16. During a visit to Belgium in December 1989, Mr Chevardnadze promised to open the file.
17. The Belgian committee's current objective is to persuade Mr Gorbachev to allow an examination of the KGB files: an open letter has been sent to the Soviet ambassador to Belgium and the committee is continuing to ask heads of state and government, the Secretary General of the United Nations and the Pope to put pressure on the Soviet President.

E. CONCLUSIONS

18. The Committee on Legal Affairs and Human Rights thought it necessary to ask the USSR's delegation of special guests to make its observations on this case. The delegation also considers that, in the light of the new relations which have been established with the Soviet Union and the prospects for co-operation, it is not possible to look to the future unless light shed on the past. It recognises the importance of Mr Wallenberg's humanitarian activities. It also considers that his fate has to be associated with that of other foreign nationals who are still arbitrarily detained in the USSR and whose present circumstances are unknown.

Reporting committee: Committee on Legal Affairs and Human Rights.

Budgetary implications for the Assembly: None.

Reference to the committee: Doc. 6328, Reference No. 1696 of 4 October 1990.

Draft recommendation: unanimously adopted by the committee on 25 April 1991.

Members of the committee: Lord Kirkhill (Chairman), Mr Altug (Vice-Chairman), Mrs Ekman (Vice-Chairman), MM. Amaral, Bindig, Brincat, Collette (Alternate: Lagorce), Colombo, Columberg (Alternate: Mrs Haller), De Decker (Alternate: Eicher), Espersen, Esteves, Fodor, Fuhrmann, Gudnason, Gundersen, Stig Gustafsson, de Hoop Scheffer, Hyland, Jansson, Kalemli, Karksay, Mrs Lentz-Cornette, MM. Lyssarides, Meimarakis, Negri, Nuñez, Oehry, Petitpierre, Pontillon, Posluch, Rodotà, Rokofyllos, Ruiz, von Schmude, Schwimmer, Sir Dudley Smith (Alternate: Sir John Hunt), Mrs Staels Dompas, MM. Stoffelen, Vogel, Ward (Alternate: Morris), Worms.

N.B. The name of the members who took part in the vote are underlined.

Secretaries of the committee: Mr Plate and Ms Coin.

Unofficial translation
Moscow, 23 May 1991

Dear Mr Chairman,

In connection with the drafting by the Committee on Legal Affairs and Human Rights of the Parliamentary Assembly of the Council of Europe of the report on the fate of Mr R. Wallenberg and Mr V. Langfelder, and in response to a request to submit our observations on this subject, I have the honour to provide you with the following information.

We understand and share the humanitarian motives of your committee, which is trying to contribute to an enquiry into this problem. We have therefore consulted the competent Soviet bodies, which have once again reported the deaths of Mr Wallenberg and Mr Langfelder. Although, in the opinion of the competent Soviet authorities, a new investigation could not produce any different results, they are prepared to assist the efforts to shed light on all the circumstances surrounding the deaths of Mr R. Wallenberg and Mr V. Langfelder in order to dispel once and for all, if possible, the Swedish authorities' remaining doubts on this question.

The information available to us shows that all the documents relating to the problem in question which have been discovered in the USSR have been shown or handed over to the Swedish representatives or members of the international inquiry team. Not possessing any other documents, the competent Soviet authorities cannot submit any sort of file to "an international commission of historians and experts". The Soviet press, radio and television have repeatedly appealed for information about Mr Wallenberg and Mr Langfelder. In April 1991, during a visit to Moscow, Mr Guy von Dardel, one of Mr Wallenberg's close associates, was able to speak on Soviet television. However, there has been very little response to these appeals, especially as the allegations they contained turned out to be groundless on further examination. In these circumstances, further appeals in the Soviet mass media are felt to be pointless.

We also wish to draw your attention to a new agreement, concluded following an official Soviet proposal, at the end of a meeting between Mr V. Nikiforov, Deputy Foreign Minister of the USSR, Mr V. Lebedev, Vice-president of the KGB, Mr L. Sizov, Deputy Minister of the Interior of the USSR, Mr E. Berner, Swedish Ambassador to the USSR and Mr Guy von Dardel.

The Soviet participants at that meeting declared that they would be prepared to continue to co-operate with the Swedish authorities in order to dispel our partners' remaining suspicions.

Guided by the spirit of glasnost and openness, the Soviet authorities proposed that together with the Swedish authorities they should draw up an agreed list of the measures required to close this file once and for all. The Swedish authorities responded positively to this proposal, and we are awaiting their reply.

In view of the foregoing considerations, we feel that the draft resolution should be amended and that the Soviet-Swedish agreement should be mentioned in it.

Unfortunately, because of the very heavy agenda of the current parliamentary session, our deputies will not be able to attend the Committee meeting in Paris, but we hope our observations will help our colleagues draft the report and prepare the resolution.

Yours faithfully,

Alexei S. Elisseev

Supreme Soviet of the USSR
Chairman of the Committee on
relations with the Parliamentary
Assembly of the Council of Europe

es
SIMONE LUCKI

Avocat

Bureau de Bruxelles

B-1050 BRUXELLES, LE
RUE DAUTZENBERG 50 - BTE 3
TEL. (02) 640 10 03 D
647 21 30

Ink. Utr.min.

1991 -06- 03 //

Utr min kansli, ca

1991-06-20

Handl: Kr Hallqvist, Brussels, May 30, 1991.

Pol 1

TRANSLATION

Skr tit ✓ 171/005
u / S Andersson

Mr. Sten ANDERSSON
Minister of Foreign Affairs of Sweden
UD Box 16121
S - 10323 STOCKHOLM (SWEDEN)

Raoul WALLENBERG

Dear Mr. Minister,

Pol

INK. UTR. MIN. DEP		
D. N: 150/001		
1991 -06- 03		
AVD	2	EU'

I have the honour to write to you on your appointment as President of the Committee of Ministers of the Council of Europe, and take this opportunity to offer you my sincere congratulations.

You will be aware that the Office of the Council of Europe's Parliamentary Assembly, presided over by Mr. Anders BJORK last October readily took up my draft resolution calling for the liberation of your famous compatriot Raoul WALLENBERG and has sent it to the Commission on Judicial Questions and Human Rights.

Early last April, the Commission wrote to the Soviet delegation, and soon after (April 25th) it adopted the report of Mr. Robert PONTILLON, French Senator and President of the Western Europe Union. The Commission appealed to the Soviet authorities within the context of the ECSC Conference on human dimension which is to be held in Moscow on September 10th.

The imminence of this Conference requires that all that is in our power should be now be put in hand.

I know that you have already given much valuable support in the past to this worthy cause.

I write to you today to beg you to renew with vigour your appeals on behalf of Mr. Raoul WALLENBERG.

The Council of Europe's Permanent Commission will next month meet in Helsinki to deal with East-West relations and will therefore be an ideal forum to approve the resolution.

./.

The Secretary General, Mr. Manfred WÖRNER, has assured me of his support as far as N.A.T.O. is concerned.

I also hope to obtain a measure of support from His Majesty the King of the Belgians.

Moreover, I will request the Attorney General of the U.S.S.R. to grant Mr. WALLENBERG the right to freedom of movement.

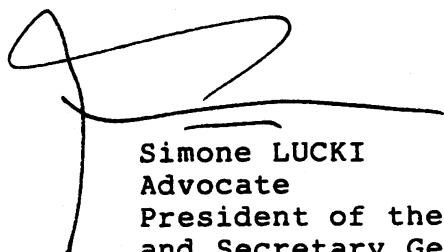
I write to you in the hope that I can count on your prompt assistance in achieving the objective of my Project which is to see Mr. WALLENBERG open the Conference in Moscow.

If today I can look forward to this with such a degree of hope, and if the cause has achieved a high level of international awareness, it is largely due to your Embassy in Brussels and to the unstinting help given by His Excellency the Ambassador of Sweden to Belgium, Mr. Henrik LILJEGREN, and by the Counsellor, Mr. Fredrik VAHLQUIST.

Mr. VAHLQUIST has continuously shown great concern for his colleague, Mr. Raoul WALLENBERG, and I have always been able to count on his enlighten advice and assistance. His encouragement and good sens have greatly facilitated contacts which initially appeared difficult to establish.

Finally, I hope that you, Mr. Minister, will be able to assist us in furthering the renewed demarches on behalf of Mr. Raoul WALLENBERG.

Yours sincerely,

Simone LUCKI
Advocate

President of the Belgian Committee for Raoul WALLENBERG
and Secretary General of the International Commission
of Enquiry into the case of Raoul WALLENBERG

SIMONE LUCKI

Avocat

Bureau de Bruxelles

B-1050 BRUXELLES, LE 30 mai 1991.

RUE DAUTZENBERG 50 - BTE 3

TÉL. (02) 640 10 03 D

647 21 30

Monsieur Sten ANDERSSON
Ministre des Affaires Etrangères de Suède
UD Box 16121
S - 10323 STOCKHOLM (SUEDE)

Monsieur le Ministre,

Raoul WALLENBERG

J'ai l'honneur de vous écrire au moment de votre entrée en fonction en qualité de Président du Comité des Ministres du Conseil de l'Europe.

A cette occasion, je prends la liberté de vous présenter mes vives félicitations.

Vous savez certainement qu'avec une extrême célérité, le Bureau de l'Assemblée Parlementaire du Conseil de l'Europe présidée par Monsieur Anders BJÖRK, a accueilli favorablement en octobre dernier ma proposition de résolution appelant à la libération de votre illustre compatriote, le diplomate Raoul WALLENBERG, et l'a renvoyée à la Commission des Questions Juridiques et des Droits de l'Homme.

Celle-ci a, dès le début du mois d'avril, écrit à la délégation soviétique, vient d'adopter le 25 avril 1991 le rapport de Monsieur Robert PONTILLON, Sénateur français, Président de l'Union de l'Europe Occidentale et a lancé un appel aux autorités soviétiques dans la perspective de la Conférence de la CSCE sur la dimension humaine qui se tiendra dès le 10 septembre prochain à Moscou.

L'imminence de cette Conférence commande que tout ce qui est en notre pouvoir soit accompli.

Je sais combien vous avez déjà, par le passé, soutenu de votre haute autorité cette cause exemplaire.

Si, aujourd'hui, je m'adresse à vous, c'est pour vous demander d'intensifier plus que jamais les interventions énergiques en faveur de Monsieur WALLENBERG.

./.

La Commission permanente du Conseil de l'Europe traitera à Helsinki le mois prochain des rapports Est-Ouest et constituera de la sorte un forum idéal pour faire voter la résolution.

De son côté, le Secrétaire Général Monsieur Manfred WÖRNER m'a assurée de son aide au niveau de l'O.T.A.N.

J'espère en outre réussir à obtenir une forme d'intervention de Sa Majesté le Roi de Belgique.

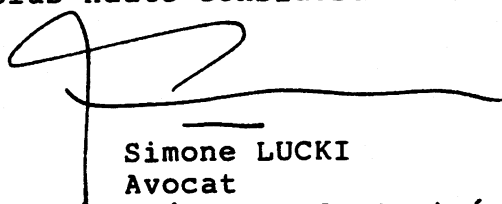
Je ferai parvenir également une requête au Procureur Général de l'U.R.S.S. visant à obtenir immédiatement le droit à la libre circulation pour Monsieur WALLENBERG.

Je vous adresse la présente dans l'espoir de pouvoir compter sur la célérité de vos bons offices pour faire aboutir mon projet de voir Monsieur WALLENBERG ouvrir la Conférence de Moscou.

Si, aujourd'hui, je me trouve à un tel stade d'espérance et si la cause a pu atteindre un tel niveau d'internationalisation, c'est notamment grâce à votre Ambassade à Bruxelles et à l'aide incessante qu'ont bien voulu me prodiguer Son Excellence Monsieur l'Ambassadeur de Suède en Belgique, Monsieur Henrik LILJEGREN et Monsieur le Conseiller Fredrik VAHLQUIST.

De manière ininterrompue, Monsieur VAHLQUIST fait montre d'une sollicitude admirable envers son Collègue Monsieur Raoul WALLENBERG et il m'a toujours, avec une serviabilité totale, permis de compter sur ses conseils éclairés. Ses encouragements et son sens humain ont bien souvent facilité les approches à première vue rébarbatives.

En espérant qu'il vous plaira d'accélérer les démarches en cours, je vous prie, Monsieur le Ministre, d'agréer l'expression de ma plus haute considération.

Simone LUCKI

Avocat

Président du Comité Belge pour Raoul WALLENBERG et
Secrétaire Général de la Commission Internationale
d'Enquête sur le sort de Raoul WALLENBERG

P.S. - En annexe : une traduction anglaise de la présente.

KOPIA TILL:

UTR MIN

—

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

ÅTGÄRD:

POLCHENSKA LST.		
D. No		
1991-06- - 54		
AVD	GR	MÅL
P	2	Eu

INKOM UD 1991-06-04

AMBASSADEN MOSKVA

1991-06-04

UD STOCKHOLM

FOER POL 1 (HALLQVIST)

RE RAOUL WALLENBERGAERENDET

POL

aa
H

FORTS

RE RAOUL WALLENBERGAERENDET

VID SAMTAL MED ZJURAVLJOV IDAG FRAMGICK ATT DET FOER SOVJETISKT VIDKOMMANDE SKULLE VARA SVAART ATT FAA TILL STAAND ETT FOERSTA MOETE MED ARBETSGRUPPEN FOERE DEN 15/6, FRAEMST BEROENDE PAA ARBETSBELASTNINGEN FOER HONOM SJAEVLV. DET VAR DOCK INTE HELT UTESLUTET ATT DET SKULLE GAA ATT ORDNA. JAG ERINRADE NATURLIGTIVIS OM PROBLEMEN FOER SVENSK DEL ATT HA MOETET SENARE.

ZJURAVLJOV VAR ANGELAEGEN ATT SNART GE KLARTECKEN FOER SKL-EXPERTERNAS BESOEK.

HAN FOERESLOG SAA ATT VI FRAAN SVENSK SIDA SKULLE OEVERLAEMNA ETT PAPPER (ELLER NON-PAPER) REDOGOERANDE FOER MODALITETERNA FOER ARBETSGRUPPENS ARBETE. SAERSKILT KGB FOEREDRAR EN HOEG GRAD AV KONFIDENTIALITET - JU HOEGRE, DESTO OEPPNARE KUNDE MAN VARA FRAAN SAEKERHETSORGANENS SIDA, MENADE HAN.

VI HAR JU INGET DIREKT INTRESSE AV HEMLIGHETSMAKERI, MEN KAN VAE TAENKA OSS EN VISS KONFIDENTIALITET SAA LAENGE GRUPPENS ARBETE PAAGAAR. DETTA FAAR DOCK INTE FOERHINDRA ATT OBEROENDE EXPERTER GES TILLFAELLE GRANSKA ARKIVMATERIAL T EX.

HURSOMHELT GOER AMBASSADEN ETT UTKAST TILL BEGAERT NON-PAPER, SOM VI INSAENDER FOER ERT YTTRANDE.

MAGNUSSON

AMB MOSKVA

Ravul
Wallenberg

INK. UTRIKES DEP.		
D. No 152/002		
1991-06-10 05		
AVD P	GR. 2	MAL Eu

Melhrud 1-6-91

INK. UTR. MIN.

1991-06-05/8

utr min kansli, bg

1991-06-27

Handl: depts

Andersson, Pol I

Skr t tit

u/Andersson

EUR: 910627

Till Sten Andersson!

Sten vill jag äntligen skriva och
framföra min stora värdjan om en
den man R. Wallenberg. Jag har haft
honom i åtanke ofta. Jag tycker att
Regeringen i Stockholm har varit väldigt
stolta och slaliga angående hans fall.
Det har gått så många år, utan att Ni
riktigt har tagit i. Ni har bara trott på
när Ryssarna har sagt, att Wallenberg dog
47. Det är bara sluntprat från dem.
De vill inte erkänna, att de har hållit
honom gämd. De är rädda vad som kan
hända. De har Säpo o Gestapo männen jag tror
att Gorbatsjov skulle komma till Sverige
om. Det tycker jag, du Sten Andersson, o
de andra politikererna skall tala med
honom, och inte ge ut om, förän han
vill ta itu med detta. Det finns de som
har varit i Ryssland o forskat o varit sig
fri. Skicka till Wallenberg. Men de kom inte
heller långt. Du Sten får ta någon hög
person med dig o åka dit. Ni måste stå
på er, och gå in i spukhuset eller Lägrät
och fråga efter män som heter R Wallenberg
Det måste ju finnas någon som tror detta
namn. Ni får bara inte låta dem Lura
er mera. Jag tycker det gör så ont om

INRIKES POSTKONTOR
S. 100
1891

hon som, som suttit o plågats i så
många år, och fått bli en gammal
färdig man. Om han lever vilket jag
tror hela tiden. Vaför släpper den
inte hem honom, till sitt eget Land
Sverige, Han måste ha gjort sitt m.
En sån fin o redig människas
Han vill ju alla väl. Jag tycker
den svenska regeringen har många
brister. Det går så sakta med allt.
Om fallet O. Palme. Så många år, o.
ingen lösning Jag sänder här ett
utskrift ur en tidning om Wallenberg
om vi har glömt detta som står här
Men hoppas jag att det händer
något till det bättre. Så bara gå
er, och inte ge upp där borta. Läs
även detta snabbt nog, Vi skall in
i Lägen o se ar om, Först kan ing
er på samlingen Sänder mina
här hälsningar ifrån

Vivla Larsson

Stalandsg 8
46431 Mellared

Nytt vittne såg Wallenberg på sjukhus för tio år sedan

(STOCKHOLM TT) Raoul Wallenberg fanns 1978 på det psykiatriska sjukhuset Blagovesjtjensk i Sovjetunionen under annat namn.

Det hävdar namngivna vittnen som författaren Kenne Fant träffat under sex års efterforskningar och samtal med 63 sovjetiska dissidenter. Fant utkommer på onsdagen med dokumentärromanen "R" om den försvunne svenske diplomaten.

Wallenberg kan även ha funnits i fängelset i Blagovesjtjensk vid gränsen till nordöstra Kina så sent som december 1986 enligt ett trovärdigt men icke namngivet vittne.

— Det är inte bara möjligt utan även sannolikt att Wallenberg var vid liv då, säger Kenne Fant till TT.

Vittnet skulle ha fått veta att en äldre, kutryggig svensk, som räddat judar i krigets Budapest, i december 1986 vårdades på sjukhuset för köldskador i foten.

Skyddar vittnet
Kenne Fant vill skydda det anonyma vittnet, som har en 89-årig far kvar i Sovjetunionen.

När fadern dör är det möjligt att vederbörande träder fram.

Wallenbergs vistelse på det psykiatriska sjukhuset 1978 har omvittnats av utsmugglade uppgifter från Sovjetunionen till Cronid Lubarsky, som förestår ett dokumentationscenter i München.

Vistelsen beskrivs också av Abraham Shifrin, tidigare Gulagfånge, i en bok om fångelser och koncentrationsläger i Sovjetunionen.

Dessa uppgifter bekräftas av den sovjetiske dataingenjören, Victor Davidov, som är bosatt i USA.

— Davidov är beredd att träffa representanter för den svenska regeringen, säger Fant.

sig då att det inte fanns någon personakt om Wallenberg, säger Kenne Fant.

— Min minnesbild är att Terebilov sade att det inte fanns någon akt, säger till TT Henry Montgomery, som idag är kammarrättspresident. Men jag är inte säker att jag har rätt minnesbild. Vid den tidpunkten var det likgiltigt om det var en akt eller icke-akt. Det viktiga var att få fram fakta.

Som svar på upprepade påstötningar under åren från den svenska regeringen har Sovjetunionen konsekvent återoplat en handskriven rapport från sjukvårdschefen i Ljubljanka-fängelset i Moskva, Smoltsov, till Abakumov. Enligt denna avled Wallenberg natten till 17 juli 1947 av en hjärtinfarkt.

Rapporterat till UD

Kenne Fant träffade på onsdagen en representant för svenska UD. Han redogjorde för sina efterforskningar och överlämnade namnen på de vittnen han talat med i Frankrike, Storbritannien och USA, källor i Sovjetunionen samt adresser och telefonnummer.

— Utgångspunkten för våra efterforskningar är att vi följer alla nya spår, säger till TT departementsrådet Völlrath Tham på UD. Vi överväger nu att ta kontakt med det nya vittnet Davidov.

I ett öppet brev till partichefen Michail Gorbatsjov, som på onsdagen överlämnades till ambassadör Boris Pankin, redogör Kenne Fant för vittnesuppgifterna och sina ståndpunkter. Han framför också tre krav.

Låt chefen för Blagovesjtjensk fritt berätta vad hon vet om Wallenbergs vistelse där 1978.

Offentliggör namnen på alla fångar under tiden februari-december 1978. Då kan troligen två vittnen fastställa under vilket fingerat namn som svensken var internerad.

Offentliggör fängelsets sjukjournal den 22 december 1986.

Ludmilla Butenkova

Chefen för Blagovesjtjensk är sedan 1964 en kvinnlig överstelöjtnant, Ludmilla Butenkova.

Davidov internerades i fängelset den 28 december 1980 och släpptes ur fångenskap den 23 januari 1983 efter påtryckningar från Amnesty International. Han fick utvandra till USA.

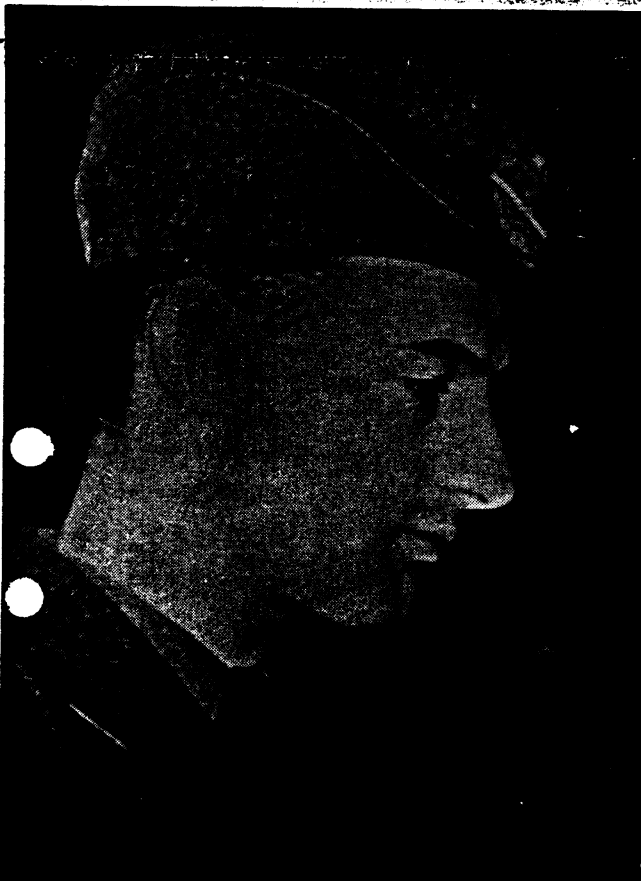
— Davidov berättade vid våra möten i New York i februari att han inte känt till Raoul Wallenberg förrän han kom till USA, säger Kenne Fant till TT. Då förstod han att svensken som funnits i Blagovesjtjensk måste vara Wallenberg.

Förts bakom ljuset

Fant är idag övertygad om att de sovjetiska myndigheterna förts bakom ljuset av anhängare till ministern för stats säkerheten, Viktor Abakumov.

Han såg till att Raoul Wallenbergs personakt förstördes. Kvar fanns bara ett diarienummer, inget namn.

Lagman Henry Montgomery reste 1974 tillsammans med dåvarande justitieminister Lennart Geijer till Moskva för ett besök hos dennes kollega Vladimir Terebilov. Det visade

Flera namngivna vittnen har sett Raoul Wallenberg på Blagovesjtjensk psykiatriska sjukhus 1978. Ett anonymt vittne har berättat för Kenne Fant att han träffat Wallenberg 1986.

Ka Martin Hallqvist
Gode jul gott samvete!
Väses i Stockholm! September

Met groeten van de
AMBASSADE VAN ZWEDEN

& *Anders Vahlqvist*

LOUIZALAAN, 148
1050 BRUSSEL

TEL. 02/641 66 11

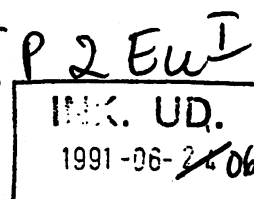
LE SECRÉTAIRE D'ÉTAT
À L'EUROPE 1992
REF. MOC/CC

MINUTE

1000 BRUXELLES, LE 29-05-1991
RUE DE LA REGENCE, 61
TEL. 516 84 48
516 85 20
TELEFAX 5112218
TELEX 27164 EURBEL

Monsieur Jacques DELORS
Président
COMMISSION DES COMMUNAUTÉS
EUROPÉENNES
Rue de la Loi 200

1049 BRUXELLES

Monsieur le Président,
Cher Jacques,

Mon intervention est sollicitée par Maître Simone Lucki, Avocat au Barreau de Bruxelles.

Maître Lucki, qui depuis de nombreuses années lutte pour le respect des droits de l'homme, s'occupe très activement du dossier Wallenberg, qui selon les différentes versions présentées est loin d'être définitivement classé.

Sa profonde conviction est que les autorités d'Union Soviétique n'ont jamais dit la vérité et que, dès lors, tenir une conférence sur les droits de l'homme à Moscou ne peut se faire sans exiger de leur part une réponse claire et précise avec preuves à l'appui pour le cas Wallenberg.

Maître Lucki a rencontré à cet effet, le Secrétaire Général de l'OTAN, Manfred Woerner et le Ministre des Affaires étrangères de Belgique, Mark EYSKENS. Elle souhaite pouvoir t'en entretenir et te fera certainement dans les jours à venir une demande en ce sens.

Je te serais reconnaissante si tu pouvais accorder à cette demande toute l'attention qu'elle mérite.

D'avance, je t'en remercie et je te prie de croire, Monsieur le Président, Cher Jacques, à l'assurance de mes sentiments les meilleurs.

Anne-Marie LIZIN

LE SECRETAIRE D'ETAT
A L'EUROPE 1992
REF. MOC/CC

1000 BRUXELLES, LE
RUE DE LA REGENCE, 61
TEL. 516 84 48
516 85 20
TELEFAX 5112218
TELEX 27164 EURBEL

MINUTE

Madame Edith CRESSON
Premier Ministre
Hôtel Matignon
Rue de Varennes 58

F 75700 PARIS

Madame le Premier Ministre,
Chère Edith,

Mon intervention est sollicitée par Maître Simone Lucki, Avocat au Barreau de Bruxelles.

Maître Lucki, qui depuis de nombreuses années lutte pour le respect des droits de l'homme, s'occupe très activement du dossier Wallenberg, qui selon les différentes versions présentées est loin d'être définitivement classé.

Sa profonde conviction est que les autorités d'Union Soviétique n'ont jamais dit la vérité et que, dès lors, tenir une conférence sur les droits de l'homme à Moscou ne peut se faire sans exiger de leur part une réponse claire et précise avec preuves à l'appui pour le cas Wallenberg.

Maître Lucki a rencontré à cet effet, le Secrétaire Général de l'OTAN, Manfred Woerner et le Ministre des Affaires étrangères de Belgique, Mark EYSKENS. Elle souhaite pouvoir t'en entretenir et te fera certainement dans les jours à venir une demande en ce sens.

Je te serais reconnaissante si tu pouvais accorder à cette demande toute l'attention qu'elle mérite.

D'avance, je t'en remercie et je te prie de croire, Madame le Premier Ministre, Chère Edith, à l'assurance de mes sentiments les meilleurs.

G
2
Anne-Marie LIZIN

LE SECRÉTAIRE GÉNÉRAL
SECRETARY GENERAL

BOULEVARD LÉOPOLD III
1110 - BRUXELLES
TÉL 728.41.11 - 728.49.17

SG/91/377

Bruxelles, le 29 mai 1991

Maître Simone LUCKI
Rue Dautzenberg, 50 - Bte 3
1050 Bruxelles

Maître,

Je vous remercie vivement de votre aimable lettre du 23 mai 1991.

Comme je vous l'avais promis, j'ai informé depuis lors les ambassadeurs des 16 pays membres de l'OTAN de notre entretien, en les invitant tous à soutenir votre cause à l'occasion d'entrevues avec des responsables soviétiques.

Les Etats-Unis m'ont fait savoir qu'ils ont déjà évoqué avec insistance l'affaire concernant M. Wallenberg, au niveau des ministres des affaires étrangères.

D'autres pays membres ont également entrepris des démarches en ce sens.

Pour ma part, je ne manquerai pas de m'acquitter de ma promesse lors de ma prochaine rencontre avec l'ambassadeur soviétique.

J'espère vivement que vos efforts en vue d'éclaircir le sort de M. Raoul Wallenberg seront couronnés de succès.

Veillez agréer, Maître, l'assurance de ma considération distinguée.

M. Wörner

SIMONE LUCKI

Avocat

Bureau de Bruxelles

B-1050 BRUXELLES, Le 3 juin 1991.

RUE DAUTZENBERG 80 - Eté 3

Tél. (02) 640 10 03 D

647 21 30

Son Excellence Monsieur Maynard GLITMAN
Ambassadeur des Etats-Unis d'Amérique
Boulevard du Régent 27
1000 BRUXELLES

Monsieur l'Ambassadeur,

Raoul WALLENBERG

J'ai l'honneur de m'adresser à vous pour solliciter une audience en rapport avec le cas du diplomate suédois, Raoul WALLENBERG, citoyen d'honneur des Etats-Unis.

Je me permets de porter à votre connaissance que le Secrétaire Général de l'O.T.A.N., Monsieur Manfred WÖRNER, m'a recommandé d'introduire la présente demande.

S'il vous convenait de me recevoir, je pourrais vous exposer comment le "sommet économique BUSH-GORBATCHEV" pourrait, sans rien mettre en péril, devenir providentiel pour la destinée de Monsieur WALLENBERG.

Avec le vif désir de pouvoir, très vite, vous en entretenir, je vous prie, Monsieur l'Ambassadeur, d'agréer l'expression de mes sentiments les plus respectueux.

Simone LUCKI

Avocat

Président du Comité Belge pour Raoul WALLENBERG et
Secrétaire Général de la Commission Internationale
d'Enquête sur le sort de Raoul WALLENBERG

SIMONE LUCKI

Avocat

Barrreau de Bruxelles

B-1050 BRUXELLES, LE 3 juin 1991.

RUE DAUTZENBERG 50 - BTE 3

TÉL. (02) 640 10 03 D

647 21 30

Monsieur Francisco RABENA
Directeur adjoint du Cabinet
du Secrétaire Général
O.T.A.N.
1110 BRUXELLES

Monsieur le Directeur,

Raoul WALLENBERG

Il m'a été très agréable de pouvoir vous rencontrer le 31 mai dernier à l'O.T.A.N.

J'aurai grand soin d'entrer en contact, respectivement, avec Monsieur l'Ambassadeur des Etats-Unis et avec Monsieur l'Ambassadeur de Hongrie en Belgique, comme vous m'y engagez, très justement.

Vous avez bien voulu me faire savoir que Monsieur le Secrétaire Général WÖRNER avait en Conseil, exhorté tous les Ambassadeurs à agir en faveur de Monsieur WALLENBERG et que, de surcroît, le cas figurait sur la liste des questions que le Secrétaire Général entendait discuter avec l'Ambassadeur de l'U.R.S.S. le jour même de nos entretiens, soit le vendredi 31 mai 1991.

J'apprécierais hautement de pouvoir recevoir de Monsieur le Secrétaire Général WÖRNER une lettre confirmative, si possible détaillée.

Je vous serais également très obligée si vous pouviez me faire parvenir les documents consignants les interventions américaines ou autres; vous m'avez dit que Son Excellence Monsieur TAFT, Ambassadeur des Etats-Unis auprès de l'O.T.A.N. aurait fourni certaines explications à cet égard.

Je saisis l'occasion de la présente pour vous remercier encore du bon accueil que vous m'avez réservé et de votre intérêt pour cette cause.

Je vous prie, Monsieur le Directeur, d'agréer l'assurance de ma considération distinguée.

Simone LUCKI

Président du Comité Belge pour Raoul WALLENBERG et
Secrétaire Général de la Commission Internationale
d'Enquête sur le sort de Raoul WALLENBERG

Datum 1991-06-06		Dnr [REDACTED]
Avd P	Grupp 2	Msk Eh'

Ärende
Wallenberg

My

POL

Adress
Ambassaden
BONN

Text
Dnr.....Från Hallqvist. Re Wallenberg. Mitt hbr till
Karlsson 91-04-02 och [REDACTED]

Några framsteg? Prof Makinen ringer mig från Chicago med
jämna mellanrum och frågar.

Cabinet

Ifylles av telegramexpeditören		
Avsändt den [REDACTED]	Klockan [REDACTED]	Sign [REDACTED]

UTRIKESDEPARTEMENTET
EJ3

KOPIA TILL:

UTR MIN

"

KABS

POLCH

BTIR POLCH

POL 1

ÅTGÄRD:

N. Andersson / Pol 1
910617

Glc Chicago

INK. UTRIKES DEP.

D. N:o

1991-06-18-7

AVD

P

GR.

2

M&L

Eu

POL

INKOM UD

AMBASSADEN BONN

1991-06-07

UD STOCKHOLM

FOER POL 1/HALLQVIST

RE WALLENBERG

FORTS

RE WALLENBERG

VI HAR I VECKAN ERHAALLIT FOELJANDE SVAR PAA DE
FOERFRAAGNINGAR SOM GJORDES I [REDACTED]

1. PAUL ERHARD HILLE HAR ALDRIG VARIT ANMAELD SOM BOSATT I
FRANKFURT.

2. HORST KITSCHMANN DOG DEN 11.11.1975 I SALZBURG

3. FRANZ LANGER HAR INTE VARIT REGISTRERAD PAA NAAGON AV DE
ANGIVNA ADRESSERNA. DAEREMOT HAR EN ELFIREDE LANGER FUNNITS
ANMAELD UNDER ADRESSEN I DUISBURG. HON FLYTTADE EMELLERTID
DAERIFRAAN I MARS 1950 TILL LEBENSTADT SALZGITTER. VI
UNDERSOEKER NU OM HON FINNS ANMAELD DAER ELLER OM VI KAN
SPAARA HENNE VIDARE.

4. HERMANN GROSSHEIM-KRISKO (ALIAS HENRY THOMSEN) HAR INTE
VARIT ANMAELD SOM BOSATT I HAMBURG.

5. BETRAEFFANDE THEODOR KRUMREY VAENTAR VI FORTIFARANDE PAA
BESKED.

KARLSSON

AMBASSADEN BONN

P 2 EUT

INK UTRIKESDEP		
Dnr...../.....		
1991-06--7		
Ans	Dir	UdA

1991-05-28

Raoul Wallenberg

Överlämnas av ambassaden i Bonn
till utrikesdepartementet, Pol I.

För ambassadören/
Ingmar Karlsson

Pol 1, Hallgrist/Beh 910607
Ex f klm t Raoul Wallenberg-
Frien

And Moskva

Exp 910607 Beh

Gesundheits
Abteilung, Haus 1
An der Hauptallee 7-10
5300 BONN 1

Telefon
(0228) 28002-0

Telegramm
Bonn-Bonn

Telefax
004657

Telefax
(0228) 22 26 37

INK	16/315
D. No	35 1991
AVL	P 2 Ct

Hotel APCADE;
5000 KÖLN
Neue Weyerstr. 4,
28.04.91.
spec.

DEAR SWEDEN FRIENDS!

aa/jf

Vokaljuk ELINA M., THE DOUGHTER OF RAUL VALENBERG (WALLENBERG), WANTS TO FIND HER RELATIVES IN SWEDEN. BUT SHE'S AFRAID THE SCANDAL AND KGB, THAT'S WHY SHE ASKED ME TO SEND THE LETTER WITH HER MOSCOW ADDRESS TO YOU. SHE DOESN'T KNOW FOREIGN LANGUAGES, AND MY ENGLISH, UNFORTUNATLY, IS TOO POOR. BUT THIS IS HER LAST CHANCE, AND I BEG YOU TO HELP HER AND HER CHILDREN.

HER ADDRESS: Vokaljuk ELINA M.,
BAKUNINSKAYA 32/36 - 31,
107082, MOSCOW, USSR

(CCCP, 107082, МОСКВА, ул. БАКУНИНСКАЯ, д. 32/36, кв. 31,
ВОКАЛЮК ЭЛИНА МУХАМЕТОВНА)

HER RUSSIAN SURNAME WAS DONE WHEN SHE WAS ADOPTED. THE NAME - ELINA - IS REAL.

HER MOTHER - KRISTINE - FOUND HER IN BELORUSSIA IN 1950. WHEN KRISTINE WAS LET OUT FROM THE PRISON.

ELINA WAS IN SPECIAL BOARDING SCHOOL "FOR THE CHILDREN OF THE PEOPLE ENEMIES".

IN 1970 IN YAVAC (ЯВАС) SHE SAW IN LAST TIME HER FATHER RAUL VALENBERG (WALLENBERG).

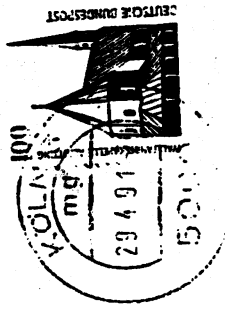
COULD YOU HELP HER? PLEASE, DO IT. I'M JUST HER FRIEND, AND I KNOW THIS SAD STORY OF HER FAMILY. PLEASE, BELIEVE ME AND, IF YOU HAVE A POSSIBILITY - HELP HER.

SINCERELY YOURS

ALEXANDER KACHUN,
ACTOR OF THE MOSCOW
THEATRE "SOVREMENNİK".

A. Kachun

107082, MOSCOW,
MAL. DOCHTOVAYA 5/12 - 153,
KACHUN ALEXANDER

SCHWEDISCHE BOTSCHAFT

HEUSS - ALLEE

5300, BONN

PULLMAN INTERNATIONAL HOTELS
5000 Köln 1 * Neue Weyerstraße 4

Ärende	Wallenberg	Datum 1991-06-07		Dnr
		Avd P	Grupp 2	Mål Eu'

Adress

Ambassaden

TEL AVIV

Text

Dnr.....Ert För ambassadören.

Vad som avses i tidningsartikeln i Jerusalem Post är gamla uppgifter om en propå om utväxling Wallenberg/Wennerström som skulle ha föreslagits via Carl Gustaf Schwingel i Berlin. Carl Persson uppger i sin bok att propån skulle ha diskuterats av statsminister Erlander m fl i ett sammanträde varpå ett avböjande svar skulle ha givits från svensk sida.

Några spår i dossiererna finns inte, och deⁿ/ enda nu levande (utöver Persson själv) av dem som i boken uppges som deltagare i sammanträdet, Torsten Nilsson, förnekar kännedom om saken. Frågan fick publicitet tidigare i år sedan TV 4 (Bertil Karlefors) intervjuat Carl-Gustaf Schwingel i Berlin och Expressen följt upp saken. Persson nämnde inte S vid namn i sin bok, men TV 4 intervjuade honom i annat ämne och då berättade^{de}/ S självmant om propån.

Tillrättaläggande är ej påkallat.

Cabinet

Ifylles av telegramexpeditören

Avsändt den	Klockan	Sign
		

SVERIGES GENERALKONSULAT

LENINGRAD

1991-06-06 Nr 104 ✓

Ex t Wallenberg-Frén
f kdm

910617

Pol 1, Hallgröst/Bh

Utrikesdepartementet

Pal

INK UTRIKESDEP		
Dnr...../.....		
1991-06--7		
P	2	En I

Raoul Wallenberg
(1 bil.)

./.

Härmed får jag insända ett brev ställt till Raoul Wallenbergs halvbror Guy von Dardel.

D.S. Ahlander

D.S. Ahlander

Guten Tag

Blatt... den 6/1992
skr. nrak... 6/1992

Я получил открытку. Вы наверное заметили около меня настоящего троцкого коня - так это всего лишь сосед.

Я нашёл ответ, почему RW исчез в середине 1947 года и куда исчезло даже на него. Дата исчезновения совпала с датой создания новой сверхсекретной организации, которая упоминается впервые в советской прессе (Новый Восток, 1991).

Мало кто знает о таком секретном ведомстве, которое возникло в середине 1947 года и просуществовало пять лет. Это был мощный центр закордонной стратегической разведки, созданный в результате слияния Первого главного управления МГБ и Главного разведывательного управления Генштаба вооружённых сил. По замыслу советских руководителей Комитет информации должен был противостоять Центральному разведывательному управлению США, соз-

данному двумя месяцами раньше. Однако в отличие от США отечественная перестройка разведки не удалась. Вскоре после этого создания Комитет информации был упразднён. В конце 1952 года Комитет

информации ликвидировали. Военные разведчики ушли обратно в Генштаб, политические вернулись в МГБ. Часть аналитиков осталась в дипломатическом ведомстве. Короче говоря, не прижилось у нас центральный разведывательный орган, независимый от министерства госбезопасности и военного ведомства. Почему так случилось? Почему его «забивали» и МГБ, и Министерство обороны, и МВД? Может быть, создание такого учреждения опередило время? И не наступил ли сейчас подходящий момент выяснить, как это произошло.

Кстати на фото я узнал тюрьму Сугато, где был «в путешествии». Там я наблюдал жизнь заключённого, приговорённого к смертной казни. Тюрьма отличается от других тем, что светлая как больница. Но больше всего мне запомнилась проходная, её не спутаешь ни с какой

Е
Х
Т
Р
А
А
С
С
Е
И
П
Т
R
O
D
U
C
E

гласа. Трогательное сознание и
не одобряю, иногда не интересны для нас
и др.

Но беднее и Р. В. и даже похуже
до блага с другими людьми не только и долго
Он знает в родные земли возвращаясь
Эмо наиболее плохое.

Наша. Он не один. Союз с ним не имеет,
обобщенный в среде, но объединение нахо-
дится симпатии.

Будем. Делю с ним с симпатией
и др.

17. 3. 91. Наше дело с ним.

Здесь не только с ним и не только.

Наше с ним с симпатией и не только.

Он с ним с симпатией. Да, наш с ним с симпатией.

Наше с ним с симпатией. Наше с ним с симпатией.

Наше с ним с симпатией. Наше с ним с симпатией.

Наше с ним с симпатией. Наше с ним с симпатией.

Наше с ним с симпатией. Наше с ним с симпатией.

Наше с ним с симпатией. Наше с ним с симпатией.

Наше с ним с симпатией. Наше с ним с симпатией.

Наше с ним с симпатией. Наше с ним с симпатией.

снимке показаны не только, но и не только.
и не только и не только, но и не только.
и не только и не только, но и не только.

Эмо с ним с симпатией, а не только с симпатией.
и не только, но и не только - не только с симпатией.
и не только с симпатией, но и не только с симпатией.

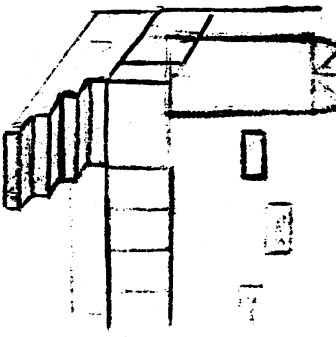
и не только с симпатией, но и не только с симпатией.
и не только, но и не только с симпатией.
и не только с симпатией, но и не только с симпатией.

и не только с симпатией, но и не только с симпатией.
и не только, но и не только с симпатией.
и не только с симпатией, но и не только с симпатией.

и не только с симпатией, но и не только с симпатией.
и не только, но и не только с симпатией.
и не только с симпатией, но и не только с симпатией.

и не только с симпатией, но и не только с симпатией.
и не только, но и не только с симпатией.
и не только с симпатией, но и не только с симпатией.

и не только с симпатией, но и не только с симпатией.
и не только, но и не только с симпатией.
и не только с симпатией, но и не только с симпатией.

★ Ставлюсь за свободу индивидуализма по
мнению гаяна с республиканскими стремлениями по
мнению Гора (RON)

★ Умозрительное стремление к идеалу.

★ Импульсивно с злым характером

★ Ставлюсь против свободы, не верю на-
мечу. Неверие.

★ Внутреннее стремление к порядку
против Базиса.

★ Стремление к идеалу индивидуализма.

★ Ставлюсь за индивидуализм, стремление
к свободе. Свобода с разумом не-

устойчива. Децентрализация в политике и
внутренней политике.

★ Ставлюсь за свободу. Стремление к
идеалу, а не к идеалу.

★ Стремление к идеалу. Стремление к
идеалу.

★ Стремление к идеалу. Стремление к
идеалу.

★ Стремление к идеалу. Стремление к
идеалу.

★ Стремление к идеалу. Стремление к
идеалу.

★ Стремление к идеалу. Стремление к
идеалу.

★ Стремление к идеалу. Стремление к
идеалу.

★ Стремление к идеалу. Стремление к
идеалу.

★ Стремление к идеалу. Стремление к
идеалу.

★ Стремление к идеалу. Стремление к
идеалу.

★ Стремление к идеалу. Стремление к
идеалу.

★ Стремление к идеалу. Стремление к
идеалу.

★ Стремление к идеалу. Стремление к
идеалу.

★ Стремление к идеалу. Стремление к
идеалу.

★ Стремление к идеалу. Стремление к
идеалу.

★ Стремление к идеалу. Стремление к
идеалу.

★ Стремление к идеалу. Стремление к
идеалу.

★ Стремление к идеалу. Стремление к
идеалу.

★ Стремление к идеалу. Стремление к
идеалу.

★ Стремление к идеалу. Стремление к
идеалу.

★ Стремление к идеалу. Стремление к
идеалу.

★ Стремление к идеалу. Стремление к
идеалу.

★ Стремление к идеалу. Стремление к
идеалу.

★ Стремление к идеалу. Стремление к
идеалу.

милые. Будете вы всецело принадлежать
одному по доброй воле на все время
жизни.

* В начале у меня был ампер и в Соединен-
ных штатах работал. Но в начале 1940-х
годы переехал в Канаду. Там работал в
качестве инженера в компании "Селленс",
а также в качестве инженера в компании "Селленс"
и в качестве инженера в компании "Селленс".
В начале 1940-х годов переехал в Канаду.
Там работал в качестве инженера в компании "Селленс".
В начале 1940-х годов переехал в Канаду.
Там работал в качестве инженера в компании "Селленс".
В начале 1940-х годов переехал в Канаду.
Там работал в качестве инженера в компании "Селленс".

В начале 1940-х годов переехал в Канаду.
Там работал в качестве инженера в компании "Селленс".
В начале 1940-х годов переехал в Канаду.
Там работал в качестве инженера в компании "Селленс".

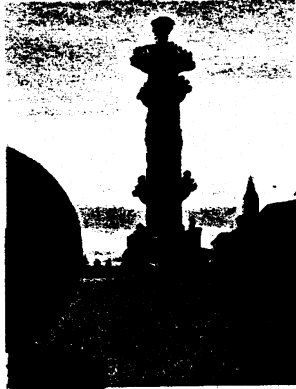
Ваше предложение очень интересно и
важно. В настоящее время у меня есть
много дел и я не могу ответить на ваше
предложение. Но я буду рад ответить на
ваше предложение в ближайшее время.
Ваше предложение очень интересно и
важно. В настоящее время у меня есть
много дел и я не могу ответить на ваше
предложение. Но я буду рад ответить на
ваше предложение в ближайшее время.

Ваше предложение очень интересно и
важно. В настоящее время у меня есть
много дел и я не могу ответить на ваше
предложение. Но я буду рад ответить на
ваше предложение в ближайшее время.

1991 -05- 15

ЛЕНИНГРАД. Стрела Васильевского острова.
Ростральная колонна

Куда _____

Кому Baron Gi Fen Dardel

Индекс предприятия связи и адрес отправителя

Пишите индекс предприятия связи места назначения

ЗАКАЗ

36/365

3

35 693

ЛЕНИНГРАД-173

Куда г Ленинград
10 Линия дом 11

Кому консульство Швеции

Индекс предприятия связи и адрес отправителя

188710

Ленинградская обл
г Всеволожск - 2
ул. Пушкинская д 47
Новосёлов

Стрела Васильевского острова.
Колонна

2к
ПОЧТА СССР

2к
ПОЧТА СССР

2к
ПОЧТА СССР

2к
ПОЧТА СССР

Пишите индекс предприятия связи места назначения

0123456789

Внимание!
Образец написания цифр
индекса:

© Министерство связи СССР, 1990
19.04.90. 90471. Цена 6 к. Фото В. Соболева

Изготовлено на Ряжской ф-ке Гознака

0123456789

Внимание!
Образец написания цифр
индекса:

© Министерство связи СССР, 1990
19.04.90. 90471. Цена 6 к. Фото В. Соболева

Изготовлено на Ряжской ф-ке Гознака

INK. KAD 91-06-07

SIMONE LUCKI

Avocat

Barreau de Bruxelles

Utr min kansli/cs

1991-07-04

Handl: May Andersson

pol 1

Skr tit

u/P Schori

1050 BRUXELLES, LE

1050 DUTZENBERG 50 - BTE 3

TÉL. (02) 640 10 03 0

647 21 30

5 juin 1991

INK. UTRIKES DEP.		
D. N:o 156/003		
1991-06-18/07		
AVD	GR.	MAL
P	2	EU

Par fax et par courrier

URGENT

Monsieur Pierre SCHORI

Secrétaire Général du Ministère des Affaires
Etrangères

Box 16121

S- 10323 STOCKHOLM

Monsieur le Secrétaire Général,

Raoul WALLENBERG

J'ai l'honneur de vous adresser la présente, pour vous remercier de l'extrême intérêt que, personnellement, vous continuez à porter au cas de Monsieur Raoul WALLENBERG, ainsi que pour le soutien constant reçu de votre Ambassade à Bruxelles.

Il m'a semblé indispensable de vous écrire à la veille des entretiens, à Stockholm, de Monsieur le Premier Ministre Ingvar CARLSSON avec Monsieur le Président Mikhaïl GORBATCHEV, au cours desquels, très certainement, le Premier Ministre de Suède ne manquera pas de réclamer, avec insistance, la libre circulation de Monsieur WALLENBERG.

En effet, comme il vous plaira de le constater, à la lecture d'une des annexes, le Secrétaire Général de l'OTAN, Monsieur Manfred WÖRNER, a invité, en mai dernier, tous les Ambassadeurs des seize pays membres de l'OTAN à soutenir une telle demande.

Je me permets, en outre, de joindre l'appel qui a été lancé dans ce sens, le 25 avril 1991, par le Conseil de l'Europe, après l'adoption du rapport du Sénateur français Monsieur Robert PONTILLON, par la Commission des Questions Juridiques et des Droits de l'Homme.

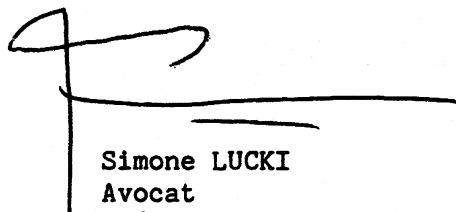
Au vu de la réponse soviétique ci-annexée, qui, mis à part l'inacceptable amendement suggéré, n'élève aucune objection contre le principe du vote de ma proposition de résolution, je suis convaincue qu'il reste possible de sauver Monsieur WALLENBERG, en augmentant la pression, d'autant plus que l'U.R.S.S. est demandeur dans ses négociations avec l'Occident.

./.

Dans la perspective de la Conférence sur la Sécurité et la Coopération en Europe sur la dimension humaine, dont la dernière phase se déroule, à Moscou, le 10 septembre prochain, je prends donc la liberté de vous prier d'agir "crescendo", avec, pour objectif, la libération de Monsieur WALLENBERG.

Cet événement constituera, à n'en pas douter, le "point d'orgue" auquel le monde libre aspire et qui pourrait, grâce à tous les efforts conjugués, concrétiser la démocratisation en Union Soviétique.

En espérant pouvoir compter sur le bénéfice de l'urgence, je vous prie, Monsieur le Secrétaire Général, d'agréer l'expression de ma très vive considération.

Simone LUCKI

Avocat

Président du Comité Belge pour Raoul WALLENBERG
Secrétaire Général de la Commission Internationale
d'Enquête sur le sort de Raoul WALLENBERG

יג. יס. זכר שטערלך דא/ דא/ מוהל: טעם פון נאמען: ז.מ.ט

初

Traduction non-officielle

Moscou, le 23 mai 1991

Stockholm

L'information dont nous disposons témoigne que tous les documents trouvés en URSS et ayant trait au problème en question ont été présentés ou remis aux représentants suédois ou aux membres du groupe international. N'ayant pas d'autres documents les autorités compétentes soviétiques ne peuvent pas donner

présenter un dossier quelconque à "une commission internationale d'historiens et d'experts".

La presse, la radio et la TV soviétiques ont lancé plusieurs appels à tous ceux qui posséderaient une information sur M.M.R.Wallenberg et V.Langfelder. En avril 1991 au cours de sa visite à Moscou, M.Guy von Dardel, un des proches de M.R.Wallenberg, a pu intervenir à la TV soviétique. Pourtant les réponses à ces appels n'étaient guère nombreuses; d'autant plus que les allégations qu'elles contenaient s'étaient révélées, après contrôle, sans fondement. D'autres appels par mass media soviétiques sont considérés, dans de telles conditions, inopérants.

Nous voudrions également appeler votre attention sur un nouvel accord conclu, sur proposition officielle soviétique, à l'issue d'une rencontre tenue entre M. V.Nikiforov, Vice-Ministre des Affaires étrangères de l'URSS, M. V.Lebedev, Vice-Président du KGB, M. L.Sizov, Vice-Ministre de l'Intérieur de l'URSS et M. E.Berner, Ambassadeur de Suède en URSS et M.Guy von Dardel.

Les participants soviétiques à cette rencontre ont déclaré qu'ils étaient disposés à continuer à coopérer avec la partie suédoise afin de lever tous les soupçons restants de nos porteurs.

Guidée par l'esprit de glasnost et de transparence, la partie soviétique a proposé aux Suédois de s'entendre sur une liste d'actions et de mesures requises pour fermer définitivement ce dossier. La partie suédoise, ayant accueilli favorablement cette proposition, nous attendons sa réponse.

Compte tenu de ce qui précède, nous estimons que le projet de résolution doit être amendé et que l'accord soviéto-suédois doit y être mentionné.

L'absence de la Suède à la Commission européenne ne permet pas, malheureusement à nos députés de participer à la session de la Commission à Paris, mais nous espérons que nos

3

observations aiderons nos collègues à rédiger le rapport et
préparer la résolution.

Veuillez agréer, Monsieur le Président, l'assurance de ma haute
considération.

Alexei S. Elisseev
Président du groupe du Soviet Suprême
de l'URSS pour les relations avec APC

Monsieur Peter STOFFELEN
Président de la Commission
des questions juridiques et des droits
de l'homme
STRASBOURG

COUNCIL
OF EUROPE

CONSEIL
DE L'EUROPE

Parliamentary Assembly
Assemblée parlementaire

Strasbourg, le 12 avril 1991
FAJ38.42
1407-15/04/91-1F

Restricted
AS/Jur (42) 38

COMMISSION DES QUESTIONS JURIDIQUES ET DES DROITS DE L'HOMME

Projet de rapport

sur M. Raoul Wallenberg et M. Vilmos Langfelder

Rapporteur, M. Pontillon (socialiste, France)

Problème

Arrestation arbitraire en janvier 1945 de M. Raoul Wallenberg, diplomate suédois ayant sauvé quelque 100 000 personnes au moment de la déportation massive vers la mort des juifs de Hongrie, et de son chauffeur M. Vilmos Langfelder. Déclarations contradictoires des autorités soviétiques sur leur sort malgré les nombreux témoignages de leur survie.

Action préconisée

Inviter les autorités soviétiques à faire toute la lumière sur cette affaire et associer leur sort à celui des ressortissants détenus arbitrairement encore aujourd'hui en URSS.

I. AVANT-PROJET DE RESOLUTION

1. L'Assemblée se réfère à la Déclaration universelle des Droits de l'Homme, à la Convention européenne des Droits de l'Homme, à l'Acte final d'Helsinki, au Pacte international des Nations-Unies relatif aux droits civils et politiques et à la résolution votée à l'unanimité par le Parlement Européen le 17 mai 1990.
2. L'action humanitaire de M. Raoul Wallenberg a permis de sauver quelque cent mille personnes au moment de la déportation massive vers la mort des juifs de Hongrie.
3. En janvier 1945, suite à la convocation de M. Raoul Wallenberg par les troupes de libération soviétiques stationnées en Hongrie, lui et son chauffeur ont totalement disparu.
4. Les déclarations contradictoires des autorités soviétiques sur le sort de M. Wallenberg, démentant jusqu'en 1947 sa présence sur le territoire soviétique, puis affirmant son décès sans pouvoir en apporter de preuves irréfutables sont autant d'éléments qui permettent d'envisager sa survie.
5. Cette supposition est renforcée par la découverte de documents (dont le dernier date de novembre 1990) attestant de la détention de M. Wallenberg en URSS dès 1947 et par les nombreux témoignages d'anciens prisonniers de guerre ou de prisonniers politiques soviétiques et étrangers de la survie de M. Wallenberg après 1947.
6. Le maintien d'une relation de confiance avec l'URSS ne peut être envisagé sereinement que si toute la lumière est faite sur le passé et notamment sur ce cas.
7. L'Assemblée salue à cet égard l'attitude récente d'ouverture et de compréhension des autorités soviétiques qui s'est traduite par une visite officielle de la famille de M. Wallenberg à Moscou à l'invitation du Kremlin et par l'autorisation donnée à un Comité d'experts d'accéder aux fichiers de la prison de Vladimir ;
8. L'Assemblée, sur la base de ce qui précède, invite les autorités soviétiques, dans la perspective de la Conférence sur les Droits de l'Homme devant se tenir à Moscou du 10 septembre au 4 octobre 1991 et dans le cadre des relations nouvelles qui se sont instaurées avec l'Union soviétique :
 - a. à rouvrir le dossier de M. Raoul Wallenberg et de son chauffeur M. Vilmos Langfelder et à dire ce qu'il est advenu d'eux et ce de façon irréfutable ;
 - b. à permettre l'accès à toutes les archives les concernant à une commission internationale composée d'historiens et d'experts ;
 - c. à leur rendre la liberté s'ils sont vivants.
9. Elle demande, enfin, que le sort des ressortissants d'autres pays arbitrairement détenus encore aujourd'hui en Union Soviétique sans que l'on sache ce qu'il est advenu d'eux soit associé à celui de M. Raoul Wallenberg et M. Vilmos Langfelder.

II. EXPOSÉ DES MOTIFS

par M. Pontillon

A. INTRODUCTION

1. La proposition de résolution relative à M. Raoul Wallenberg et à M. Vilmos Langfelder s'inscrit dans une série d'actions entreprises à l'initiative du Comité belge pour Raoul Wallenberg et de la Commission d'enquête internationale sur le sort de Raoul Wallenberg, depuis l'ouverture de l'URSS en 1989 et dans la perspective de la Conférence sur les Droits de l'Homme qui doit se tenir à Moscou du 10 septembre au 4 octobre 1991.

2. Ces événements sont en effet de nature à faire espérer que toute la lumière pourrait enfin être faite sur cette affaire, et même, si comme certains le pensent, M. Wallenberg est vivant, d'obtenir sa libération. C'est en se fondant sur cette conviction qu'ont été entreprises les actions suivantes :

- la pétition des prix Nobels belges en faveur de sa libération (juin 1989),
- l'appel par le Comité belge aux chefs de la délégation des Etats membres de la CSCE pour mettre la question à l'ordre du jour de la réunion de Copenhague (juin 1990),
- l'adoption à l'unanimité par le Parlement européen d'une résolution demandant à l'URSS de rouvrir les dossiers et de mettre toutes les archives à la disposition d'une Commission internationale d'experts et d'historiens (17 mai 1990).

3. La Commission des questions juridiques et des droits de l'homme, lors de sa réunion du 18 mars 1991, a entendu Maître Lucki, avocat et Secrétaire Général de la Commission d'enquête internationale qui a exposé les faits de cette affaire pouvant se résumer comme suit.

B. LES FAITS

4. Raoul Wallenberg, né en 1912, appartient à l'une des familles les plus riches et connues de Suède. En 1939, il devient représentant européen d'une importante maison de négoce dont le Président est un juif hongrois. A son contact et suite à ses nombreux voyages en Europe, il se rend pleinement compte du sort réservé aux juifs par les nazis et décide de défendre leur cause.

5. A la demande d'organisations juives et du Président Roosevelt, fondateur du "War Refugee Board", le Ministre des affaires étrangères de Suède envoie en mission de sauvetage le jeune Raoul Wallenberg, nommé attaché à la Légation de Suède à Budapest.

6. Sa première opération consiste à attribuer des certificats de protection ("passeports Wallenberg") aux juifs hongrois ayant des liens familiaux réels, mais plus souvent imaginaires, avec la Suède. Il place d'autre part, sous la protection de la Couronne de Suède 32 immeubles abritant quelque 30 000 juifs. En novembre 1944, les premières marches de la mort ont lieu, Raoul Wallenberg remonte les colonnes de prisonniers pour leur donner des passeports et les arracher à la mort.

En janvier 1945, il parvient à faire annuler in extremis le plan d'extermination prévu par Eichmann des ultimes 70 000 rescapés du ghetto de Budapest.

7. Le 17 janvier 1945, après l'entrée des troupes soviétiques dans Budapest, Raoul Wallenberg se rend au quartier général de l'armée soviétique à Debrecen avec son chauffeur Vilmos Langfelder. Ils ne revinrent jamais.

C. ELEMENTS PERMETTANT DE SUPPOSER LA SURVIE DE M. RAOUL WALLENBERG

1) Les déclarations contradictoires de l'URSS sur le sort de M. Wallenberg

8. On pense que les soviétiques soupçonnaient M. Wallenberg d'espionnage en raison du soutien que les Etats-Unis lui apportaient.

9. Depuis la date de sa disparition, la Suède a déposé de multiples demandes à son sujet. Le gouvernement soviétique, qui dit dans un premier temps avoir placé M. Wallenberg sous sa protection, prétend ensuite ignorer tout de l'affaire jusqu'en 1957, date à laquelle Andreï Gromiko affirme que M. Wallenberg est mort des suites d'une crise cardiaque en 1947 à la prison de Lubianka et que son corps a été incinéré, le certificat de décès détruit et tous les membres du personnel médical alors en service décédés. Cette position du Kremlin sera maintenue jusqu'au mois d'août 1989, lorsque l'ambassadeur soviétique en Suède, M. Boris Pankin, annonce que M. Wallenberg a été assassiné par des agents soviétiques et que Moscou fera tout pour retrouver son corps.

2) Les témoignages d'anciens prisonniers de guerre ou de prisonniers politiques soviétiques et étrangers

10. Les témoignages affluent à la mort de Staline, à la fin des années 70, puis en janvier 1981 lorsque fut constitué un tribunal Wallenberg : plusieurs personnes ont affirmé avoir rencontré ou entendu parler de M. Wallenberg à diverses dates et endroits différents sur le territoire soviétique. Parmi les derniers témoignages, ceux de Josip Terelja qui en 1987 a affirmé avoir rencontré un ukrainien ayant connu M. Wallenberg en 1953, et de Elena Buzova, médecin de la prison de Vladimir, qui l'a examiné aux alentours de 1980. Selon l'écrivain suédois, K. Fant, M. Wallenberg aurait été en traitement à la clinique de Blagovechtchensk (Sibérie) à la date du 22 décembre 1986. Andreï Sakharov était également persuadé de la survie de M. Wallenberg et, jusqu'à sa mort, a tenté de retrouver sa trace.

D. LA POLITIQUE D'OUVERTURE DE L'URSS

11. Au mois d'octobre 1989, la famille de M. Wallenberg a été invitée à Moscou et s'est vue remettre par le KGB une série d'objets lui appartenant (fiche de détenu établie lors de sa présence à Lubianka, passeport diplomatique, argent en devises).

12. L'hebdomadaire soviétique, "Les temps nouveaux", a consacré plusieurs articles à M. Wallenberg et au mois d'octobre 1989 a lancé un appel demandant des renseignements à son sujet. Des documentaires ont été diffusés à la radio et à la télévision soviétique.

13. La Commission internationale d'enquête sur le sort de Wallenberg s'est rendue à la prison de Vladimir au mois de septembre 1990 avec le plein appui du Ministère de l'intérieur soviétique. Elle a eu accès au fichier de la prison depuis 1941. Ces recherches ont révélé qu'aucune recherche sur M. Wallenberg n'avait été faite par les autorités soviétiques, et que les personnes étaient parfois détenues sous un numéro et non sous leur nom de famille. Elles ont permis de vérifier le témoignage d'anciens prisonniers. La Commission en a conclu que le dossier Wallenberg, qui selon les soviétiques a disparu, est entre les mains du KGB.

14. Au cours d'une conférence de presse à Moscou, en septembre 1990, le KGB aurait accepté d'ouvrir le dossier Wallenberg.

15. Au mois de novembre 1990, une lettre datée de février 1947 faisant mention de la présence de M. Wallenberg à la prison de Lefortov et cataloguée dans les archives du Conseil des Ministres soviétiques, a été découverte fortuitement.

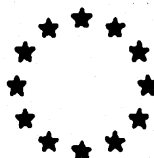
16. M. Chevardnadze, en visite en Belgique au mois de décembre 1990, a promis d'ouvrir le dossier.

17. Le dernier objectif en date du Comité belge est de convaincre M. Gorbatchev de permettre l'examen des fichiers du KGB : une lettre ouverte a été remise à l'ambassadeur soviétique en Belgique et le Comité continue de demander notamment aux chefs d'Etat et de gouvernement, au Secrétaire Général de l'ONU et au Pape de faire pression sur le président soviétique.

E. CONCLUSIONS

18. La Commission des questions juridiques et des droits de l'homme a estimé nécessaire de demander à la délégation d'invités spéciaux de l'URSS de faire part de ses commentaires sur cette affaire. Elle estime aussi que compte tenu des relations nouvelles qui se sont instaurées avec l'URSS et des perspectives de coopération avec ce pays il n'est pas possible d'envisager l'avenir sans faire la lumière sur le passé. Elle reconnaît l'importance de l'action humanitaire de M. Wallenberg. Elle est également d'avis qu'il faudrait associer à son sort celui de ressortissants d'autres pays arbitrairement détenus encore aujourd'hui en URSS, sans que l'on sache ce qu'il est advenu d'eux.

Council of Europe
Press release

Conseil de l'Europe
Communiqué de presse

189 (91)
25.04.91

CAS WALLENBERG : APPEL AUX AUTORITES SOVIETIQUES

La Commission des Questions Juridiques et des Droits de l'Homme de l'Assemblée parlementaire du CONSEIL DE L'EUROPE a lancé, aujourd'hui, un appel aux autorités soviétiques en faveur de la réouverture du dossier WALLENBERG.

Dans le projet de Résolution qu'elle vient d'adopter et qui s'appuie sur un rapport (*) présenté par le Sénateur français Robert PONTILLON (Socialiste), la Commission demande que les autorités soviétiques fassent la lumière de façon irréfutable sur ce qu'il est advenu de Raoul WALLENBERG et de son chauffeur Vilmos LANGFELDER, permettent l'accès à toutes les archives qui les concernent et leur rendent la liberté s'ils sont vivants.

L'appel de la Commission se situe dans le contexte actuel d'ouverture et de compréhension des autorités soviétiques au sujet de cette affaire et dans la perspective de la Conférence de la CSCE sur les Droits de l'Homme, qui aura lieu à Moscou du 10 septembre au 4 octobre prochains.

WALLENBERG AFFAIR : APPEAL TO THE SOVIET AUTHORITIES

The Committee on Legal Affairs and Human Rights of the COUNCIL OF EUROPE's Parliamentary Assembly today called on the Soviet authorities to re-open the WALLENBERG case.

In the draft Resolution just adopted, which is based on the report (*) submitted by the French Senator Robert PONTILLON (Socialist), the Committee asks the Soviet authorities to state unambiguously what became of Raoul WALLENBERG and his driver Vilmos LANGFELDER, to allow access to all the relevant archives and to give them back their freedom if they are still alive.

In making this request, the Committee recognises the Soviet authorities's recent frank and understanding attitude towards the case and looks ahead to the CSCE Conference on Human Rights to be held in Moscow from 10 September to 4 October 1991.

(*) Ce rapport est disponible à la Salle de Presse
This report is available in the Press Room

LE SECRÉTAIRE GÉNÉRAL
SECRETARY GENERAL

BOULEVARD LÉOPOLD III
1110 - BRUXELLES
TÉL. 728.41.11 - 728.49.17

SG/91/377

Bruxelles, le 29 mai 1991

Maître Simone LUCKI
Rue Dautzenberg, 50 - Bte 3
1050 Bruxelles

Maître,

Je vous remercie vivement de votre aimable lettre du 23 mai 1991.

Comme je vous l'avais promis, j'ai informé depuis lors les ambassadeurs des 16 pays membres de l'OTAN de notre entretien, en les invitant tous à soutenir votre cause à l'occasion d'entrevues avec des responsables soviétiques.

Les Etats-Unis m'ont fait savoir qu'ils ont déjà évoqué avec insistance l'affaire concernant M. Wallenberg, au niveau des ministres des affaires étrangères.

D'autres pays membres ont également entrepris des démarches en ce sens.

Pour ma part, je ne manquerai pas de m'acquitter de ma promesse lors de ma prochaine rencontre avec l'ambassadeur soviétique.

J'espère vivement que vos efforts en vue d'éclaircir le sort de M. Raoul Wallenberg seront couronnés de succès.

Veillez agréer, Maître, l'assurance de ma considération distinguée.

M. Wörner

SIMONE LUCKI

*Secrét
Ambassade de Bruxelles*

1050 BRUXELLES, LE
RUE D'AUTZENBERG 50 - 278 3
Tél. (02) 840 10 03 D
647 21 30

5 juin 1991

P & Eu-1
KOM
1991-06-07
ARKIV

Par fax et par courrier

URGENT

X
Monsieur Pierre SCHORI
Secrétaire Général du Ministère des Affaires
Etrangères
Box 16121
S- 10323 STOCKHOLM

Monsieur le Secrétaire Général,

Raoul WALLENBERG

J'ai l'honneur de vous adresser la présente, pour vous remercier de l'extrême intérêt que, personnellement, vous continuez à porter au cas de Monsieur Raoul WALLENBERG, ainsi que pour le soutien constant reçu de votre Ambassade à Bruxelles.

Il m'a semblé indispensable de vous écrire à la veille des entretiens, à Stockholm, de Monsieur le Premier Ministre Ingvar CARLSSON avec Monsieur le Président Mikhaïl GORBATCHEV, au cours desquels, très certainement, le Premier Ministre de Suède ne manquera pas de réclamer, avec insistance, la libre circulation de Monsieur WALLENBERG.

En effet, comme il vous plaira de le constater, à la lecture d'une des annexes, le Secrétaire Général de l'OTAN, Monsieur Manfred WERNER, a invité, en mai dernier, tous les Ambassadeurs des seize pays membres de l'OTAN à soutenir une telle demande.

Je me permets, en outre, de joindre l'appel qui a été lancé dans ce sens, le 25 avril 1991, par le Conseil de l'Europe, après l'adoption du rapport du Sénateur français Monsieur Robert PONTILLON, par la Commission des Questions Juridiques et des Droits de l'Homme.

Au vu de la réponse soviétique ci-annexée, qui, mis à part l'inacceptable amendement suggéré, n'élève aucune objection contre le principe du vote de ma proposition de résolution, je suis convaincue qu'il reste possible de sauver Monsieur WALLENBERG, en augmentant la pression, d'autant plus que l'U.R.S.S. est demandeur dans ses négociations avec l'Occident.

./.

KOPIA TILL:

UITR MIN

— —

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

ÅTGÄRD:

FÖR. UTRIKES DEP.		
D. N:o		
1991-06-11-10		
AVD	GR	MÅL
P	2	E 41

POL

INKOM UD 1991-06-10

AMBASSADEN MOSKVA

1991-06-10

UD STOCKHOLM

FOER POL 1

MYCKET BRAADSKANDE

RE RAOUL WALLENBERG - ARBETSGRUPPEN

13/6 at
in Dnsd

14/6

17/6 re
M

FORTS

RE RAOUL WALLENBERG - ARBETSGRUPPEN

PRIMO

I ENLIGHET MED OEVERENSKOMMELSEN VID AMBASSADOER BERNERS MOETE MED LEDANDE FOERETRAEDARE FOER MID, KGB OCH MVD DEN 24 APRIL 1991 OCH AMBASSADENS NOTE 257/91 FOERESLAAR VI ATT NAMNGIVNA MEDLEMMAR I ARBETSGRUPPEN AEGNAR ETT FOERSTA MOETE AAT ATT:

- FASTSTAELLA FRAAGELISTOR, SOM UTGOER GRUND FOER GRUPPENS FORTSATTI ARBETE (AER NI PAA DEPARTEMENTET KLARA HAERMED?).
- OEVERENSKOMMA OMSTAENDIGHETERNA FOER SAMTAL MED ARKIVMEDARBETARE OCH FOERHOERSLEDARE.
- PRECISERA GRUPPENS ARBETSFORMER, DAERIBLAND FRAAGOR ROERANDE TILLKALLANDE AV EXTERNA EXPERTER (MEDLEMMAR I INTERNATIONELLA WALLENBERGKOMMISSIONEN), SEKRETESS UNDER UTREDNINGSPERIODEN SAMT PUBLICERING AV MATERIALET.
- UTARBETA PLAN FOER GRUPPENS FORTSATTI ARBETE.

SECUNDO

INTE OSANNOLIKT AER ATT DEN S O V J E T I S K A S I D A N VID DETTA FOERSTA MOETE KOMMER ATT:

- FOERESPRAAKA EN "MINIMILISTA" AV FRAAGOR, PAA VILKA KGB LAEMNAR KONKRETA SVAR, VAREFTER RW-AERENDET SKA BETRAKTAS SOM AVSLUTAT.
- BETONA ATT JU TRAENGRE KRETS RESP HOEGRE GRAD AV KONFIDENTIALITET DESTO STOERRE OEPPENHET FRAAN KGB"S SIDA. SOM REDAN FRAMKOM UNDER AMBASSADOERENS SAMTAL STAELLDE SIG KGB"S REPRESENTANT AVVISANDE TILL DELTAGANDE AV OBEROENDE SOVJETISKA EXPERTER I GRUPPENS ARBETE.

HAEVDA ATT INTERVJUER MED ARKIVMEDARBETARE OCH UTREDARE SKA GENOMFOERAS/PRESENTERAS AV KGB"S MEDLEM I ARBETSGRUPPEN.

- (EV) AATERKOMMA TILL OENSKEMAALET OM DELTAGANDE AV SAEPO-REPRESENTANT.
- HOS SVENSKA SIDAN EFTERFRAAGA UPPGIFTER OM VITTENEN FOER ATT KONTROLLERA DESSAS UTSAGOR.

TERTIO

DET FRAMSTAAR SOM VIKTIGT ATT DEN S V E N S K A S I D A N BOER:

FORTS

- EFTERSTRAEVA OEPPNA FORMULERINGAR AV FRAAGESTAELLNINGARNA OCH FOERBEHAALLA SIG RAETTEN ATT KOMMA MED FOELJDFRAAGOR. DET FAAR SAALEDES INTE BLI FRAAGA OM ETT MOETE FOER ATT STAELLA FRAAGOR OCH ETT AVSLUTANDE MOETE FOER ATT FAA SVAR PAA DESSA. GRUPPEN BOER KONTINUERLIGT TA STAELLNING TILL OCH DISKUTERA UPPGIFTER SOM FRAMKOMMER.

- FOERESPRAAKA OEPPENHET KRING UTREDNINGSARBETET MED HAENVISNING TILL ATT SAA MYCKET REDAN GJORTS OFFENTLIGT I DETTA FALL, ATT UPPGIFTERNA AER OEVER 40 AAR GAMLA SAMT DET STORA PUBLIKA OCH MASSMEDIALA INTRESE KRING FRAAGAN, SAAVAEL I VAARA RESPEKTIVE LAENDER SOM INTERNATIONELLT. DET MAASTE LIGGA I ALLAS INTRESSE ATT ARBETSGRUPPEN UPPFATTAS SOM ETT SERIOEST FOERSOEK ATT BRINGA KLARHET I RW'S OEDE. FOER DEN SOVJETISKA SIDAN GAELLER DET ATT SKAPA FOERIROENDE FOER DE ANSTRAENGNINGAR MAN VIDTAR.

- KRAEVA DIREKT DELTAGANDE AV FRISTAAENDE SOVJETISKA EXPERTER UR INTERNATIONELLA KOMMISSIONEN VID UTVAERDERINGEN AV ERHAALLNA UPPGIFTER (ARKIVMATERIAL) SAMT SAMTAL MED ARKIVMEDARBETARE RESP FOERHOERSLEDARE. DESSA MEDLEMMAR HAR REDAN UTFOERT ETT SYNNERLIGEN VAERDEFULLT OCH SERIOEST ARBETE OCH BESITTER EN EXPERTIS SOM DE SVENSKA LEDAMOETERNA AV ARBETSGRUPPEN EJ INNEHAR. DERAS MEDVERKAN KAN DAERFOER INTE UNDVARAS (OM NAAGON GRAD AV KONFIDENTIALITET BLIR NOEDVAENDIG UNDER ARBETET KAN JU DENNA UTSTRAECKAS ATT OMFATTA EXPERTERNA). VI ANSER JU OCKSAA ATT OEVERENSKOMMELSE NAADDES HAEROM VID AMBASSADOERENS OVANCIT MOETE (VILKET F OE I VISS MAAN KOM TILL UTTRYCK I TASS REFERAT AV DETTA).

- FOERBEHAALLA SIG RAETTEN ATT TILLSAETTA NYA LEDAMOETER I ARBETSGRUPPEN.

- SLAA FAST ATT SYFTET MED GRUPPENS ARBETE AER ATT SOEKA BRINGA FULL KLARHET I RW:S OEDE.

QUARTO

EIT NON-PAPER MED PUNKTERNA UNDER TERTIO FOERESLAAR VI OEVERLAEMNAS TILL MID. TACKSAM SNARAST DEPARTEMENTETS SYNPUNKTER.

BERNER

AMB MOSKVA 11.45 EZ

RAOUL WALLENBERG-FÖRENINGEN

Ordförande: Per Anger

Sekreterare Sonja Sonnenfeld

Protokollchefen
Ambassadör Kerstin Asp-Johnsson
Utrikesdepartementet
Box 16121

103 23 STOCKHOLM

INK. UTRIKES DEP.		
D. N: 158/015		
1991-06-28 10		
AVD.	GR.	MAJL
P 2		EW 1

7 juni 1991

Prot/Asp-Johnsson/el 1991-06-24

Ex t

Lars Danielsson, SB

Exp 91062422

Tackbrev från Angers besök

Kära Kerstin,

Försökte nå Dig per telefon idag men utan resultat. Ville bara innan jag återvänder till Frankrike varmt tacka Dig för igår. Du var verkligen rörande omtänksam när det gällde att få ett samtal med President Gorbachev, men tidspressen var ju ett besvärligt faktum. Det var i alla fall en fin markering att jag först - när han stod i receiving line - fick trycka hans hand efter statsministerns introduktion och sedan med Din hjälp fick säga adjö vid kaffebordet.

Det nästan viktigaste var dock att Du placerade mig så bra omgiven av två ryssar och att jag med Din hjälp först fick tala med grannen till höger och sedan under en lång stund genom tolk fick för den viktiga personen Gusenkov till vänster lägga ut texten om Raoul Wallenberg.

Min komplimang för det förnämliga sätt varpå Du handhar Ditt betydelsefulla ämbete!

Med många hälsningar

Min hustru
Per Anger

PER ANGER

UTRIKESDEPARTEMENTET

Politiska avdelningen
Första enheten

ARKIVEXEMPLAR

1991-06-10

Dnr

Avd Grupp M&I

161/001

P 2 Eu^IGeneralkonsul Tom Engdahl
MILANO

Pö

H E M L I G T

Raoul Wallenberg och Efim Moshinsky

15 Gk 91-04-30

(§ bil)

Broder,

./.

Närslutet sänder jag det material vi har om
Moshinsky i arkivet.Som Du ser nämns ingenting om italienska krigs-
fångar i sammanhanget.Vidare framgår det att vi inte bedömt hans uppgif-
ter som trovärdiga.Hoppas Du härmed har fått nog underlag för att
svara de Pellegrini.

Ifylles av postexp

AVSÄNT MED

☒ av kurir ☐ utl kurir ☐ luftpost ☐ vanlig post

Avsändn datum Sign

12/6-91

Perlasca är sedan länge känd både för departementet och Wallenberg-Föreningen, som får kopia av denna korrespondens.

Martin Hallqvist

Martin Hallqvist

P S Moshinskys (Moshinskis) adress är
P.O. Box 10118
TEL AVIV
Israel
Tel: (03)47 12 98 (i juni 1979) D S

KOPIA TILL:

UITR MIN

-II-

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

ÅTGÄRD:

INOMMARE DEP.		
D. No		
1991-06-14-13		
AVD	GR	MA
P	2	EU

POL

INKOM UD 1991-06-13

AMBASSADEN MOSKVA

1991-06-13

UD STOCKHOLM

FOER POL 1 (HALLQVIST). FRAAN MAGNUSSON

RE RAOUL WALLENBERG-AERENDET.

Monks
17/6
ak
M

FORTS

RE RAOUL WALLENBERG-AERENDET.

VON DARDEL VILL ATT WALLENBERGKOMMISSIONENS EXPERTER
BIRSTEIN OCH ROGINSKIJ SKALL VARA MED REDAN VID FOERSTA
KONSTITTUERANDE MOETET, OCH ATT VI SKALL INSISTERA PAA DETTA
ELLER HEJLT ENKELT BARA TA MED DEM.

VI KAN NATURLIGTVIS, MED KORT VARSEL, SAEGA TILL MID ATT VI
TAR MED DEM, MEN VAD GOERA OM MAN DAER SAEGER NEJ? OM DE
KOMMER MED OCH DELTAR I DISKUSSIONEN RISKERAR VI SNABBT
DOEDLAEGE OCH DAALIG STAEMNING. AA ANDRA SIDAN KANSKE
SOVJETTISKA SIDAN NU KAENNER PRESS ATT VISA GOD VILJA.

GENOM ATT GAA UT HAART KANSKE VI FAAR ETT BRA UTFALL? HYSER
AENDAA VISS TVEKSAMHET. TACKSAM DINA KOMMENTARER.

BERNER

AMBASSADEN MOSKVA

UTRIKESDEPARTEMENTET

Kopia till:

Hirdman

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

Pol 1, depr Hirdman, YT
t svensk New York 79-06-21

SVENSK NEW YORK

1979-06-18 ANKOM UD

CABINET STOCKHOLM

RE WALLENBERG

HIRDMAN FRAAN FRIEDMAN

SAMMANTRAEFFADE DEN 15 JUNI MED JOURNALISTEN MEYER RAK PAA DEN
JIDDISCHSPRAAKIGA TIDNINGEN FORWARD. DENNE OMTALADE ATT INTERVJUN
HAN GJORT MED MOCHINSKI INTE PUBLICERATS DAA DEN AENNU INTE
GODKAENTS AV TIDNINGENS REDAKTOER. HAN TRODDE INTE ATT MOCHINSKI
HADE NAAGOT FOER DE SVENSKA MYNDIGHETERNA NYTT MATERIAL ATT
KOMMA MED. JOURNALISTEN SOM SJAELV SUTTIT I RYSKA FAANGLAEGER OCH
INTRESSERAT SIG FOER WALLENBERG-AFFAEREN HADE NAEMLIGEN FOER
CIRKA TRE AAR SEDAN I TEL AVIV SKRIVIT EN TIDNINGSARTIKEL OM
WALLENBERG OCH DAERVID OCKSAA NAEMNT MOCHINSKIS NAMN. SOM FOELJD
AERAV HADE MAN ENLIGT JOURNALISTEN FRAAN DE SVENSKA MYNDIG-
HETERNAS SIDA SOEKT UPP MOCHINSKI I ISRAEL OCH HAFT SAMTAL MED
DENNE. DETTA UTTALANDE FOEREFALLER MAERKLIGT MED HAENSYN TILL ERT
UARTO.

S E C U N D O HAER FOELJER MOCHINSKIS BERAETTELSE SAADAN DEN
RELATERATS MIG AV JOURNALISTEN. DENNE HADE CHECKAT VISSA AV
MOCHINSKIS UPPGIFTER MED EN EXPERT I ISRAEL PAA RYSKA FAANG-
LAEGER VID NAMN SHIFRIN OCH DE UPPGIFTER MAN KUNNA KONTROLLERA
STAEMDE.

MOCHINSKI SAEGER SIG HA VARIT MAJOR I RYSKA ARMEN OCH TILLHOERT
AKVD. HAN VAR KNUTEN TILL DEN ARME SOM RYCKTE IN I UNGERN. HAN
FICK ORDER FRAAN POLISMINISTERN ABAKUNOV I MOSKVA ATT WALLENBERG
SKULLE ARRESTERAS. MAN VAR INTRESSERAD AV DE STORA PENNINGSUMMOR
OCH ANDRA VAERDETILLGAANGAR SOM MAN TRODDE WALLENBERG FOERFOGADE
JEVER OCH MISSTAENKTE ATT HAN VAR DUBBELAGENT. MOCHINSKI UTFORDE
ORDEN OCH HOELL HONOM FAENGSLAD I 10 A 20 DAGAR. WALLENBERGS

Kopia till:

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

- 2 -

BOSTAD GENOMSÖKTED UTAN ATT MAN HANN NAAGOT AV SPECIELLT INTRESSE. DE FICK DAEREFTER ORDER ATT FÖERA HONOM TILL MOSKVA VILKET SKEDDE MED ETT MILITÄRPLAN.

MOCHINSKI ÖNSKADE VID KRIGETS SLUT LÄMNA NKVD MED DETTA BEVILJADES INTE. ETT PAR ÅR EFTER KRIGET KOM EMELLERTID GOLDA MEIR TILL MOSKVA OCH RYSSARNA GAV EN BANKETT FÖR HENNE. OMKRING 40 PERSONER UR NKVD UTPLACERADES SOM KYPARE VID BANKETTEN BLAND DEM MOCHINSKI. EFTERSOM HAN TALADE JIDDISCH HADE HAN I UPPDRAG HAALLA SIG I NÄRHETEN AV GOLDA MEIR FÖR ATT UPPFATTA OM HON SADE NAAGOT PÅ JIDDISCH TILL NAAGON AV SINA ISRAELISKA FÖLJESLAGARE. MOCHINSKI GJORDE EMELLERTID SJÄLV DET MISSTAGET ATT HAN TALADE TILL HENNE PÅ JIDDISCH OM STATEN ISRAEL VILKET UPPFATTADES AV EN ANNAN RYSS SOM ANMÄLDE MOCHINSKI VARPÅ HAN ARRESTERADES, DÖMDES TILL 25 ÅRS FÄNGELSE OCH SÄNDES TILL WRANGEL-ÖN.

HAN ARBETADE DÄR I ETT APOTEK OCH RÅKADE SE WALLEBERGS NAMN PÅ EN LISTA ÖVER PERSONER FÖR VILKA MEDICIN ORDINERATS. HAN SAAG HONOM ALDRIG PERSONLIGEN MEN SKREV HONOM ETT BREV PÅ VILKET HAN TYDLIGEN INTE FICK NAAGOT SVAR. MOCHINSKI VISTADES I LÄGRET UNGEFÄR 3 ÅR OCH WALLEBERG VAR FORTFARANDE DÄR NÄR MOCHINSKI FRIGAVS OCH LÄMNADE LÄGRET. HANS FRIGIVNING BERODDE PÅ HJÄLP FRÅN EN HÖG NKVD-MAN SOM HAN TIDIGARE BISTAATT UNDER KRIGET. EFTER MÅNGA ÅR LYCKADES MOCHINSKI FÅ UTRESETILLSTÅND OCH ANLÄNDE TILL ISRAEL OMKRING 1970. HAN HAR FORTFARANDE MÅNGA KANALER TILL FÖRBINDELSER I SOVJET OCH HAR DÄRIGENOM KUNNAT FÅ EN DEL INFORMATIONER FRÅN FÄNGLÄGER ETC.

T E R T I O JOURNALISTEN BETONADE VID SAMTALETS SLUT ATT VI BÖR TA UPPGIFTERNA FRÅN MOCHINSKI MED VISS FÖRSIKTIGHET. MAN KAN INTE UTESLUTA ATT HAN KAN VARA UTE EFTER PENGAR OCH AV DEN ANLEDNINGEN KAN LÄGGA TILL EN ELLER ANNAN DETALJ. JAG FRAMHÖELL ATT VI BEHANDLAR ALLA UPPGIFTER KONFIDENTIELLT.

FRIEDMAN

SVENSK NEW YORK

UTRIKESDEPARTEMENTET

PB

Kopia till:

Kabs
Hirdman

Åtgärd: (se regler på blankettkopie)

1979-10-24 Pol I Hirdman AM
Chiffer Svensk Washington

P

2

2u1

SVENSK WASHINGTON 1979-10-23

CABINET STOCKHOLM

FOER POL I ANG WALLENBERGSAKEN.

VAART

KOLUMNISTEN JACK ANDERSONS MEDARBETARE JIM BONTEMPO HAR IDAG
AATERKOMMIT OCH TILL OSS STAELLT DELVIS ANNORLUNDA TVAA FRAAGOR:
(A) OM VI KAENNER TILL EFIM MOSJINSKIS VITTNESMAAL INFOER DET
AMERIKANSKA KONSULATET I TEL AVIV OM WALLENBERG OCH DET PAA-
STAADDA FAANGLAEGRET I WRANGELOEN OCH (B) OM VI HAR TILLGAANG
TILL NAAGRA ANDRA VITTNESMAAL FRAAN PERSONER SOM PAASTAAR SIG
HA VARIT PAA OEN IFRAAGA. SVARET PAA DEN FOERSTA FRAAGAN KAENNER
VI JU HAER, MEN VILL HA INSTRUKTION VAD VI KAN SAEGA ANDERSONS
KONTOR, SOM HAR TILLGAANG TILL MOSHINSKIJS VITTNESMAAL. SVARET
PAA ANDRA FRAAGAN DAEREMOT AER FOER OSS OKAENT.

WACHTMEISTER

SVENSK WASHINGTON

+++++ H

Pol I Hirdman AM

Ärende

Re Wallenberg.

Datum

1979-10-24

Önr

Avd

Grupp

MÅI

Adress

Svensk Washington

Text

Från Hirdman

Re Wallenberg

Bontempos uppgifter syns syfta på en f d sovjetisk medborgare i Israel vid namn Moshinski. Denne har påstått att han varit sovjetisk säkerhetsman och varit med om att tillfångataga Wallenberg. Vi har hört Moshinski i Israel och kommit fram till att han inte är trovärdig. Han har bl a förfalskat brev från Wallenberg till dennes moder i samband med Wallenbergs påstådda vistelse i Irkutsk.

Vi har under senare år sett diverse uppgifter om fångläger på Wrangelön men inte kunnat få dem verifierade eller ännu mindre fastställt om Wallenberg någonsin skulle ha befunnit sig där.

Ni bör därför svara Bontempo att om uppgifterna härrör från Moshinski, är de enligt vår mening icke trovärdiga.

CABINET

Pol 1/Hallqvist/hi

Ärende

Raoul Wallenberg -
arbetsgruppen

Datum

1991-06-13

Avd

A

Grupp

2

Mål

Eu

POL

Adress

Delegationen Genève

My

Text

För benägen vidarebefordran professor Guy von Dardel.
Från pol 1.

Ambassaden i Moskva har 1991-06-10 meddelat följande:

CIT.

Primo I enlighet med överenskommelsen vid ambassadör
Berners möte med ledande företrädare för MID, KGB och
.....(se bif dnr 569)✓.....

Ett non-paper med punkterna under tertio föreslår vi
överlämnas till MID. Tacksam snarast departementets
synpunkter.

SLUTCIT.

du

Pol I/Hallqvist/hi

Ärende

Datorutrustning till
Wallenbergkommissionens
ryska medlemmar.

Datum

1991-06-13

Avd

A

Grupp

2

Mål

Eu. I

Adress

Ambassaden Moskva dnr.....

POL

Text

Re datorutrustning till Wallenbergkommissionens ryska
medlemmar. Från Hallqvist, pol 1.

Medlemmen i Wallenberg-kommissionen, professor Makinen, i
Chicago har meddelat att han lyckats förmå en amerikansk
firma att låna ut en pc-utrustning inkl stepdown
transformer och printer till Roginski och Birstein att
användas i RW-forskningsarbetet. Makinen har frågat om vi
kan stå för kurirfrakt till Moskva.

Kurirexp. har beräknat kostnaderna för kurirfrakt till ca
4.500 kr netto Chicago - Moskva via Stockholm (ca 85 kg).
En förutsättning för att vi skall åta oss transporten är
dels att Makinen kan sända oss ett intyg från amerikanska
myndigheter på att hinder för utförsel ej föreligger,
dels er bedömning att det inte riskerar att inverka
negativt på Roginski/Birsteins möjligheter att få vara
med om det fortsatta arbetet i arbetsgruppen, få tillgång
till material ur arkiven osv.

Vi vill dock gärna på detta sätt visa att vi har en
positiv inställning till de bådas arbete och menar att de
kan vara värda denna uppmuntran, vilket väl också
Magnusson höll med om då jag orienterade honom om
planerna vid hans besök här senast.

En företrädare för den amerikanska firman skulle hjälpa
till med installationen i Moskva. Birstein är införstådd
med det hela, enligt Makinen.

Tacksam er reaktion samt, om denna positiv, uppgift vem
som skall stå som mottagare. Magnusson eller någon annan?
Det vill man veta i Chicago.

Cabinet

Pol I/Hallqvist/hi

Ärende

Fallet Wallenberg

Datum

1991-06-17

Ävd

P

Grupp

2

Mål

Eu'

Adress

Ambassaden Moskva Dnr.....

Text

Re fallet Wallenberg. För Magnusson från Hallqvist, pol 1.

PRIMO. Någon frågelista har vi inte hunnit åstadkomma. Är det rätt uppfattat att den lista som ligger i botten är den som ni skickade hem med 1990-09-28? Var det den listan som överlämnades med note den 17 april? Vi har förstått att ni sedan skulle komplettera med egna frågor samt inhämta ytterligare från von Dardel/Birstein.

Några frågor inställer sig dock osökt, när man på nytt läser igenom några av de viktigare dokumenten på sistone, främst nedteckningen från mötet den 24 april med höga företrädare för MID, MVD och KGB.

A) Konfidentialitet. Här har man den 24 april en restriktiv inställning, tydligen sedan man blivit besviken på publiciteten kring besöket i Vladimir i fjol. Man har uppenbarligen övergivit den policy som Krutjov gav uttryck för i mötet med Berner i mars 1990: "Man hade beslutat att ge fritt fram för publicitet i RW-ärendet och för diskussion av frågan" och "låt också journalis-terna söka på sitt håll".

B) Ordningen i de hemliga arkiven. På sid 8 i nedteckningen säger KGB-mannen Lebedev att "tillträde till arkiven reglerades dock av statliga bestämmelser och det var inte möjligt att bjuda in experter i arkivet och visa hyllorna". Jämför detta med vad som sägs på sid 3: "Emellertid var arkiven från kriget och även därefter inte i idealisk ordning. Sedan dess hade omorganisationer och gallringar gjorts. När nya ordföranden tillträtt hade

Ärende	Datum		
	Avd	Grupp	Mål

Adress

Text

dessas beslutat om förändringar av arkivpolitiken, avgjort vad som skulle bevaras och förstöras". Man skulle då gärna vilja fråga om de statliga bestämmelserna bara gäller vem man får släppa in i arkiven.

Är det fritt fram för varje ny chef att själv bestämma sin egen policy om vad som skall sparas och inte sparas? I ett statligt arkiv?

Också Krutjkov klagade på ordningen i arkivet i sitt samtal med Berner. Kommissionsmedlemmen Lubarsky berättade å andra sidan för oss om vilken minutiös ordning som råder i dessa arkiv. Kanske kan det invändas att han inte vet alldeles säkert. Men hur är det med chefen för KGB:s centralarkiv V. Vinogradov? I en intervju i Pravda den 26/9 1989 (se hbr Hartelius/Tham samma dag) sade han att "ryktena om förstöring av tjänstehandlingar från Stalin-epoken eller av andra liknande dokument är absolut grundlösa! Jag säger detta med fullt ansvar för mina ord". Vem skall man tro på?

C) Kunskaperna om RW:s öde Det är ett oomtvistligt faktum att RW är död, sådes det inledningsvis den 24 april. På sid 2 blir det pluralis, fakta som visar att RW var död. Har man något mer att peka på än Smoltsov-papperet? Det sägs också - för vilken gång i ordningen - att ytterligare utredningar förblivit resultatlösa. Kommissionen kom ju i sept 1990 fram till att det ö h t inte gjorts några utredningar. Om man inte utreder så vet man kanske inte heller så mycket. I RW-PM inför Gorbatsjovs besök nämndes apropå dokumentet som Birstein/Roginskij fann om transporten av RW och Roedel från Lefortovo till Lubjanka att

Ärende

Datum

Avd

Grupp

Mål

Adress

Text

KGB-mannen Vinogradov och Uspenskij i maj 1990 uppgivit att inga dokument förelåg som visade att RW någonsin suttit i Lefortovo. Har de inte läst den svenska vitboken 1957?

Under det år som gått hade man - fortfarande enligt nedteckningen den 24 april - intervjuat gamla medarbetare och gått igenom tiotusentals ärenden utan att finna något. En naturlig fråga vore om de kontrollerat de uppgifter som kom fram i den högst intressanta artikeln i Literatör av Birstein/Roginskij. Stämmer det t ex att RW aldrig blev dömd? Var cell nr 7 i Lubjanka en sjukhus-cell? Vad innebar uppgifterna om två fångar att de haft "kontakt med särskilt viktig fånge"? De båda forskarna tipsar ju t o m om att man skulle kunna gå igenom dossierna med korrespondens mellan Överstyrelsen för krigsfångar och MGB, något som de tänkte göra innan de blev avstängda från fortsatt arbete. Har KGB följt det tipset? Nikiforov säger att "alla gamla undersökningsledare kunde ju inte höras. Alltjämt var många i livet ". Hur många ungefär? Det kan väl inte vara så många. Birstein/Roginskij talar om "åtminstone två". De nämndes vid namn av Berner den 24 april.

Det vore inte i det gemensamma arbetets intresse om Birstein/Roginskij skulle utestängas från vidare medverkan. De har ju visat sig klart överlägsna alla andra "utredare" genom åren.

Den 24 april efterlyste man från sovjetisk sida förtroende från svensk sida för det arbete ryssarna gjorde. En verkligt förtroendeskapande åtgärd vore just att låta Birstein/Roginskij ta del i arbetet så mycket som möjligt.

Ärende	Datum		
	Avd	Grupp	Mål

Adress

Text

SECUNDO. Texten till non paper i anser vi vara helt OK. Viktigt att förstås att få med Birstein/Roginskij, jfr ovan, samt ert 583. Kan man inte i tredje stycket sätta in en bisats med hemställan att de får vara med redan vid konstituerande sammanträdet? Att "bara ta med dem" verkar lite väl våghalsigt.

TERTIO. Själv far jag nu på semester och är åter 15 juli (sem.tfn 0411-70475). Jag kan om nödvändigt resa Köpenhamn-Moskva om mötet skulle bli inom den närmaste tiden.

Cabinet

Ex till:

Kabs
Polch
Wöhler, pol 1
Andersson, pol 1
Hallqvist, pol 1

EXP 010617 W

UTRIKES
GE1

KOPIA TILL:
UTR MIN
--
KABS
POLCH
BITR POLCH
POL 1

ÅTGÄRD:

Recht f. Markon
910618/af
h

INK. UTRIKES DEP.		
D. N:o		
1991-06-17/4		
AVD	GR	MIL
<i>P</i>	<i>2</i>	<i>Eu</i>

POL

INKOM UD [REDACTED]

AMBASSADEN WARSZAWA

1991-06-14

UD STOCKHOLM

[REDACTED] FOER POL 1.

RE WALLENBERG

FORTS

RE WALLENBERG

P R I M O. NEDAN UNDER SECUNDO I OEVERSAETTNING ANONYMA BREV
SKRIVET PAA POLSKA INKOM TILL AMBASSADEN 1991-06-10.

S E C U N D O. CIT. INFORMATION OM RAOUL WALLENBERG KAN
ERHAALLAS FRAAN EN MAN SOM TALADE MED HONOM 1957. HANS
ADRESS:

UL. SOKALSKOGO NR 11, KV 57, KIEV, SOVJETUNIONEN.
TEL. 430-94-67.

HANS NAMN AER ONISTRAT, VILIM ALEKSEJEVTIJ.
SLUTCIT.

OEBERG

AMBASSADEN WARSZAWA [REDACTED]

John Rals 91-06-14 ✓ 1011
**THE RAOUL WALLENBERG COMMITTEE
OF THE UNITED STATES**

245 PARK AVENUE, 38TH FLOOR NEW YORK, NEW YORK 10167
TEL (212) 272-7790 / FAX (212) 272-9720

INK. UTRIKES DEP.		
D. No 155/007		
1991-06-17/14		
AVD	GR	MAL
P	2	EWI

June 4, 1991

Pol

M Hallgren

Mr. Pierre Schori
Permanent Under Secretary of State
Ministry for Foreign Affairs
Ukrikesdepartementet
Box 16121
103 23 Stockholm
SWEDEN

vid PS

Carl

Dear Mr. Schori:

*The Raoul Wallenberg Committee of the U.S.
10-års jubileum*

Enclosed please find a copy of the journal for our Committee's 10th Anniversary celebration. We want to thank you for your assistance in securing such a warm and supportive letter from Prime Minister Carlsson which helped to set the tone for letters which followed from our own legislators.

President Bush's letter, which was sent from the White House on the afternoon of the event, was read at the Benefit; a copy of the letter has been placed within the journal. All in all, our "Evening of Magic" was a tremendous success, which is to say a very joyous and enthusiastic response to our proposed Raoul Wallenberg Heroes Curriculum as well as our work over the past decade.

We thank your office again for the years of support in strengthening our work.

Sincerely yours,

Susan Mesina

Susan Mesina
Program Director

Emeritus
Greenberg

enberg

erman
allenberg

estreicher Haspel

ident
iskin
A. Tatum
itz

ake

heim

Board
ael Alderman
erson

R. Dangoor
one-Holst Gerschman
ard

Bosenstiel Kabler

Mochary

ynihan

ofgren Nisser

rn

Chairmen
Anger

Leon Hausner

ergren

er Stendahl

von Dardel

heim Wachtmeister

rde Widemar

iesenthal

Volunteers

ake

Advisory Board

erman

y Boschwitz

es Carpenter

Chamberlain

Church

Margareta Douglas

Freeman-Padan

Futtermann

in Gillen

il

in Hevesi

k Kemp

Lantos

Lantos

LeFrak

ester

indfors

stam

to

cia A. McFate

iel P. Moynihan

Murphy

son

borne Pell

osenfeld

ome Shestack

de

Slade

rew Stein

lverst

labor

icholz

baugh-Kenwryck

Thorne

Waldman

odore S. Weiss

el

Vill

Director

ael Mesina

BERLIN

1991-06-13

HP 1

Pol 1/Andersson/ag

Ex till:Amb Moskva (u nr)
prof. von Dardel (via kuriren till Genève)

Exp 91-06-18/ky

Kanslirådet Martin Hallqvist

UTRIKESDEPARTEMENTET

Pae

164/001

INKOM UD		
1991-06-17		
AVD	GR.	MÅL
P	2	Eu I

Raoul Wallenberg

Broder,

Med anledning av det dokument som den sovjetiska Wallenbergkommittén påträffat i det sovjetiska inrikesministeriets (MVD) arkiv, sammanträffade jag på nytt den 12 juni med Hans Lojda i dennes hem.

Lojda kunde nästan omgående bekräfta att han var författare till dokumentet och lämnade följande kommentar. Vid årsskiftet 1952/53 delade Lojda alltjämt cell med Hans Hofstetter i Lefortovofängelset. Hofstetter hade, enligt Lojda, tillsammans med personerna i granncellen "till uppgift" att få Lojda att framstå som spion (vilket han var anklagad och fängslad för av de sovjetiska myndigheterna). På frågan om han kunde precisera sig i detta avseende, svarade Lojda att han nog kunde, men inte ville. Detta, tillade han, skulle vi fråga Hofstetter om och när vi av denne fick erfara namnen på personerna i granncellen som Hofstetter samarbetat med, skulle vi komma att förvånas.

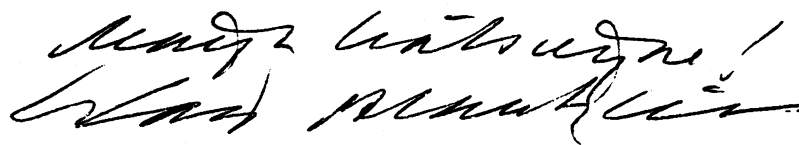
Den konkreta händelse som mot denna bakgrund hade motiverat Lojdas författande av det aktuella dokumentet var enligt honom att man från granncellen medelst knackningar hade frågat efter Raoul Wallenberg. Hofstetter hade vidarebefordrat frågan till Lojda, vilken någon gång hade undsluppit sig namnet. Lojda hade för sin del uppfattat frågan som

ett provokationsförsök med hänsyn till att han i Ljubjanka av NKVD tvingats avgiva ett tystnadslöfte rörande sina medfångar där (bl a Raoul Wallenberg). Av detta skäl och med hänsyn just till tystnadslöftet, hade Lojda därför bekräftat att han träffat Wallenberg, men samtidigt ljugit beträffande tid och plats och - som framgår av dokumentet - uppgivit att de träffats i lägret i Krasnogorsk. Det handlade således inte om att Lojda de facto hade råkat Wallenberg någon ytterligare gång efter tiden i Ljubjanka våren 1945.

Enligt Lojda kom namnet Raoul Wallenberg senare inte upp efter detta av honom som incident betecknade tillfälle.

Som komplettering till det samtal jag hade med Lojda i december (hbr Hartelius-Hallqvist 1990-12-05), sade sig Lojda fö i efterhand ha påmint sig ytterligare en detalj från Ljubjankatiden tillsammans med Wallenberg. Under ett förhör i Ljubjanka hade nämligen den sovjetiske förhørsledaren frågat Lojda vilka han delade cell med. - Två diplomater (Wallenberg och Roedel), hade Lojda svarat. - Wallenberg är inte någon diplomat, utan en svensk som hjälpt rika judar i Ungern, hade förhørsledaren för sin del replikerat. Lojda sade sig ha nämnt detta för Wallenberg "så att han bättre skulle inse sin ställning gentemot de sovjetiska myndigheterna".

Avslutningsvis kan det noteras, att Lojda varit mycket välvilligt inställd till att på nytt sammanträffa med en företrädare för generalkonsulatet i detta ärende. Själv framhöll han att han gärna, vid behov, vore beredd till ytterligare samtal, men att han inte önskade träffa några andra representanter, vare sig journalister eller släktingar till Raoul Wallenberg.

Dag Hartelius

P 2 Eu I

ARCHIVE COPY

MSG NO: 910617-508

DISTRIBUTION STATUS AT: 1991-06-17-15.06

TO:

STATUS:

TIME:

DIARY NO:

LISSABON

DISTRIBUTED

1991-06-17-15.06

0122 ✓

FROM: UDTX 21

POSTED TIME: 1991-06-17-15.04

MSG NO: 910617-508

=LIST

LISSABON

+

UD STOCKHOLM 1991-06-17

AMBASSADDEN LISSABON

RE WALLENBERG

AMBASSADOEREN FRAAN HALLQVIST.

RAOUL WALLENBERG-FOERENINGEN HAR AENNU INTE NAAGRA PPLANER FOER
HUR MAN SKALL HOEGTIDLIGHAALLA RW:S 80-AARSDAG. SEKRETERAREN FRU
SONNENFELD SAEGER ATT MAN GIVETVIS HOPPAS ATT HAN VID DET LAGET
SKALL VARA FRI.

CABINET

KR HALLQVIST/EL

- End of printout

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

SVERIGES GENERALKONSULAT
CONSULATE GENERAL OF SWEDEN
BERLIN

T E L E F A X

Telefon: (030) 891 70 91 Fax: (030) 891 63 69 Telex: (41) 183398 svnsk d.

Adress: UD/A4/ARK		Datum: 1991-06-18		Dnr: 18	
Avsändare: Dag Hartelius		Avd: HP	Grupp: 1	Mål:	
Ärenda: Utställning om Raoul Wallenberg					
Totalt antal sidor: 1		Obs! Vid begäran om repetition skall alltid avsändaren enligt ovan anges!			
1991-06-18		Avsant den		Klockan	Sign

Företrädare för Raoul Wallenbergkommittén i Berlin har i dagarna kontaktat generalkonsulatet och meddelat att man i januari 1991 planerar inviga en utställning om Raoul Wallenberg i Rathaus Schöneberg i Berlin. Som en del av utställningen önskar kommittén visa dokument från de framställningar mm som olika regeringar, inte minst den svenska, gjort till sovjetregeringen i fallet Wallenberg och i detta sammanhang ställer man nu frågan i vilken utsträckning detta för svenskt vidkommande vore möjligt. Någon entydig föreställning om vilka dokument det kunde bli fråga om, har kommittén ännu inte, men man önskar för sin planering ändå någon form av förhandsbesked om huruvida det i princip vore möjligt att få visa dokument ur UD:s arkiv.

Tacksam besked om vilket svar som kan lämnas till kommittén.

Lundvik

91-12-18 SJ/aus
Telex nr. 119 t. Berlin ✓

MSE-t
Lundvik
(Kare Koppen)
4.7.
ej svar

Avsändningsort

Pol 1/Andersson/ag

Ärende

Wallenberg.

Datum

1991-06-18

Dnr

Avd

10

Grupp

2

Mär

Eu'

Adress

Amb Moskva

POL

Text

För Magnusson från pol 1 re Wallenberg.

Följande inrapporterades 1991-06-14 av ambassaden Warszawa:

Cit

Primo. Nedan under secundo i översättning anonyma brev.....

.....(se bif. från Warszawa).....

.....Hans namn är Onistrat, Vilim Aleksejevitj.

Slutcit.

Öberg

Slutcit

Cabinet+

Ifylles av telegramexpeditören

Avsändaren

Klock

Sign

Avsändningsort

Pol 1/Andersson/ag

Avgående

CHIFFERTELEGRAM

Ärende

Wallenberg.

Datum

1991-06-18

Dnr

Avd

P

Grupp

2

Mål

Eu 1

Adress

Amb BONN

Text

från pol 1 re Wallenberg.

POL

Ett par följdfrågor:

1. Efterlämnade Kitschmann några anhöriga?
2. Herman Grossheim-Krisko skall ha ägt ett hotell i Köln eller i München.

Cabinet+

Ifylles av telegramexpeditören

Kl

Sign

UTRIKESDEPARTEMENTET
CL2

TELEGRAM

KOPIA TILL:

UIR MIN

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

POL 2

ÅTGÄRD:

[Redacted] *Moderat*
910619

INR. UTRIKES DEP.		
D. No		
1991-06-20 19		
AVD	GR.	MAL
<i>P</i>	<i>2</i>	<i>Eu</i>

Def pol 1 **(POL)**

INKOM UD *[Redacted]*

AMBASSADEN BONN

1991-06-19

UD STOCKHOLM

[Redacted] FOER POL 1/HALLQVIST. *[Redacted]*

RE WALLENBERG

FORTS

RE WALLENBERG

✓ VI HAR NU AEVEN ERHAALLIT BESKED BETRAEFFANDE TEODOR
KRUMREY. HAN HAR VARIT ANMAELD SOM BOSATT I HANNOVER MEN AER
SEDAN MAANGA AAR AVLIDEN.

KARLSSON

AMBASSADEN BONN

Skurup den 3 juni 1991

INKOM¹⁹
1991-06-20
UD:s ARKIV

Ink. Utr.mån.

1991-06-19

1/2

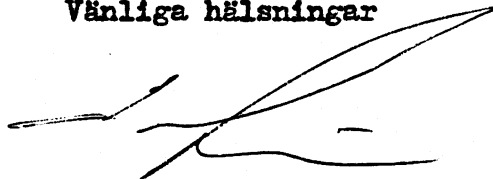
a. a. / Jo

Utrikesminister Sten Andersson
Utrikesdepartementet
103 33 Stockholm

Käre Vän,

Jag vädjar om att Du på alla sätt medverkar till att försöka skapa klarhet i Raoul Wallenbergs öde.

Vänliga hälsningar

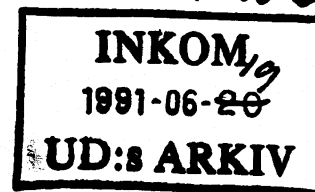
Lars Jönsson
Stortorget 7B
274 00 Skurup

Mu kabo 91-06-19

Skurup den 4 juni 1991

Kabinettsekreterare Pierre Schori
Utrikesdepartementet
103 33 Stockholm

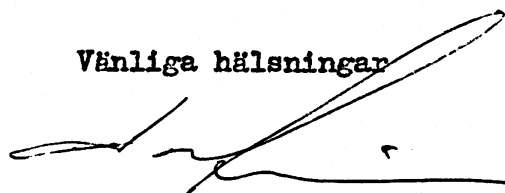
a. a. | ↓

Käre Vän,

Jag vädjar om att Du på alla sätt medverkar till att försöka skapa klarhet i Raoul Wallenbergs öde.

Vänliga hälsningar

Lars Jönsson
Stortorget 7B
274 00 Skurup

Pol 1/Andersson/ag

Ärende

Datorutrustning till Wallenbergkommissionens ryska medlemmar.

Datum

1991-06-20

Dnr

Avd

A

Grupp

2

Mål

Eu' ✓

Adress

Gk NEW YORK

POL

Text

.... från pol 1 re datorutrustning till Wallenbergkommissionens ryska medlemmar.

Professor Marvin Makinen, University of Chicago, som är medlem av Wallenbergkommissionen, har lyckats utverka en persondator med utrustning till två ryska medlemmar av kommissionen i Moskva.

Departementet har godkänt att utrustningen, som finns i New York, sänds med kurir från New York via Stockholm till Moskva.

Datorutrustningen är ett lån och Makinen kommer att förete intyg om att hinder för utförsel från USA till Sovjetunionen ej föreligger.

Professor Makinen kommer att kontakta general-konsulatet under den närmaste tiden angående kurirtransporten. Vi är tacksamma att Gk hjälper till med detta. Kurirexp. önskar att sändningen går separat med B-kurir.

Cabinet

ex t Isaksson, kurirexp
Hallqvist, pol 1

Exp. 91-06-20/ag

Ifylles av telegramexpeditören

Avsändt den

Klockan

Sign

ARKIVEXEMPLAR

Dnr	Avd	Grupp	Må
Stockholm	20 June	1991	
17/005 F 2 EU			

POL

Madame Simone Lucki
President of the Belgian
Committee
for Raoul Wallenberg
Rue Dautzenberg 50 - Bte 3
B - 1050 BRUSSELS
BELGIUM

(Raoul Wallenberg)

Dear Madame Lucki,

Thank you very much for your letter of May 30[✓], and
for your congratulations on my appointment as
President of the Committee of Ministers of the
Council of Europe. 150/001

We very much appreciate your considerable efforts
in the Raoul Wallenberg case. I admire your ability
to keep the pressure up, and to find new ways of
determining Raoul Wallenberg's fate.

You certainly know that the Swedish Prime Minister,
Mr. Carlsson, raised the matter when Mr. Gorbachev
was in Stockholm recently. The Soviet President
promised sincerely that he would cooperate. Of
course, this will not prevent us also continuing
our work through other channels, until we know what
happened to Mr. Wallenberg.

It is good to hear that the Council of Europe's
Permanent Commission on Judicial Questions and
Human Rights will discuss and approve the
resolution in Helsinki in June. I understand that
our Swedish parliamentarians are also preparing for
this occasion.

Yours sincerely,

Sten Andersson

Ifylles av postexp

Avsänt med

☐ SV Kurir

☐ utl kurir

☐ luftpost

☒ vanlig post

Avsändn datum

9/10625

Sign

ca

Avsändningsort

Pol 1/Andersson/hi

Ärende

Wallenberg

Datum

1991-06-25

Dnr

Avd

P

Grupp

2

Mål

Eel

Andersson vidit.

POL

Adress

Ambassaden Moskva Dnr.....

Text

Re Wallenberg. För Magnusson från Andersson, pol 1.

von Dardel undrar när mötet i Moskva kan äga rum.

Cabinet.

Ifylles av telegramexpeditören

Avsändt den

Klockan

Sign

UTRI
BF2

KOPIA TILL:
UTR MIN
KABS
POLCH
BITR POLCH
POL 1

ÅTGÄRD:

*Meddelat via handel
per tel. 910627/4*

S.W. UTrikes DEP.		
D. No		
1331-SS-2728		
AVD	GR.	MAL
P	2	Eu

INKOM UD

AMBASSADEN MOSKVA

1991-06-26

POL

UD STOCKHOLM

✓
FOER POL 1 (ANDERSSON).

RE WALLENBERG

FORTIS

RE WALLEMBERG

VI HAR FOERSOEKT RINGA VON DARDEL MEN DET AER MYCKET
BESVAERLIGT ATT KOMMA FRAM HAERIFRAAN. NAER DET GAELLER
TIDPUNKT FOER MOETET MED ARBETSGRUPPEN KAN INTE MID FOERE
JUNI MAANADS UTGAANG. DAEREFTER HAR JAG (LIKSOM MARTIN
HALLQUIST) SEMESTER. VI HAR DAERFOER FOERESLAGIT NAAGON
GAANG VECKA 30. DAA FAAR VI VARA DESTO BAETTRE FOERBEREDDA.

MAGNUSSON

AMB MOSKVA

UTRIKESDEP.
CL1

KOPIA TILL:

UTR MIN

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

POL 2

POL 2

ÅTGÄRD:

UTRIKESDEP.		
D. N:o		
1991-06-28 27		
AVD P	GR. 2	MÅL Ee

POL

INKOM UD [REDACTED]

AMBASSADEN BONN

1991-06-26

UD STOCKHOLM

[REDACTED] FOER MARTIN HALLOVIST POL 1. ERT [REDACTED]

RE RAOUL WALLENBERG

FORIS

RE RAOUL WALLENBERG

HORST KITSCHMAN [✓] HADE TVÅ BARN. SONEN JOERG MAX HEINRICH,
FOEDD 29.4 1939, FLYTTADE 1977 TILL KERKRADE I HOLLAND.
DOTTERN SABINE ILSE, GIFT PAULAT, AER ANMAELD SOM UTFLYTTAD
FRAAN BAD REICHENHALL TILL REIMLINGEN 1974.

KARLSSON

AMBASSADEN BONN

(UTRIKESMINISTERN)
utr min kansli,bg
Handl: deps Andersson, Pol 1

ARKIVEXEMPLAR

1991-06-27

Dnr	Avd	Grupp	Mål
178/01			AP 2 Eu'

Viola Svensson
Dalslandsgatan 8
464 31 MELLERUD

152/002 ✓

Tack för Ert brev den 1 juni 1991 angående
Raoul Wallenberg.

Det är många människor i Sverige och runt om i världen som engagerar sig för Raoul Wallenberg. Svenska regeringen fortsätter att arbeta oförtrutet för att vinna klarhet i detta tragiska människöde. Frågan togs nyligen upp på allra högsta nivå av statsminister Ingvar Carlsson med president Gorbatjov under dennes besök i Sverige den 6 juni. President Gorbatjov lovade uppriktigt att medverka för att få fram alla fakta i fallet. En ny svensk-sovjetisk arbetsgrupp har bildats för att gå igenom utestående frågor och pröva nya vägar.

Jag kan försäkra Er om att vi inte kommer att släppa efterforskningarna om Raoul Wallenberg förrän vi med säkehet vet vad som har hänt.

Med vänlig hälsning

Sten Andersson

Ifylles av postexp

Avsänt med

☐ sv kurir

☐ utl kurir

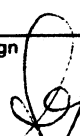
☐ luftpost

☒ vanlig post

Avsändn datum

9/06-27

Sign

UTRIKESDEPARTEMENTET
BF1

KOPIA TILL:
UIR MIN
KABS
POLCH
BITR POLCH
POL 1

ÅTGÄRD:

[REDACTED] t Budapest
Pol M, Hallqvist/Kh
91 1028 dnr 153V

INKOM UD [REDACTED]

AMBASSADEN BUDAPEST

1991-06-28

UD STOCKHOLM

[REDACTED] ERT [REDACTED]

FOER MARTIN HALLQVIST POL 1

RE WALLENBERGERENDET

FORTS

RE WALLENBERGERENDET

P R I M O EFTER STATSBSOEKET HAR P.G.A. DEN UNDER FOERBEREDELSETIDEN LAGRADE ARBETSBOERDAN, I FOERENING MED PERSONALSKIFTEN HAER, EJ MEDHUNNITS ATT GOERA DE AV PETER BAJTAY/TILL DIG OMSKRIVNA INTERVJUERNA. ENLIGT BAJTAY FINNS DESSA DOCK - FOERUTOM EN - REDAN, NEDTECKNADE OCH BEHOEVER EJ REPETERAS. JAG KAN TILLAEGBA ATT VI INFOER HOESTEN, FR.O.M. I AUGUSTI, KOMMER ATT STAA BAETTRE RUSTADE FOER ARBETE I DETTA AERENDE, EFTERSOM VI AVSER ANSTAELLA BAJTAY SOM VIKARIE FOER VAAR "MAMMALEDIGA" TRANSLATOR, AATMINSTONE UNDER HOESTIMANADERNA.

S E C U N D O I SAMTAL MED SIMONYIS EFTERTRAEDARE VID UM HAEROMDAGEN FOERSOEKTE JAG AKTUALISERA DEN AV DIG UPPTAGNA FRAAGAN. EFTERTRAEDAREN, F.D. HELSINGFORSAMBASSADOEREN ARPAD HARGITA SADE SIG EJ ERINRA SIG, ATT HAN OEVERTAGIT FRAAGAN EFTER SIMONYI MEN LOVADE FORSKA OCH AATERKOMMA.

T E R T I O AMBASSADEN HAR, SOM DU MOEJLIGEN VET, HAFT POTENTIELLT INTRESSANTA KONTAKTER MED EN SOVJETOFFICER INFOER DENNES UPPEROTT FRAAN UNGERN. VEDERBOERANDE VILLE ETABLERA FOERBINDELSE MELLAN FAMILJEN OCH EN HONOM BEKANT PENSIONERAD KGB-GENERAL VILKEN PAASTODS SITTA INNE MED DOKUMENT UTVISANDE ATT RW VARIT I LIVET TILL OMKRING 1957.

SEDAN KONTAKTEN VIA MAY ANDERSSON ANMAELTS TILL FOEREIRAEDARE FOER FAMILJEN, BEFANNS DET ATT MAN EJ VAR INTRESSERAD AV ATT SAENDA NAAGON FOER MOETEN MED DEN SOVJETISKE OFFICEREN. DENNE, SOM AV ORO FOER SIN EGEN SAEKERHET TVEKADE ATT BESOeka AMBASSADEN INFANN SIG LIKVAEL EN GAANG HAER OCH HOERDES DAA AV MIG OCH KARIN SUNDBERG - SENARE KONTAKTER UPPRAETTHAALLS AV KARIN SUNDBERG VID NAAGRA MOETEN PAA OFFENTLIGA PLATSER I BUDAPEST.

SONJA SONNENFELD ✓ FOERESLOG DAERPAA I TELEFONSAMTAL ATT KARIN SUNDBERG SKULLE TILL SOVJETOFFICEREN FRAMFOERA ATT HON VAR BEFULLMAEKTIGAD ATT PAA FAMILJENS OCH AMBASSADENS VAEGNAR MOTTAGA DEN INFORMATION HAN VILLE OEVERLAEMNA. DENNA LOESNING GODTOGS EJ AV OFFICEREN. KARIN SUNDBERG UTARBETAR PROMEMORIA OEVER KONTAKTERNA, SOM KOMMER ATT TILLSTAELLAS DIG.

STROEMHOLM

FORTS

